

Technická univerzita v Liberci

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra: Historie
Studijní program: Specializace v pedagogice
Studijní obor: Historie se zaměřením na vzdělávání
Český jazyk se zaměřením na vzdělávání

**VZNIK A VÝVOJ ŠKOLY V BRADLECKÉ
LHOTĚ DO ROKU 1918**

**THE ESTABLISHMENT AND DEVELOPMENT
OF THE SCHOOL IN BRADLECKÁ LHOTA
UNTIL 1918**

Bakalářská práce: 11–FP–KHI– 029

Autor:
Martina HRUBÁ

Podpis:

.....

Adresa:
Bavlnářská 525
513 01, Semily

Vedoucí práce: PhDr. Miloslava Melanová
Konzultant: PhDr. Ivo Navrátil

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
83	3	19	5		22

V Liberci dne: 30.6. 2011

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra historie

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(pro bakalářský studijní program)

pro (kandidát): Martinu Hrubou
adresa: Bavlňářská 525, Semily 513 01
studijní obor (kombinace): Specializace v pedagogice - Historie a český jazyk a literatura pro vzdělávání
Název BP: **Vznik a vývoj školy v Bradlecké Lhotě do roku 1918**
Název BP v angličtině: **The Establishment and Development of the School in Bradlecká Lhota until 1918**
Vedoucí práce: PhDr. Miloslava Melanová
Konzultant: PhDr. I. Navrátil
Termín odevzdání: 15. květen 2010

Poznámka: Podmínky pro zadání práce jsou k nahlédnutí na katedrách. Katedry rovněž formulují podrobnosti zadání. Zásady pro zpracování BP jsou k dispozici ve dvou verzích (stručné, resp. metodické pokyny) na katedrách a na Děkanátě Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické TU v Liberci.

V Liberci dne 14.4.2009

děkan

vedoucí katedry

Převzal (kandidát): MARTINA HRUBÁ

Datum: 26. 5. 2009

Podpis: Martina Hrubá

Název BP:	VZNIK A VÝVOJ ŠKOLY V BRADLECKÉ LHOTĚ DO ROKU 1918
Vedoucí práce:	PhDr. Miloslava Melanová
Cíl:	Cílem bakalářské práce je popsat založení a vývoj venkovské školy v českých zemích v podmínkách rozvíjející se vzdělanosti habsburské monarchie. Vývoj školy bude sledován jak z hlediska proměn vnitřního života instituce, tak z hlediska působení školy v obci a v konkrétním státním útvaru.
Požadavky:	Autorka bude sledovat obraz vývoje školy na základě kroniky, ale i na základě analýzy dalších pramenů, tj. úředních materiálů z činnosti školy (třídní výkazy, katalogy žáků, konferenční protokoly), zápisů místní školní rady i materiálů samosprávných orgánů obce. Ve vnitřním vývoji školy popíše skladbu a charakter výuky, skladbu žactva i působení konkrétních učitelů. Pokusí se popsat vnější život školy, tj. mimoškolní činnost a její proměny.
Metody:	Analýza, komparace, syntéza .
Literatura:	Seznam pramenů a literatury v příloze.

Čestné prohlášení

Název práce: Vznik a vývoj školy v Bradlecké Lhotě do roku 1918
Jméno a příjmení autora: Martina Hrubá
Osobní číslo: P07000534

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména § 60 – školní dílo.

Prohlašuji, že má bakalářská práce je ve smyslu autorského zákona výhradně mým autorským dílem.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval/a samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

Prohlašuji, že jsem do informačního systému STAG vložil/a elektronickou verzi mé bakalářské práce, která je identická s tištěnou verzí předkládanou k obhajobě a uvedl/a jsem všechny systémem požadované informace pravdivě.

V Liberci dne: 23. 06. 2011

.....
Martina Hrubá

Poděkování:

Na tomto místě bych ráda poděkovala především PhDr. Miloslavě Melanové, vedoucí bakalářské práce, za její pomoc, cenné rady a trpělivost při zpracování této práce. Zároveň bych chtěla poděkovat zaměstnancům Státního okresního archivu v Semilech, kteří mi umožnili přístup k archivním materiálům. Dále děkuji paní starostce Bradlecké Lhoty, Drahuší Hercíkové, za její ochotu a vstřícnost a také za poskytnutí důležitých informací a materiálů. Velké poděkování patří mé babičce Květě Kubátové, která tuto práci obohatila informacemi z pohledu podkrkonošské rodačky. Poděkování si zaslouží celá moje rodina a přátelé (obzvláště maminka Ing. Jana Hrubá, kamarádka Martina Musilová a můj přítel, kteří mě v mnohém inspirovali a morálně podporovali).

Anotace

Bakalářská práce je zaměřena na školu v 19. století. Konkrétně se zabývá obecnou školou v Bradlecké Lhotě. Popisuje její vznik a vývoj. Věnuje se založení školy, proměně učitelského sboru, žákům a podobě výuky. Přináší přehled sociálního a regionálního původu žáků. Velké pozornosti se dostává řídícímu učiteli Josefu Janu Fučíkovi. V závěru práce jsou připojeny přílohy, které mohou posloužit k lepší orientaci k danému tématu.

Klíčová slova:

Bradlecká Lhota, školství, obec, okres, jednotřídní škola

Annotation

Bachelor's thesis is focused on school in the 19th century. Specifically, it deals with a general school in Bradlecká Lhota. It describes its origin and development. It focuses on establishment of school, the transformation of teaching staff, pupils and form of teaching. It provides an overview of social and regional origin of students. Great attention was given to the management teacher Joseph John Fucik. At the end of this thesis there are attached annex, which may serve to better focus on the topic.

Keywords:

Bradlecká Lhota, education, community, district, oneclass-school

Annotation

Diese Bachelorarbeit beschäftigt sich mit der Schule im 19. Jahrhundert. Konkret behandelt sie die Schule in Bradlecka Lhota. Die Arbeit beschreibt ihre Entstehung und Entwicklung. Sie widmet sich der Gründung der Schule, der Verwandlung des Lehrkörpers, Schülern und der Unterrichtsform. Diese Arbeit stellt die Übersicht der sozialen und regionalen Herkunft der Schüler dar. Der Lehrer Josef Jan Fucik ist in dieser Arbeit von großer Beachtung. In der Zusammenfassung gibt es Anhänge, die zur besseren Orientierung in diesem Thema dienen können.

Schlüsselwörter:

Bradlecka Lhota, Schulwesen, Gemeinde, Kreis, Einklassenschule

Obsah

ÚVOD	9
1. PRAMENY A LITERATURA.....	10
2. OBEC BRADLECKÁ LHOTA	16
2.1. Dějiny	16
2.2. O původu názvu Bradlecká Lhota	18
2.3. Charakteristika obce	20
3. VÝVOJ ŠKOLSTVÍ OBECNÝCH ŠKOL V 19. STOLETÍ.....	24
4. ŠKOLA V BRADLECKÉ LHOTĚ	29
4.1. Učitelé	35
4.2. Žáci	40
4.3. Skladba povolání rodičů bradleckých žáků během let 1886–1918.....	56
4.4. Struktura a proměna školní výuky	58
5. ZÁVĚR.....	64
6. PRAMENY A LITERATURA.....	66
6.1. Prameny	66
6.2. Literatura	68
6.3. Internetové zdroje	70
7. SEZNAM PŘÍLOH.....	71
8. PŘÍLOHY	72

ZKRATKY

ČSR – Československá republika

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj

MNV – Místní národní výbor

SFŽP – Státní fond životního prostředí

SOkA Semily – Státní okresní archiv v Semilech

ÚVOD

Bakalářská práce si klade za cíl podat podrobný přehled o bradlecké škole v letech 1886–1918. Zaměřuje se na vznik a vývoj obecné školy v 19. století. Téma práce bylo zvoleno na základě blízkého vztahu k této oblasti, protože pocházím z okresního města Semily, pod nějž Bradlecká Lhota spadá. Dalším důvodem je, že tato škola patří mezi opomíjené instituce a dosud o ní nebyla vytvořena ucelená publikace.

Práce je rozdělena do tří tématických okruhů – obec Bradlecká Lhota, vývoj školství a škola v Bradlecké Lhotě. V této práci se odráží sledování vývoje bradlecké školy v souvislosti s tendencemi školství v Českých zemích. Byla provedena celková analýza proměny sociální a regionální skladby rodin a žáků.

Hlavní část práce je věnována dějinám školy. Je dán důraz na události, které předcházely vzniku školy a také na stavbu a financování školní budovy. Práce charakterizuje průběh školního roku, obsah výuky a mimoškolní aktivity ve sledovaném období. Značná pozornost patří řídícímu učiteli, jeho školním i dalším aktivitám.

Stěžejním pramenným materiálem se pro zpracování daného tématu stal fond Národní škola Bradlecká Lhota (1886–1918), který je uložen ve Státním okresním archivu v Semilech¹. Je nutné podotknout, že informace o vývoji a vzniku školy jsou zaznamenány pouze v pramenech. Čerpala jsem je z první Fučíkovy kroniky a z první obecní kroniky. Práce se také opírá o další shromážděné prameny, které se nacházejí v SOkA Semily. Rovněž jsem pracovala se sekundární literaturou nebo s novinovými články. Důležité informace a materiály mi poskytla starostka Bradlecké Lhoty paní Drahuše Hercíková.

V závěru práce stručně uvádím současný osud a stav školní budovy.

¹ Dále jen SOkA Semily

1. PRAMENY A LITERATURA

Prameny k dějinám školy v Bradlecké Lhotě jsou uloženy v SOkA Semily pod názvem fond Národní škola Bradlecká Lhota. Tento fond obsahuje dvě kroniky: Pamětní kniha z 1889–1918 a Pamětní kniha z let 1919–1966. Ve fondu se dále nachází 46 třídních výkazů z let 1886–1953, 5 podacích protokolů z let 1886–1946, 1 inventář školní knihovny z let 1886–1925, 1 seznam půjčených knih z let 1887–1894 a 4 kartony korespondence a plánů školy z let 1886–1953.

Nejcennějším materiálem pro tuto práci byla *kronika z let 1889–1918*², kterou napsal a doplnil kresbami Josef Jan Fučík. Kronika má celkově 481 stran. Josef Jan Fučík ji sepsal velmi pečlivě, protože nezaznamenal pouze jednotlivé školní roky, ale také uvedl velké množství informací o samotné obci a dění v ní, či popsal tehdejší sčítání lidu. Je nutné podotknout, že kronika podává mnoho informací o školství, jeho normách a zákonech. Dále se v ní objevují podrobné údaje o učitelích – udává odkud přišli, kde studovali, výjimečně jména jejich rodičů, popř. jejich povolání. Kromě toho jsou v ní i různé tabulky, ve kterých například statisticky srovnává zdejší školu s dalšími školami v okolí (hodnotí zde prospěchové průměry či zameškané hodiny). Součástí kroniky je několik fotografií, na kterých jsou zachyceni žáci se svým řídícím učitelem³. Kronika je celá v českém jazyce. Důležité pro práci s tímto písemným materiálem bylo osvojení soudobého jazyka, který je poznamenaný dobou, ve které vznikl.

Ke kronice je připojen „*Památník jednotřídní školy obecné ve Lhotě Bradlecké*“, který vyhotovil (na vlastní náklady) roku 1911 Josef Jan Fučík. V Památníku stručně představil Bradleckou Lhotu, dějiny školy, její učitele a na konec přidal jmenný seznam žáků do roku 1911 (v abecedním seznamu je nejprve uvedeno číslo, pod kterým byli žáci zapsáni ve školní matrice, za jmény je domovní číslo, pak datum jejich narození a poté roky, kdy chodili do bradlecké školy). Památník byl vydán k 25. výročí vzniku bradlecké školy.

Dalším důležitým pramenem, který je rovněž uložen v SOkA Semily, je fond Místní školní rada Bradlecká Lhota (1886–1949). Skládá se ze 4 úředních knih z let 1886–1951, obsahující Protokoly o schůzích 1886–1934, Matriku dětí 1886–1929, Matriku dětí 1930–1951 a Soupis dětí školou povinných 1916–1935.

² SOkA Semily, fond: Národní škola Bradlecká Lhota. *Pamětní kniha (1889–1918)*.

³ Viz příloha č. 13 a 14.

Protokoly o schůzích⁴ obsahují zprávy o tom, co ve škole projednávala místní školní rada. V úvodní části protokolu se nacházejí informace, kdy se schůze místní školní rady konala. Poté následuje výčet bodů, o kterých se jednalo. Pořadí bodů k diskuzi je zvoleno od nejpodstatnějšího po nejméně důležité. Pod pořadníkem je postupně shrnuto, jak jednání probíhalo. Nejvíce se probíralo vybavení školy a pomůcky, rozpočet na jednotlivé školní roky, platy učitelů, peníze pro knihovnu, osvobození chudých od placení školného, volba školního dozorce, potřebné opravy, zavedení polévkových ústavů, oslavy jubileí, volné návrhy atd. Na konci protokolu se všichni zúčastnění podepsali, aby tak stvrdili jednání. Stránky této archiválie jsou očíslované jen do strany 80., avšak zápisy pokračují dále. Od 80. strany zapisoval nový správce školy Karel Navrátil.

Matriky žáků⁵ se zachovaly v úplnosti. Do matriky se zaznamenávalo, kdy žák nastoupil či vystoupil ze školy. Také je zde uvedeno jméno, příjmení, den a rok narození, rodiště, číslo domu, ve kterém žák bydlel a náboženské vyznání. Téměř vždy je také možné zjistit jméno otce nebo matky, případně údaje o poručníkovi. Poslední údaj v matrice se týká povolání rodičů či poručníků. Matrika z let 1886–1929 je číslovaná od 1.–595. strany.

Prameny k dějinám obce se nacházejí v SOkA Semily pod názvem fond Archiv obce Bradlecká Lhota. Součástí fondu jsou například zápisy ze schůzí zastupitelstva, rady, správní a finanční komise avšak až z let 1919–1946, obecní kroniky z let 1888–1938 nebo knihy zaznamenávající narozené, zemřelé, domovské příslušníky či trestané obyvatele Bradlecké Lhoty. Zachovány jsou také účetní knihy, pokladní deníky, parcelní protokoly nebo knihy nedoplatků.

Potřebné informace do bakalářské práce jsem čerpala z první **obecní kroniky**⁶ z let 1888–1926. Text této kroniky psali celkem 4 kronikáři. Jelikož první zapisovatel Karel Havel zpětně opisoval text z první Fučíkovy kroniky, dá se Josef Jan Fučík považovat za prvního autora. Na začátku kroniky jsou navíc 3 Fučíkovy mapy Bradlecké Lhoty. Karel Havel přepisoval školní kroniku, protože do té doby nebyla koupena obecní kronika, do které by se mohlo psát, a tak Karel Havel zpětně popisoval dění podle Fučíkovy kroniky od strany první do strany 120. Dalším kronikářem obce se stal Jaromír Beneš, který v zápisech pokračoval do 152. strany.

⁴ SOkA Semily, fond: Místní školní rada Bradlecká Lhota (1886–1949). *Protokoly o schůzích (1886–1934)*.

⁵ SOkA Semily, fond: Místní školní rada Bradlecká Lhota (1886–1949). *Matrika dětí (1886–1929)*.

⁶ SOkA Semily, fond: Archiv obce Bradlecká Lhota. *Obecní kronika (1888–1926)*.

Posledním kronikářem byl Jaroslav Seliger, který kroniku dopsal do konce, tj. do strany 200. Přestože Jaroslav Seliger byl povoláním zámečník, poslední stránky v kronice jsou pomalovány jeho krásnými kresbami krajinek a květin⁷.

Podle nařízení německých úřadů z roku 1939 se musely kroniky poslat na Okresní úřad v Semilech. Obecní kroniku zaslali z Prahy zpět do Bradlecké Lhoty až po roce 1945. O dvanáct let později našel předseda MNV Bradlecká Lhota Josef Kůtek kroniku zarovnanou v obecní skříni, poté se v zápisech opět pokračovalo.⁸

V SOkA Semily je uložen sborník *Lomnice nad Popelkou - vlastivědný sborníček pro školu a dům*⁹, do kterého psal a shromažďoval vlastivědné články Josef Jan Fučík a další autoři. Ve sborníku jsou následující Fučíkovy články: *Národnost, pohlaví a náboženské vyznání obyvatelstva na Lomnicku r. 1921; Poddanství a robota v Čechách vůbec a na Lomnicku zvlášť; O vzniku a vývoji našich obcí XIII: Bradlecká Lhota* aj. Dále v něm můžeme najít texty tkalcovských písní nebo popis dětské hry s názvem „Hra na plátno“, kterými se bavili dospělí i děti přímo z Bradlecké Lhoty.

Další informace k zhotovení práce jsem čerpala z dostupné literatury. K vypracování kapitoly o obci jsem objevila pouze krátké zmínky, protože historici upírali větší pozornost k hradu Bradlci. O tomto hradu psal například August Sedláček ve svém rozsáhlém díle *Hrady, zámky a tvrze Království Českého*¹⁰, konkrétně v pátém díle Podkrkonoší. Podklady k sepsání historie hradu mu vytvořil Josef Jan Fučík.¹¹

Obec Bradlecká Lhota je stručně zmíněna v *Ottově slovníku naučném*¹², kde můžeme nalézt krátké heslo o Lhotě Bradlecké neboli Lhotě Hrnčářské. Vznik a původ názvu obce je vysvětlen v publikaci Antonína Profouse s názvem *Místní jména v Čechách: jejich vznik, původní význam a změny*¹³. Další údaje jsem získala ze zcela nové publikace *Lomnice nad Popelkou a okolí*¹⁴ od Tomáše Kesnera

⁷ Viz příloha č. 6.

⁸ SOkA Semily, fond: Archiv obce Bradlecká Lhota: *Obecní kronika (1888–1926)*, s. 200.

⁹ SOkA Semily: FUČÍK, J. J. a kolektiv. *Lomnicko nad Popelkou (1920–1925)*.

¹⁰ SEDLÁČEK, August. *Hrady, zámky a tvrze Království Českého*. díl V., Podkrkonoší, Praha 1877.

¹¹ HERCÍK, Jaroslav. J. J. Fučík a J. Seliger: Dva různé životní příběhy protkané stejnou nití. *Bradlecký list (příloha)*. 1999, č. 3, s. 1-4.

¹² *Ottův slovník naučný: Příruční kniha všeobecných znalostí*. díl II, (L-Ž), Praha 1904.

¹³ PROFOUS, Antonín. *Místní jména v Čechách: jejich vznik, původní význam a změny*. díl II., Praha 1949.

¹⁴ KESNER, Tomáš a kol. *Lomnice nad Popelkou*. Lomnice nad Popelkou 2010.

a kolektiv autorů, která přináší charakteristiku měst a obcí na Lomnicku. V díle autorů Kesnera a Hedvičáka *Kulturní památky Semilska*¹⁵ jsou zmíněny informace o historii Bradlecké Lhoty a kulturních památkách. K obci jsem našla také článek z roku 2005, který byl publikovaný v Deníku Pojizeří pod názvem *Bradlecká Lhota se dobře rozběhla*¹⁶, jehož autorem je Jiří Mohaupt, který v něm popisuje činnost obce před šesti lety.

Pro detailní popis památek jsem si na vypůjčila dvě zprávy o restaurování místních kulturních památek. *Zprávy o restaurování kulturní památky Sousoší Nejsvětější Trojice korunující Pannu Marii a památky Socha Panny Marie* vypracoval akademický sochař Pavel Míka v letech 2001 a 2006. Výše uvedené zprávy, obsahující popis památky, restaurátorský záměr, postup restaurátorských prací, použité materiály a technologie a fotodokumentace, jsou uloženy na Obecním úřadě v Bradlecké Lhotě. Kulturní památky jsem zachytila vlastní fotodokumentací¹⁷.

Dá se říci, že o obci Bradlecké Lhotě existuje poměrně malé množství informací a převážná většina z nich vznikla na základě Fučíkových údajů a poznámek. Josef Jan Fučík nebyl pouze řídícím učitelem, ale také nadšeným regionálním historikem, který přispíval svými pracemi k poznání této malé obce na Lomnicku.

Josefem Janem Fučíkem se podrobněji zabývá Jan Drahoňovský¹⁸. Ve své diplomové práci, obhájené na Masarykově univerzitě v Brně v roce 2006, pod názvem *Přínos vlastivědného pracovníka Josefa Jana Fučíka k poznání historie Lomnicka*¹⁹, uvedl důležité informace o jeho životě. V roce 2009 k 150. výročí narození Fučíka zorganizoval výstavu obsahující přehled jeho děl, mapy či korespondenci. Ve sborníku Z Českého ráje a Podkrkonoší ve článku *Přínos Josefa Jana Fučíka k poznání historie Lomnicka*²⁰ stručně představil Fučíka z několika pohledů. Jan Drahoňovský sledoval i Fučíkovu publikační tvorbu ve svém článku

¹⁵ KESNER, Tomáš – HEDVIČÁK, Roman. *Kulturní památky Semilska*. Semily 2008.

¹⁶ MOHAUPT, Jiří. Bradlecká Lhota se dobře rozběhla. *Deník Pojizeří (příloha)*. 2005, roč. 13, č. 253.

¹⁷ Viz příloha č. 16 a č. 17.

¹⁸ Současný ředitel lomnického muzea.

¹⁹ DRAHOŇOVSKÝ, Jan. *Přínos vlastivědného pracovníka Josefa Jana Fučíka k poznání historie Lomnicka*. Diplomová práce, Masarykova univerzita v Brně 2006.

²⁰ DRAHOŇOVSKÝ, Jan. Přínos Josefa Jana Fučíka k poznání historie Lomnicka. In: *Z Českého ráje a Podkrkonoší: vlastivědný sborník*. 2008, sv. 21.

*Vlastivědný sborníček pro školu a dům J.J. Fučíka zůstává cenným pramenem poznání*²¹, vytištěném v Lomnických novinách v roce 2002. V periodiku *Od Ještěda k Troskám* (z roku 2009) jsem objevila článek s názvem *Josef Jan Fučík (1859–1930), významný historik Lomnicka*²² od Vladimíra Koblížka.

Informace o paní PhDr. Elišce Fučíkové, CSc. jsem čerpala z článku Lomnických novin *Kdo je kdo v dějinách Lomnicka: PhDr. Eliška Fučíková, CSc.*²³ a doplňující údaje mi poskytla paní starostka Drahuše Hercíková.

Třetí kapitola této práce vychází z literatury k dějinám školství 19. století. Nejvíce jsem pracovala se čtvrtým dílem publikace kolektivu autorů Valenta, Rýdl a Váňová – *Výchova a vzdělání v českých dějinách*²⁴ a s publikací od Jana Šafránka – *Školy české: obraz jejich vývoje a osudů (1848–1913)*²⁵. Rovněž jsou v práci uvedené informace z publikací Miroslava Somra a kolektivu – *Dějiny školství a pedagogiky*²⁶ a Vladimíra Štveráka – *Stručné dějiny pedagogiky*²⁷, Otakara Kádnera – *Pedagogika, školství a jejich dějiny*²⁸, Tomáše Kaspera a Dany Kasperové – *Dějiny pedagogiky*²⁹ či z jejich skript *Vybrané kapitoly z dějin pedagogiky*³⁰, které v několika kapitolách popisují vývoj školství v 19. století. Pro vytvoření této kapitoly jsem také čerpala z publikace kolektivu autorů Mileny Lenderové a Karla Rýdla nazývajících se *„Radostné dětství? Dítě v Čechách devatenáctého století“*³¹, ačkoliv podává více informací o vývoji školství v 18. století než v 19. století. V neposlední řadě jsem vycházela z práce Václava Votočka

²¹ DRAHOŇOVSKÝ, Jan. „Vlastivědný sborníček pro školu a dům“ J.J. Fučíka zůstává cenným pramenem poznání. *Lomnické noviny*. 2002, roč. 10, č. 11.

²² KOBLÍŽEK, Vladimír. Josef Jan Fučík (1859–1930), významný historik Lomnicka. In: *Od Ještěda k Troskám*. 2009, roč. 16, č. 4.

²³ MIKULE, Vladimír. Kdo je kdo v dějinách Lomnicka: PhDr. Eliška Fučíková, CSc. *Lomnické noviny*. 2006, roč. 14, č. 4.

²⁴ VALENTA, Josef – RÝDL, Karel – VÁŇOVÁ, Růžena. *Výchova a vzdělávání v českých dějinách. Problematika vzdělávacích institucí a školských reforem: (obecné školství 1848-1939)*. díl 4., 1. sv., Praha 1992.

²⁵ ŠAFRÁNEK, Jan. *Školy české: obraz jejich vývoje a osudů (1848–1913)*. 2. sv., Praha 1918.

²⁶ SOMR, Miroslav a kol. *Dějiny školství a pedagogiky*. Praha 1987.

²⁷ ŠTVERÁK, Vladimír. *Stručné dějiny pedagogiky*. Praha 1983.

²⁸ KÁDNER, Otakar. *Pedagogika, školství a jejich dějiny*. Praha 1981.

²⁹ KASPER, Tomáš – KASPEROVÁ, Dana. *Dějiny pedagogiky*. Praha 2008.

³⁰ KASPER, Tomáš – KASPEROVÁ, Dana. *Vybrané kapitoly z dějin pedagogiky*. Liberec 2006.

³¹ LENDEROVÁ, Milena – RÝDL, Karel. *Radostné dětství? Dítě v Čechách devatenáctého století*. Litomyšl 2006.

(semilského kronikáře) „*Pohled do minulosti školství v Semilech*“³², která poskytuje přehled o vzniku škol v Semilech a okolí.

Všeobecné informace mi poskytla pamětnice z Krkonoš paní Květa Kubátová (narozena roku 1929). Pozornost jsem zaměřila především na otázky ohledně tkalcovství, jelikož je to bývala tkadlena (její informace o tkalcovství jsem okrajově doplnila údaji z publikace Petra Anděla a kolektivu - *Krkonoše: Příroda, historie, život*³³ a díla Aloise Jilemnického – *Podhorští tkalci*). Paní Kubátová se také pokusila vysvětlit, jak se projevovaly zmiňované nemoci školních dětí nebo co bylo náplní dřívějších povolání.

Vedení obce vydává od roku 1999 čtvrtletní zpravodaj o dění v Bradlecké Lhotě, který se jmenuje Bradlecký list, jehož součástí také byly přílohy o historii obce. Autory článků zabývajících se školou a učitelem Fučíkem jsou děti současné paní starostky Drahuše Hercíkové. Jeden článek o škole napsala její dcera Jana Mikulová³⁴ a ostatní Jaroslav Hercík ml.³⁵, který rovněž zhotovil brožuru k *150. výročí narození Josefa Jana Fučíka*³⁶. Tyto články byly napsány na základě informací z první školní kroniky a obecní kroniky.

³² VOTOČEK, Václav. *Pohled do minulosti školství v Semilech*. Semily 2002.

³³ ANDĚL, Petr a kol. *Krkonoše: Příroda, historie, život*. Praha 2007.

³⁴ MIKULOVÁ, Jana. Lhotecká škola. *Bradlecký list (příloha)*. 2001, č. 3, s. 1-4.

³⁵ HERCÍK, Jaroslav. J. J. Fučík a J. Seliger: Dva různé životní příběhy protkané stejnou nití. *Bradlecký list (příloha)*. 1999, č. 3, s. 1-4.; HERCÍK, Jaroslav. Bradlecká Lhota: Dřevěné obytné stavby a jejich vývoj. *Bradlecký list (příloha)*. 2002, č. 3, s. 1-4.; HERCÍK, Jaroslav. Len a tkalcovství. *Bradlecký list (příloha)*. 2003, č. 1, s. 1-4.; HERCÍK, Jaroslav. Lhotecká ohlédnutí. *Bradlecký list (příloha)*. 2003, č. 4, s. 1 - 4.; HERCÍK, Jaroslav. Ovocnářství ve Lhotě. *Bradlecký list (příloha)*. 2002, č. 1, s. 1-4.

³⁶ HERCÍK, Jaroslav. *150 let od narození Josefa Jana Fučíka*. Bradlecká Lhota 2009.

2. OBEC BRADLECKÁ LHOTA

2.1. Dějiny

O dějinách obce, nacházející se pod zříceninou hradu Bradlce, nemáme mnoho informací. Historici se zajímali více o hrad Bradlec než o samotnou obec. Hradem Bradlec se zabýval i August Sedláček ve svém rozsáhlém díle *Hrady, zámky a tvrze Království Českého*, konkrétně v pátém díle Podkrkonoší. V tomto díle jsou zaznamenáni všichni majitelé hradu až do jeho zchátrání. Přestože hrad vlastnila sousední obec Syřenov, byl vždy spojován s obcí Bradlecká Lhota.³⁷

První zmínka o obci pochází z roku 1395, kdy se ještě označovala jako Hrnčířská Lhota.³⁸ Dnešní název Bradlecká Lhota se poprvé objevuje v r. 1533, kdy ves patřila Jiřímu z Valdštejna, pánu na Bradlci. V roce 1624 daroval Albrecht z Valdštejna vesnici jezuitské koleji v Jičíně, a tak ji připojil k miličevskému panství, a to až do roku 1841, kdy ji kníže Rohan přikoupil k lomnickému panství.³⁹

Bradlecká Lhota patřila v letech 1850–1855 do obvodu podkrajského úřadu v Jičíně, 1855–1868 náležela do semilského okresu, soudním okresem spadala pod Lomnici nad Popelkou.⁴⁰ Od roku 1970 až do dnešní doby přísluší do okresu Semily.⁴¹

Na přelomu 19. a 20. století se Bradlecká Lhota výrazně rozvíjela. Roku 1886 zde postavili školu, ve které se vyučovalo až do roku 1976.⁴² Prvním učitelem a správcem byl Josef Jan Fučík, jehož zásluhou obec rozkvétala. Snažil se podporovat vzdělanost, a proto roku 1887 ve škole založil školní a obecní knihovnu, pro kterou sháněl knihy a dárce.⁴³ Fučík opatroval peníze na rozšíření knihovny tak, že organizoval společenské zábavy a divadlo. Roku 1887–1888 sehrál ve Lhotě Čtenářský spolek z Nové Vsi 3 hry ve prospěch založené knihovně.⁴⁴ Od roku 1900

³⁷ SEDLÁČEK, August. *Hrady, zámky a tvrze Království Českého*. díl V., Podkrkonoší, Praha 1877. s. 94.

³⁸ *Ottův slovník naučný: Příruční kniha všeobecných znalostí*. díl. II., Praha 1904, s. 992.

³⁹ KESNER, Tomáš a kol. *Lomnice nad Popelkou*. Lomnice nad Popelkou 2010, s. 63.

⁴⁰ Úvod k inventáři k fondu Archiv obce Bradlecká Lhota, s. 4.

⁴¹ KOLEKTIV AUTORŮ. *Retrospektivní lexikon obcí ČSSR 1850–1970*. Praha 1978.

⁴² MIKULOVÁ, Jana. Lhotecká škola. *Bradlecký list (příloha)*. 2001, č. 3, s. 1-4.

⁴³ SOKA Semily, fond: Národní škola Bradlecká Lhota. *Pamětní kniha (1889–1918)*. s. 233-236.

⁴⁴ PETRÁK, Josef. Letopisy divadel na Lomnicku. In: *Lomnicko nad Popelkou*. 1922, roč. 3, č. 1, s. 20.

učitel Fučík pravidelně pořádal s bradleckými dobrovolníky divadla pro veřejnost. První hra, kterou odehráli, se jmenovala „Staří blázni“. V prvním roce existence tohoto spolku se hráli dobrovolníci dokonce sedm představení.⁴⁵

Dále roku 1906 podnítil vznik „Vzdělávacího a hospodářského spolku Havlíček“.⁴⁶

Roku 1895 byl na popud Fučíka založen „Sbor dobrovolných hasičů“, v němž vykonával funkci jednatele a pokladníka po dobu 30ti let. I zde mu však Lhota byla malá, navíc pracoval pro hasičskou župu a byl přispěvatelem do časopisu „Český hasič“.⁴⁷ Roku 1900 a 1904 došlo ve Lhotě vlivem velkých veder k několika požárům. Dokonce je z roku 1910 znám případ žháře, který 19. září zapálil stodolu kovárny Františka Niederleho. Žhář pocházející ze Železnice byl poslán na 10 let do vězení.⁴⁸ Ve školní kronice je uvedeno, že na „Výročním sjezdu hasičské župy lomnické“ 21. 6. 1914 cvičil také hasičský dívčí sbor, který vedl velitel Karel Václavec.⁴⁹

Od roku 1904 byl Fučík sbormistrem pěveckého kroužku. Poprvé se svým kroužkem vystoupil 7. února téhož roku. Sbor se scházel každou neděli ve škole. Obecní výbor v roce 1907 rozhodl o tom, aby učitel Fučík zajišťoval zpěv i při pohřbech.⁵⁰ Pořádal mnoho kulturních akcí, aniž by požadoval honorář.

Od 1. srpna 1910 fungoval v obci „Spořitelní a záložní spolek Kampelička“. Na post předsedy dozorčího rady byl dosazen učitel Fučík.⁵¹

V roce 1920 byla založena ve Lhotě místní organizace Sokola. Fučík byl zvolen jejím vzdělavatelem.⁵²

Ze všech výše uvedených aktivit je vidět, že Fučík celý svůj život nezasvětil pouze škole, ale také obci. I v současné době pokračují spolky, u jejichž vzniku Fučík byl, ve své činnosti. V obci nadále funguje sbor dobrovolných hasičů, tělovýchovná jednota Sokol či knihovna. Knihovna se dnes nachází v budově

⁴⁵ PETRÁK, Josef. Letopisy divadel na Lomnicku. In: *Lomnicko nad Popelkou*. 1922, roč. 3, č. 1, s. 20.

⁴⁶ HERCÍK, Jaroslav. *150 let od narození Josefa Jana Fučíka*. Bradlecká Lhota 2009, s. 14.

⁴⁷ Tamtéž, s. 11.

⁴⁸ SOKA Semily, fond: Národní škola Bradlecká Lhota. *Pamětní kniha (1889–1918)*. s. 368. a 411.

⁴⁹ Tamtéž, s. 446.

⁵⁰ SOKA Semily, fond: Národní škola Bradlecká Lhota. *Pamětní kniha (1889–1918)*. S 368. a 394.

⁵¹ HERCÍK, Jaroslav. *150 let od narození Josefa Jana Fučíka*. Bradlecká Lhota 2009, s. 14.

⁵² Tamtéž, s. 15.

obecního úřadu, a dokonce knihy půjčuje pravnučka Josefa Jana Fučíka, Iveta Tomešová.

Všestranně zaměřený učitel Fučík se velmi zasloužil o rozvoj a rozkvět malé obce v Podkrkonoší, a proto na něj i dnes obyvatelé Lhoty v dobrém vzpomínají. Názorným příkladem může být i to, že v roce 2009 zde oslavili 150. výročí narození Josefa Jana Fučíka, při kterém se konaly přednášky a k občanům promluvila jeho vnučka PhDr. Eliška Fučíková, CSc. na téma „Albrecht z Valdštejna a jeho doba“.⁵³ Na budově bývalé školy je dodnes pamětní deska s nápisem: „Zde žil Jos. J. Fučík, první správce této školy, neúnavný pracovník pro blaho občanstva a kult. historik Lomnicka. 1886–1930.“⁵⁴ Jeho památku také připomíná pomník na místním hřbitově.

V rámci oslav výročí se také v muzeu v Lomnici nad Popelkou uskutečnila výstava „Historik Lomnicka J. J. Fučík – život a dílo“. Některé vystavené exponáty byly k vidění poprvé, jednalo se o věci uložené v depozitáři a archivu lomnického muzea. K prohlídce byly určeny Fučíkem vyrobené mapy a statistické grafy, osobní předměty, diplomy, čestná ocenění, korespondence i různé trojrozměrné exponáty, například stůl, u kterého při psaní seděl.⁵⁵ Lomnice nad Popelkou odkaz svého rodáka i čestného občana ctí. Důkazem toho je skutečnost, že jedna z hlavních ulic města nese Fučíkovo jméno, a také pozornost, která je Fučíkovi věnována ve stálé expozici lomnického muzea.⁵⁶

2.2. O původu názvu *Bradlecká Lhota*

Název Lhota vychází ze staročeského slova „lhota“ či „lhóta“.⁵⁷ Takto se dříve nazývaly osady, ve kterých bylo osadníkům odpuštěno placení poplatků. Bylo

⁵³ PhDr. Eliška Fučíková, CSc., promovaná historička, specialistka na období renesance a manýrismu, dějiny sběratelství a restaurování, bývalá pracovnice Akademie věd a ředitelka odboru památkové péče Kanceláře prezidenta republiky a odborná konzultantka Kanceláře Senátu Parlamentu ČR; MIKULE, Vladimír. Kdo je kdo v dějinách Lomnicka: PhDr. Eliška Fučíková, CSc. *Lomnické noviny*. 2006, roč. 14, č. 4, s. 16.

⁵⁴ Viz příloha č. 18.

⁵⁵ DRAHOŇOVSKÝ, Jan. Vzpomínka na Josefa Jana Fučíka. *Lomnické noviny*. Lomnice nad Popelkou, květen 2009, s. 11.

⁵⁶ Tamtéž, s. 11.

⁵⁷ PROFOUS, Antonín. *Místní jména v Čechách: jejich vznik, původní význam a změny*. díl II., Praha 1949, s. 516.

to možné na základě jedinečné smlouvy či práva.⁵⁸ První osadníci se zde usídlili již v období kolonizace (kolem roku 1200) a za to, že vymýtili les a obdělali půdu, dostali delší lhůtu, v níž byli osvobozeni od placení daní.⁵⁹ Taková místa se označovala jako Lhoty, Lhotky, Lhotice, Lhotsko nebo Lhůty. Tyto nové osady se už nestavěly blízko původní návsi, ale vznikaly dál vedle cest, s domy v jedné nebo ve dvou řadách. Jako příklad lze uvést na Lomnicku Novou Ves, Syřenov, Bělou, Stružinec, Tuhaň a taky Lhotu Bradleckou.⁶⁰

V Čechách existovalo téměř 300 Lhot, proto bylo nutné jednotlivé Lhoty odlišit. K rozlišení se obvykle připojil před název Lhota konkrétní přívlástek, který vznikl přidáním jména jejich rychtáře nebo prvního hospodáře, a proto se názvy časem mohly pozměnit. Další způsob konkretizace Lhot byl například podle jejich někdejšího tvaru, podle polohy, bývalé vrchnostenské příslušnosti či podle stáří aj.⁶¹

Nejčastěji se tato Lhota označovala jako Bradlecká, a to jí zůstalo dodnes. Nazývá se tak vzhledem k sounáležitosti k hradu Bradlci.⁶² Avšak atribut „Bradlecká“ nebyl jediný. Nejdříve se jí říkalo Lhota „Železnická“ nebo „Hrnčířská“. Dokonce se o ní mohlo mluvit jako o „Šetenické“, ale nikde není vysvětleno, proč tomu tak bylo.⁶³

Josef Jan Fučík ve školní kronice zaznamenal chybné označení obce. Jelikož úředním jazykem byla němčina, docházelo k pojmenování německým názvem „Lhota Bradlec“ také v českém jazyce. To způsobilo, že si Bradleckou Lhotu pletli s obcí Bradlem u Mnichova Hradiště nebo si mysleli, že k Bradlecké Lhotě patřila osada Bradlec, ale taková zde žádná nebyla. Od roku 1886 se důsledně užívá název Bradlecká Lhota, o čem svědčí používané pečeti místní školní rady a správy školy z tohoto roku.⁶⁴

⁵⁸ Tamtéž, s. 516.

⁵⁹ KESNER, Tomáš a kol. *Lomnice nad Popelkou*. s. 63.

⁶⁰ FUČÍK, Josef Jan. O vzniku a vývoji našich obcí XIII: Bradlecká. In: *Lomnicko nad Popelkou*. 1922, roč. 3, č. 1, s. 49.

⁶¹ PROFOUS, Antonín. *Místní jména v Čechách: jejich vznik, původní význam a změny*. díl II., Praha 1949, s. 516.

⁶² Tamtéž, s. 530.

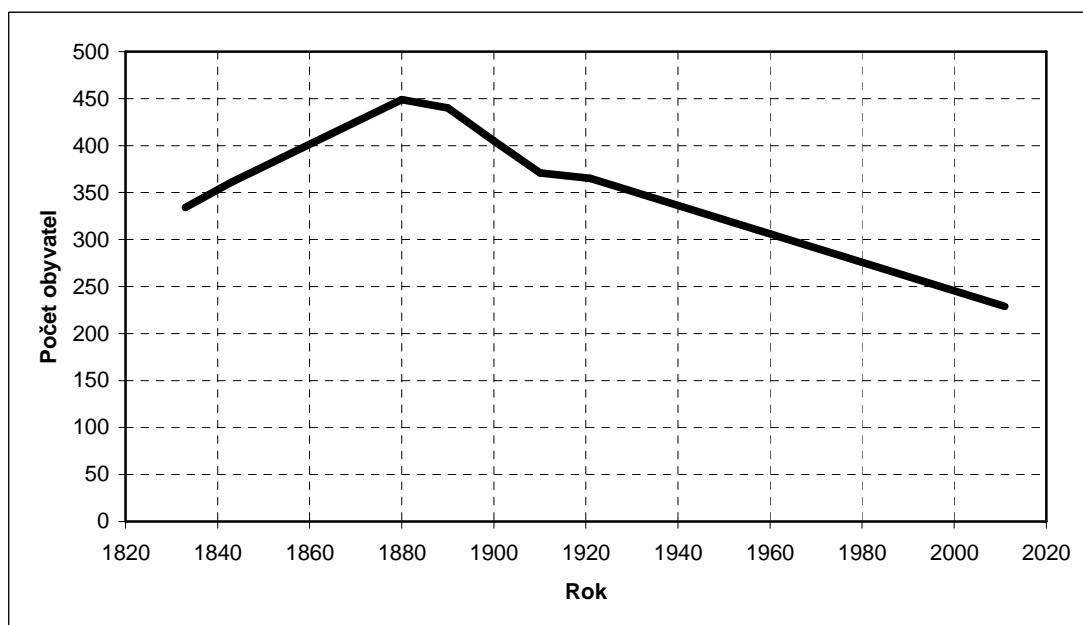
⁶³ SOKA Semily, fond: Národní škola Bradlecká Lhota. *Pamětní kniha (1889–1918)*. s. 21

⁶⁴ Tamtéž, s. 22.

2.3. Charakteristika obce

Bradlecká Lhota je malá obec, která nikdy neměla velký počet obyvatel. Pro představu si můžeme zmínit demografický vývoj od r. 1833 do 1921. V roce 1833 zde žilo 334 obyvatel. O deset let později počet obyvatel vystoupl na 361. Počet obyvatel tak rostl až do roku 1880, kdy bylo napočítáno celkem 449 obyvatel,⁶⁵ poté opět klesal a do roku 1890 se snížil o devět obyvatel⁶⁶. Začátkem dvacátého století to bylo již jen 405 obyvatel. K roku 1910 bylo sečteno 371 obyvatel a roku 1921 pouze 365 obyvatel⁶⁷. Pro srovnání, počet obyvatel dnes je ještě mnohem nižší než v letech, která byla výše uvedena, a to 229 obyvatel.⁶⁸

Graf znázorňující demografický vývoj v Bradlecké Lhotě od r. 1833 do r. 2011⁶⁹

Obec Bradlecká Lhota se nachází mezi Jičínem (7 km na sever) a Lomnicí nad Popelkou (5 km na jih). V sousedství jsou tyto obce: na severu Ploužnice a Žďár; na východě Syřenov a Soběraz; na jihu Železnice a na západě sousedí Cidlina,

⁶⁵ Údaje počtů zaznamenány v SOKA Semily, fond: Národní škola Bradlecká Lhota. *Pamětní kniha (1889–1918)*; SOKA Semily, fond: Archiv obce Bradlecká Lhota. *Obecní kronika (1888–1926)*.

⁶⁶ *Ottův slovník naučný: Příruční kniha všeobecných znalostí*. díl. II., Praha 1904, s. 992.

⁶⁷ Údaje počtů zaznamenány v SOKA Semily, fond: Národní škola Bradlecká Lhota. *Pamětní kniha (1889–1918)*; SOKA Semily, fond: Archiv obce Bradlecká Lhota. *Obecní kronika (1888–1926)*.

⁶⁸ Dnešní počet obyvatel sdělila ústně paní starostka Drahuše Hercíková 2.6. 2011.

⁶⁹ Graf zhotoven na základě výše uvedených počtů.

Doubravice a Kyje.⁷⁰ Vesnice Bradlecká Lhota patří územně do okresu Semily a náleží pod Liberecký kraj.⁷¹ Od okresního města Semily leží přibližně 14 km. Obcí protéká Ploužnický potok.

Bradlecká Lhota je ze tří stran orámovaná kopci, a to jí chrání před nepříznivými povětrnostními vlivy, proto je klima ve Lhotě mírné až teplé. Zajímavé bylo rozdělení půdy, protože poměrně velkou část (56%) tvořily sady a zahrady, a tudíž bylo významným zdrojem obživy obyvatel Bradlecké Lhoty sadařství.⁷² V ovocných sadech se pěstovaly hrušky, jablka, i švestky. Dozrálé ovoce se zpracovávalo sušením na tzv. křížaly. Z tohoto důvodu bradleckým obyvatelům z okolních vesnic říkali „Křížaláci“. Obec pro teplejší klima dostala také přezdívku „Semilská Itálie“. ⁷³ Obyvatele Lhoty leckdy v letních obdobích trápilo ohromné sucho. Přestože tu bylo teplejší podnebí, často také pršelo. Zápaly byly ojedinělé, ale například v roce 1897 k nim došlo.⁷⁴ Extrémní výkyvy počasí poté způsobovaly obyvatelům Lhoty velké škody, například vichřice vyvracely mnoho stromů, zničily úrodu či poškodily domy.

V Bradlecké Lhotě nebyl žádný kostel (Lhotečtí do kostela chodili do Železnice), měli zde pouze zvonici.⁷⁵ V dávných dobách věšeli zvon na dubový sloup nebo na strom, později pro zvonění sloužila dřevěná zvonice (v roce 1889 shořela lípa, na které byl zvon zavěšen, a proto se obyvatelé Bradlecké Lhoty rozhodli opatřit mu střechem)⁷⁶. V obecní kronice je také uvedeno, že v roce 1866 zvon praskl, a proto se musel nechat přelít nákladem 198 zlatých 30 krejcarů.⁷⁷ V roce 1901 postavili na místě staré dřevěné zvonice novou neogotickou kapli zasvěcenou svaté Ludmile.⁷⁸ O stavbu se zasloužil František Jakubec ze Železnice. Na stavbu přispěli všichni občané. Za druhé světové války zvon odvezli Němci, a od té doby je kaple bez zvonu. Kaplička není vysvěcena, protože se nevyužívá k církevním účelům.⁷⁹

⁷⁰ Viz příloha č. 19.

⁷¹ <<http://www.obce-mesta.info/obec.php?id=Bradlecka-Lhota-577014>>

⁷² Úvod k inventáři k fondu Archiv obce Bradlecká Lhota, s. 3.

⁷³ HERCÍK, Jaroslav. Ovocnářství ve Lhotě. *Bradlecký list (příloha)*. 2002, č. 1, s. 1.

⁷⁴ HERCÍK, Jaroslav. Lhotecká ohlédnutí. *Bradlecký list (příloha)*. 2003, č. 4, s. 2.

⁷⁵ SOKA Semily, fond: Archiv obce Bradlecká Lhota. *Obecní kronika (1888–1926)*. s. 26.

⁷⁶ Tamtéž, s. 26.

⁷⁷ Tamtéž, s. 26.

⁷⁸ KESNER, Tomáš a kol. *Lomnice nad Popelkou*. Lomnice nad Popelkou 2010, s. 64.

⁷⁹ Doplněk restaurátorské zprávy Pavla Míky z roku 2006.

Ve Lhotě se nachází sousoší „Nejsvětější Trojice korunující Pannu Marii“. Sousoší, vytvořené ze světlého jemnozrnného pískovce, je umístěno na kamenném hranolovém podstavci s nikami s reliéfy světců sv. Jana Nepomuckého, sv. Antonína Paudánského, sv. Václava a sv. Floriána. Sousoší sestává z postav Boha Otce, Syna a Ducha svatého (v podobě holubice), kteří korunují v oblačném kruhu Pannu Marii.⁸⁰ Tato socha byla zhotovena roku 1850 Janem Zemanem ze Žernova. Sousoší se nachází ve svahu pod frekventovanou silnicí uprostřed obce a je chráněno větvemi vzrostlé lípy. Sousoší je zapsáno ve státním Seznamu nemovitých kulturních památek. V roce 2001 proběhl restaurátorský zásah.⁸¹

Další kulturní památkou, zhotovenou rovněž v roce 1850 stejným autorem a z totožného materiálu jako u předchozího sousoší, je socha „Panny Marie neposkvrněného početí“⁸². Zachycuje postavu Panny Marie, která na levé ruce drží Ježíška a pravou ruku má na hrudi, kolem hlavy svatozář s dvanácticípými hvězdami. Socha je umístěna na kamenném podstavci vynesném nad úroveň terénu třemi kamennými stupni. Památka je osazena na návrší na konci obce a ohrazena kovovým plůtkem. Panna Marie shlíží krajinou k jihu a stojí víceméně osaměle a nechráněně. Zde proběhl restaurátorský zásah v roce 2007.⁸³

Cennou a dobře zachovalou technickou památkou z roku 1781 je roubený mlýn č.p. 41.⁸⁴ Stavba stojí na místě bývalého mlýna z roku 1568.⁸⁵ Autorem této nové realizace byl tesař Adam Ducháček.⁸⁶ Zděné stavení s roubeným obytným patrem a se zděnou boční přístavbou, usazené na půdorysném základě ve tvaru nepravidelného písmene T, je zastřešené dvojicí vzájemně propojených sedlových střech o různých výškách hřebene.⁸⁷ V objektu se zachovalo torzo černé kuchyně a v mlýnici původní mlecí zařízení. K mlýnu přiváděl vodu zděný náhon z Ploužnického potoka.⁸⁸ Objekt je v soukromém vlastnictví a v současné době

⁸⁰ KESNER, Tomáš – HEDVIČÁK, Roman. *Kulturní památky Semilská*. Semily 2008, s. 17.

⁸¹ Popis památky zhotoven na základě restaurátorské zprávy Pavla Míky z roku 2001.

⁸² Viz příloha č. 17.

⁸³ Popis památky zhotoven na základě restaurátorské zprávy Pavla Míky z roku 2006.

⁸⁴ Viz příloha č. 16.

⁸⁵ KESNER, Tomáš – HEDVIČÁK, Roman. *Kulturní památky Semilská*. Semily 2008, s. 18.

⁸⁶ KESNER, Tomáš a kol. *Lomnice nad Popelkou*. Lomnice nad Popelkou 2010, s. 64.

⁸⁷ KESNER, Tomáš – HEDVIČÁK, Roman. *Kulturní památky Semilská*. Semily 2008, s. 18.

⁸⁸ Tamtéž, s. 18.

majitel na opravu získal dotaci z grantového fondu Krajského úřadu Libereckého kraje.⁸⁹

⁸⁹ Informace sdělila ústně paní starostka Drahuše Hercíková 2.6. 2011.

3. VÝVOJ ŠKOLSTVÍ OBECNÝCH ŠKOL V 19. STOLETÍ

Do 2. poloviny 19. století se školství shodovalo se strukturou od dob Marie Terezie. Marie Terezie pověřila Johanna Ignáze von Felbigera, aby vypracoval návrh reformy rakouského školství. Během jednoho roku vznikl návrh reformy, který se nazýval: „Všeobecný školní řád pro německé normální, hlavní a triviální školy v dědičných zemích“. Tato reforma byla platná od 1. ledna 1775. Ve farních školách se měly děti učit číst, psát, počítat, chlapci základům hospodaření, dívky šít a plést.⁹⁰

V roce 1855 byl podepsán konkordát (dohoda mezi státem a církví), jímž bylo rakouské školství zcela podřízeno církevnímu dozoru.⁹¹ Církevní úřady vybíraly vhodné učebnice k výuce a učitele na volná místa.

Začátkem 60. let 19. století nastalo uvolnění situace v Habsburské monarchii a začala se uznávat jazyková rovnoprávnost. Dne 18. ledna 1866 zemským zákonem o provedení rovného práva obou jazyků zemských na školách národních a středních byly oba zemské jazyky (český a německý) uznány jako jazyky vyučovací za rovnocenné a bylo uzákoněno, že vyučovacím jazykem ve školách bude jeden z obou jazyků, přičemž druhý zemský jazyk bude nepovinným vyučovacím předmětem.⁹² Návrh tohoto zákona zhotovil Josef Wenzig s dalšími českými poslanci. Již v roce 1868 však německá většina českého zemského sněmu dosáhla zrušení tohoto zákona.⁹³

V lednu 1868 byl vydán říšský zákon, jenž stanovoval základní pravidla vzájemného postavení školy a církve.⁹⁴ Po vydání zákona stát dohlížel a spravoval školství. Vliv církve byl omezen pouze na řízení a organizaci vyučování náboženství. V občanském kabinetu jmenovaném císařem se ministrem věcí církevních a vyučování stal liberální politik a člen panské sněmovny, dr. Leopold von Hasner, rytíř z Arthy, pražský Němec.⁹⁵

Dne 14. května 1869 byl vyhlášen říšský (Hasnerův) zákon, kterým byla vytvořena soustava národního školství (obecných a měšťanských škol) a vyhlášena

⁹⁰ informace o reformě Marie Terezie čerpány z publikace LENDEROVÁ, Milena – RÝDL, Karel. *Radostné dětství? Dítě v Čechách devatenáctého století*. Litomyšl 2006, s. 195-215 + VOTOČEK, Václav. *Pohled do minulosti školství v Semilech*. Semily 2002, s. 4.

⁹¹ SOMR, Miroslav a kol. *Dějiny školství a pedagogiky*. Praha 1987, s. 165.

⁹² VALENTA, Josef – RÝDL, Karel – VÁŇOVÁ, Růžena. *Výchova a vzdělávání v českých dějinách*. Praha 1992, s. 7.

⁹³ ŠTVERÁK, Vladimír. *Stručné dějiny pedagogiky*. Praha 1983, s. 216.

⁹⁴ SOMR, Miroslav a kol. *Dějiny školství a pedagogiky*. Praha 1987, s. 165.

⁹⁵ ŠTVERÁK, Vladimír. *Stručné dějiny pedagogiky*. Praha 1983, s. 216.

povinnost školní docházky pro děti od 6 do 14 let.⁹⁶ Zákon se také označuje jako: „Květnový zákon“ nebo „Velký říšský zákon“, avšak oficiální název zněl: „Zákon, jímžto se ustanovují pravidla vyučování na školách obecných“. Zákon zavedl školu obecnou a měšťanskou (původně jen jako variantu školy obecné), učitelské ústavy pro vzdělávání učitelů škol obecných a měšťanských škol, uvažoval o formách dalšího vzdělávání učitelů, stanovil pravidla ekonomického a sociálního zabezpečení učitelů.⁹⁷ V mnohém znamenal Hasnerův zákon výrazný pokrok: 1. Stanovil povinnost osmileté školní docházky pro hochy i dívky, 2. laicizoval (zesvětšťoval) školu, 3. rozšířil staré trivium o přírodopis, zeměpis s dějepisem, měřičství, tělocvik a jiné předměty.⁹⁸ Dívky se navíc učily ručním pracím, přičemž se dozvěděly, jak se starat o domácnost. Zemský školní úřad určoval, jakým jazykem se na školách bude vyučovat. Obecná škola měla být zřizována v těch místech, kde do okruhu 4 km bylo přinejmenším 40 dětí školou povinných.⁹⁹ Rovněž musela stát v centru, aby k ní měly děti přístup ze všech světových stran. Další požadavek byl takový, že cesta dětem nesměla trvat více než jednu hodinu chůze. V jedné třídě mohlo být nejvíce 80 žáků.

Děti začaly chodit do školy, když jim bylo 6 let a končily ve 14 letech, avšak mohly vystoupit i dříve, jestliže uměly psát, číst a počítat. Rodiče dětí museli kontrolovat, zda jejich potomci navštěvují školu. V případě špatné školní docházky byli rodiče pokáráni, ba dokonce někdy museli uhradit pokutu.¹⁰⁰

Tento zákon zavedl pravidelný plat pro učitele. Plat učitele měl dosahovat takové výše, aby stačil na obživu učitele a jeho rodiny a nenutil učitele přivydělávat si jiným zaměstnáním.¹⁰¹ Tímto zákonem bylo určeno, že plat bude učitel dostávat od školního úřadu, a dokonce mu přislíbil penzi. Před rokem 1869 se odváděl učiteli tzv. sobotáles¹⁰².

⁹⁶ Tamtéž, s. 216.

⁹⁷ VALENTA, Josef – RÝDL, Karel – VÁŇOVÁ, Růžena. *Výchova a vzdělávání v českých dějinách*. Praha 1992, s. 10.

⁹⁸ ŠTVERÁK, Vladimír. *Stručné dějiny pedagogiky*. Praha, 1983, s. 216.

⁹⁹ Tamtéž, s. 217.

¹⁰⁰ SOKA Semily, fond: Národní škola Bradlecká Lhota. *Pamětní kniha (1889–1918)*. s. 377.

¹⁰¹ VALENTA, Josef – RÝDL, Karel – VÁŇOVÁ, Růžena. *Výchova a vzdělávání v českých dějinách*. Praha 1992, s. 12.

¹⁰² Plat, který učitel získal od rodičů žáků.

Administrativně dával vzniknout zemským, okresním a místním školským radám. Výuku náboženství zajišťovaly církve, státu náležel vrchní dozor.¹⁰³

V návaznosti na tento zákon byl v roce 1870 vydán školní a vyučovací řád pro školy obecné, který stanovil základní pravidla chování dětí ve škole, povinnosti dětí a učitelů a zákaz tělesných trestů.¹⁰⁴ Tímto řádem byla dána skladba výuky školních předmětů. Učitel měl vyučovat tak, aby žáci mohli získané dovednosti prakticky využít. Taková výuka měla být upřednostněna před teoretickou a systematickou. Církevní úřady dozíraly na výuku náboženství a vytvářely jeho osnovy.

Výsledkem útoku klerikálů a konzervativních politiků proti zákonu byla jeho novelizace, k níž došlo v roce 1883.¹⁰⁵ Návrh doporučoval změnit mravně-náboženskou výchovu v nábožensko-mravní, dále doporučoval ustanovovat na školu učitele takového náboženského vyznání, k němuž se hlásila většina dětí, konečně doporučoval zkrátit povinnou školní docházku o dva roky.¹⁰⁶ Rovněž mohli rodiče požádat o tzv. úlevy. Pokud dítěti byla umožněna úleva, nemuselo chodit do školy od dubna do listopadu, avšak muselo být starší 12ti let. Přes tuto benevolenci bylo ve školním roce 1883–1884 zjištěno v Čechách 44 723 případů nedbalé školní docházky, za což bylo vyměřeno 20 840 zlatých v pokutách, v roce následujícím bylo těchto případů 64 268 a peněžitých pokut uloženo ve výši 26 718 zlatých.¹⁰⁷ Počet žáků připadajících na jednu učitelskou sílu byl novelou zvýšen z osmdesáti na sto.¹⁰⁸ Také se upravovaly učební plány a osnovy, například se omezila výuka reálií, přibyla chrámová hudba aj. Církevní hierarchie se přes všechny ústupky jí v novele učiněné rozhodně dožadovala navrácení dřívějšího absolutního vlivu na obecnou školu.¹⁰⁹ Novela byla zrušena prvním, ovšem i jediným školským zákonem významnějšího dosahu, který byl v 1. republice vydán – tzv. malým školským zákonem v roce 1922.¹¹⁰

¹⁰³ KASPER, Tomáš – KASPEROVÁ, Dana. *Vybrané kapitoly z dějin pedagogiky*. Liberec 2006, s. 74.

¹⁰⁴ SOMR, Miroslav a kol. *Dějiny školství a pedagogiky*. Praha 1987, s. 166.

¹⁰⁵ Tamtéž, s. 168.

¹⁰⁶ VALENTA, Josef – RÝDL, Karel – VÁŇOVÁ, Růžena. *Výchova a vzdělávání v českých dějinách*. Praha 1992, s. 17.

¹⁰⁷ VOTOČEK, Václav. *Pohled do minulosti školství v Semilech*. Semily 2002, s. 6.

¹⁰⁸ ŠTVERÁK, Vladimír. *Stručné dějiny pedagogiky*. Praha 1983, s. 218.

¹⁰⁹ Tamtéž, s. 218.

¹¹⁰ VALENTA, Josef – RÝDL, Karel – VÁŇOVÁ, Růžena. *Výchova a vzdělávání v českých dějinách*. Praha 1992, s. 21.

Na všech stupních škol a školských zařízení lze od druhé poloviny 19. století pozorovat sílící národnostní úsilí, které bylo zpočátku zaměřeno na stránku jazykovou.¹¹¹ Tomu napomáhalo to, že začaly vznikat učitelské jednoty, pořádaly se učitelské sjezdy nebo také vycházely časopisy, konkrétně časopis Škola (1852), Beseda učitelská (1869) či Posel z Budče (1870). V roce 1868 byl založen první český učitelský spolek Beseda učitelská, v roce 1869 následoval Budeč v Praze.¹¹² Roku 1870 se v Praze konal první učitelský sjezd. O deset let později byl založen „Ústřední spolek jednot učitelských v Čechách“. Orgánem učitelských jednot v Čechách se stal časopis Český učitel, na Moravě časopis Komenský.¹¹³ Někteří čeští spisovatelé a spisovatelky se zabývali problematikou výchovy a vzdělání české mládeže. Mezi ně patří, například Jan Neruda, Vítězslav Hálek, Karolina Světlá, Svatopluk Čech, Pavel J. Šulc aj.

Obecné školy vzdělávaly děti z tzv. lidových vrstev (byla to nejpočetnější skupina). Většina obecných škol se může označit za malotřídní. V těchto školách se nacházelo méně tříd než ročníků. V případě jednotřídní školy byly tedy v jedné místnosti děti 1. – 8. ročníku.¹¹⁴ V jednotřídních školách vyučoval jeden učitel tři oddělení současně.

Škola a obec byla úzce správně i organizačně propojena, například funkci ve školní radě mohli vykonávat jak učitelé, tak i občané obce. V obecné škole většinou převažoval výchovný aspekt, protože byl obsažen ve všech učebních předmětech. Na úkor toho se snižoval aspekt vzdělávací. Stejně zůstaly jen předměty tvořené triviem¹¹⁵. Školy, zejména venkovské malotřídky, byly v této době pokládány za přirozená centra kulturního života regionu a jejich význam byl v tomto smyslu vysoko hodnocen.¹¹⁶

Učební plán vydaný v návaznosti na novelu 18. července 1885 doznal ve srovnání s učebním plánem z roku 1874 tři zásadní změny: 1. byl vypuštěn předmět měřictví a rýsování (učivo tohoto předmětu bylo zčásti zařazeno do kreslení, zčásti do počtů), 2. tělocvik pro dívky se stal nepovinným, a 3. ve vyučovacím jazyce byl

¹¹¹ SOMR, Miroslav a kol. *Dějiny školství a pedagogiky*. Praha 1987, s. 170.

¹¹² ŠTVERÁK, Vladimír. *Stručné dějiny pedagogiky*. Praha 1983, s. 221.

¹¹³ Tamtéž, s. 221.

¹¹⁴ VALENTA, Josef – RÝDL, Karel – VÁŇOVÁ, Růžena. *Výchova a vzdělávání v českých dějinách*. Praha 1992, s. 39.

¹¹⁵ Trivium – tři základní znalosti (čtení, psaní, počítání)

¹¹⁶ VALENTA, Josef – RÝDL, Karel – VÁŇOVÁ, Růžena. *Výchova a vzdělávání v českých dějinách*. Praha 1992, s. 40.

zrušen rozdíl mezi počtem hodin u dívek a u chlapců.¹¹⁷ Tímto učebním plánem se zmenšily požadavky na žáky.

První světová válka nepříznivě ovlivnila vyučování pořádáním různých školních sběrů a využíváním učitelů k mimořádným činnostem.¹¹⁸ Učitelé ve válečných letech prováděli soupis zásob (např. obilí) přednostně před výukou.

Po vzniku samostatného československého státu v roce 1918 se školská soustava nedočkala výrazných změn oproti stavu v rakouské monarchii. Školství v ČSR nereformoval zásadním způsobem během období první republiky žádný školský zákon. Jen několik novel a vyhlášek částečně modifikovalo podobu školství.¹¹⁹

¹¹⁷ VALENTA, Josef – RÝDL, Karel – VÁŇOVÁ, Růžena. *Výchova a vzdělávání v českých dějinách*. Praha 1992, s. 26.

¹¹⁸ VOTOČEK, Václav. *Pohled do minulosti školství v Semilech*. Semily 2002, s. 10.

¹¹⁹ KASPER, Tomáš – KASPEROVÁ, Dana. *Dějiny pedagogiky*. Praha 2008, s. 198.

4. ŠKOLA V BRADLECKÉ LHOTĚ

Jednání o zřízení školy v Bradlecké Lhotě se uskutečnilo již během let 1840–1855.¹²⁰ Protože návrhu o vybudování školy nebyli nakloněni všichni obyvatelé obce, návrh se nejprve zamítl. Jedním z důvodů, proč by se neměla škola postavit, uvedli obyvatelé to, že kdyby řídící učitel zemřel, musela by obec platit důchod vdově po učitelovi.¹²¹ V tomto období byly děti z Bradlecké Lhoty přiškoleny k Železnici. Do železnické školy rovněž docházely další děti, například z obce Kyje, Zámezi, Dílce a Těšina.¹²² Obec Železnice dostávala za každého docházejícího žáka od okolních obcí poplatek. Kolem padesátých let 19. století plánovali v Železnici přestavbu tamní školy, a proto všechny přiškolené obce měly na stavbu železnické školy přispět. To podnítilo bradlecké obyvatele, aby opět projednávali návrh o vlastní škole.¹²³

Nejprve uvažovali o možnosti vybudovat společnou školu pro Kyje a Bradleckou Lhotu. Pro školu navrhli využít dva stávající domy, ale semilský okresní hejtman je označil za nevyhovující a doporučil jim postavit novou školní budovu. Obyvatelé obce Kyje však odmítli finančně podpořit tuto nákladnou stavbu. Kyjovští si prosadili postavení vlastní školy, kterou otevřeli už 1. ledna 1875.¹²⁴ Naopak Lhotečtí se obávali, že náklady k postavení nové školy budou velmi vysoké a přestali proto žádat o její povolení.

Podnět na nové projednání nastal až roku 1883, protože v Železnici chystali stavbu nové školní budovy (původní plánovaná přestavba se neuskutečnila) a přiškolená Bradlecká Lhota by musela zaplatit 1/8 nákladů, a to už byl rozhodující důvod k tomu, aby se v Bradlecké Lhotě postavila nová škola. Dalším důvodem bylo, že Lhotečtí platili vysoké školné Železnici, protože železnická škola patřila do vyšší třídy školného a obec musela odvádět o 1/3 vyšší poplatek než v jiných obcích na Semilsku.¹²⁵ Na všeobecné schůzi 2. února 1884 bylo jednohlasně ustanoveno, že se vybuduje škola přímo v obci.¹²⁶

¹²⁰ SOkA Semily, fond: Národní škola Bradlecká Lhota. *Pamětní kniha (1889–1918)*. s. 119.

¹²¹ Tamtéž, s. 119.

¹²² MIKULOVÁ, Jana. Lhotecká škola. *Bradlecký list (příloha)*. 2001, č. 3, s. 1.

¹²³ SOkA Semily, fond: Národní škola Bradlecká Lhota. *Pamětní kniha (1889–1918)*. s. 119–120.

¹²⁴ Tamtéž, s. 120.

¹²⁵ Tamtéž, s. 120.

¹²⁶ Tamtéž, s. 121.; (Zprávy o zasedání výboru zapisovány až od roku 1919)

Žádost o povolení stavby školy v Bradlecké Lhotě sepsal Václav Kazda (učitel z obce Kyje) a Lhotečtí ji odeslali 9. února 1884 okresní školní radě.¹²⁷ Ta se vyjádřila tak, že je nutné, aby starosta obce zjistil náklady spojené s budováním a provozem školy, dále aby vypsal inventář obecního majetku, dal k dispozici výpisy z obecních účtů atd. Rovněž bylo nezbytné, aby získali kladné vyjádření od Farního úřadu v Železnici, který by zde měl zajistit výuku náboženství.

Zástupci místní školní rady v Železnici nechtěli, aby se Bradlecká Lhota odškolila, ba dokonce byli proti tomu, aby si Lhotečtí vybudovali školu vlastní. Dne 23. července 1884 na zasedání okresní školní rady v Jičíně vzneslo vedení školy v Železnici požadavek, aby Bradlecká škola zůstala přiškolená z důvodu značných finančních prostředků, které železnická škola dostávala za žáky z Bradlecké Lhoty.¹²⁸ Protože nedošlo k dohodě, o zřízení školy v Bradlecké Lhotě rozhodovala zemská školní rada v Praze, které byl v listopadu 1884 odeslán návrh na povolení odškolení a zřízení samostatné školy v Bradlecké Lhotě.¹²⁹

Potom nastalo dlouhé období projednávání mezi zemskou a okresní školní radou, jestli povolí zřídit školu v Bradlecké Lhotě. Kvůli dlouhému čekání na výsledek jednání se rozhodli Lhotečtí poslat delegaci do Prahy již v květnu 1885 pro urychlení vyjádření k žádosti. Dostali odpověď, že se o tom definitivně rozhodne v září 1885. Avšak výsledku se nedočkali, a proto se Lhotečtí sešli v říjnu 1885 v nedaleké Nové Vsi nad Popelkou s tamním učitelem Josefem Janem Fučíkem.¹³⁰ Fučík, stejně jako okresní školní rada, zastával myšlenku, aby lhotecké děti nechodily do školy v Železnici (3 kilometry vzdálené), protože zvláště v zimě šlo mnohdy o svízelnou cestu.¹³¹ Proto jim Fučík poradil, aby svou žádost zopakovali. V Nové Vsi bydlel zemský poslanec Josef Mašek, kterého požádali o pomoc při vyřízení své žádosti. Josef Jan Fučík sepsal další žádost a zmiňovaný poslanec ji odvezl do Prahy. Fučík v nové žádosti zdůraznil všechny důvody pro stavbu nové školy v Bradlecké Lhotě.¹³²

Učitel Fučík zůstal v neustálém spojení s Josefem Maškem. Poslanec získal od zemské školní rady slib, že návrh na povolení školy předloží koncem prosince

¹²⁷ SOkA Semily, fond: Archiv obce Bradlecká Lhota. *Obecní kronika (1888–1926)*. s. 82.

¹²⁸ Tamtéž, s. 82-83.

¹²⁹ Tamtéž, s. 86.

¹³⁰ Tamtéž, s. 80-86.

¹³¹ HERCÍK, Jaroslav. *150 let od narození Josefa Jana Fučíka*. Bradlecká Lhota 2009, s. 10.

¹³² SOkA Semily, fond: Archiv obce Bradlecká Lhota. *Obecní kronika (1888–1926)*. s. 80-85.

1885.¹³³ Lhotečtí se konečně dočkali 17. března 1886, kdy dostali povolení od zemské školní rady, že školu mohou odškolit od Železnice.¹³⁴ Po odsouhlasení žádosti nebyl důvod otálet se zahájením příprav na stavbu. Ihned zvolili novou místní školní radu. Již dubnu 1886 byl obcí zakoupen stavební materiál, především dříví a cihly. Začátkem května 1886 se konala porada, na které schválili místo stavby. Plán na stavbu zhotovil Jan Šroubek. Koncem srpna 1886 byla budova dostavěna.¹³⁵

Přehled členů místní školní rady ve sledovaném období¹³⁶

Rok	Předseda	Správce školy	Zástupce katol. církve	Zástupci obce	Náhradníci
1886	Antonín Vrabec	Josef Jan Fučík	Emilián Balcar	Antonín Dlouhý, Antonín Babák, Josef Luňák, Vincenc Vordrén	Jan Mizera
1889	Antonín Vrabec	Josef Jan Fučík	Emilián Balcar	Antonín Dlouhý, Antonín Babák, Josef Luňák, Vincenc Vordrén	František Jenček, František Vojtíšek
1892	Josef Luňák	Josef Jan Fučík	Antonín Máka	Karel Brož, Antonín Babák, Antonín Dlouhý, Josef Sedláček, Alois Kazda	Josef Niederle, Jan Militký
1896	Josef Luňák	Josef Jan Fučík	František Puchmajer	Alois Kazda, František Luňák, František Čejka ml., František Jenček	František Pekárek, Antonín Hajný
1900	Josef Luňák	Josef Jan Fučík	Josef Tuček	Antonín Babák, František Jenček, František Čejka ml.	neuv.
1902	František Jenček	Josef Jan Fučík	Bohumil May	Antonín Babák, František Čejka ml.	neuv.
1904	František Jenček	Josef Jan Fučík	Bohumil May	Antonín Babák, František Čejka, Antonín Šmíd	František Podzimek, Karel Václavec
1907	František Jenček	Josef Jan Fučík	Bohumil May	Antonín Babák, František Čejka, Antonín Šmíd, František Podzimek	Jan Luňák, Jan Slavík
1911	František Jenček	Josef Jan Fučík	František Donát	František Čejka, František Podzimek, Josef Sedláček, František Blažek	Jan Luňák, František Mizera
1914	František Podzimek	Josef Jan Fučík	František Donát	František Pekárek, František Čejka, Josef Sedláček, Jan Fišera	Josef Matouš, Karel Václavec

¹³³ SOkA Semily, fond: Národní škola Bradlecká Lhota. *Pamětní kniha (1889–1918)*. s. 80-85.

¹³⁴ Tamtéž, s. 80-85.

¹³⁵ SOkA Semily, fond: Archiv obce Bradlecká Lhota. *Obecní kronika (1888–1926)*. s. 90.

¹³⁶ Tabulka zhotovena na základě informací z prvního dílu školní kroniky.

Školní obec měla na starosti vybudování školy, zajištění nábytku, postarat se o otop, dbát na čištění a větrání. Školní obec měla ve svém středu místní školní radu, složenou ze zastupitelů společností náboženských, školy a obce školní, dále správce školy a členů, kteří byli voleni obecním zastupitelstvem. Doba úřadování trvala tři roky. Předsedou býval starosta školního místa.¹³⁷ Místní školní rada informovala o chodu školy okresní školní radu.

Jednotřídní škola povolena a postavena byla r. 1886 nákladem 7080 zlatých.¹³⁸ Rozpočet na stavbu činil 7151 zlatých, vydalo se 6591 zlatých, na ostatní zařízení 489 zlatých, celkem na vlastní stavbu vydáno 7080 zlatých, vedlejší výlohy 466 zlatých, celkový náklad od r. 1884–1891 činil 7546 zlatých.¹³⁹

Škola byla otevřena 19. září 1886 místní školní radou a učitelem Josefem Janem Fučíkem za přítomnosti obyvatel z Bradlecké Lhoty i z širokého okolí. Nechyběl ani školní inspektor Jan Kamenický ze Semil. Ještě tentýž den školu vysvětil farář ze Železnice Josef Brož za asistence kaplana Emiliána Balcara¹⁴⁰.

Dle vynesení okresní školní rady 28. července 1886 měla být škola otevřena až 1. ledna 1887 a byla vřazena do IV. třídy platů učitelských i školného.¹⁴¹ Kdyby se škola otevřela až 1. ledna, musely by do té doby bradlecké děti chodit do školy do Železnice, přestože škola byla dostavěna koncem prázdnin. Proto byla podána žádost, aby se mohlo vyučovat už od začátku školního roku 1886–1887. Okresní rada v Semilech koncem října 1886 poslala povolení, že se v bradlecké škole může začít s výukou již počátkem listopadu 1886.¹⁴² Před zahájením vyučování přijela školu zkontrolovat kolaudační komise. Ta nařídila, aby se škola po čtyři týdny vytápěla a větrala kvůli jejímu vysušení, musely se jinak umístit záchody pro chlapce, obstatat sedm záclon, pódium, věšáky, čtyři lavice a teploměr a další.¹⁴³ Během prvního školního roku byla zřízena zahrada, studnice, letní tělocvična a byl opatřen hromosvod. K úplnému dokončení stavby došlo v roce 1890, kdy se pořídila do učitelova bytu pec a přeložila se žumpa u záchodu.¹⁴⁴

¹³⁷ ŠAFRÁNEK, Jan. *Školy české: obraz jejich vývoje a osudů (1848-1913)*. 2. sv., Praha 1918, s. 269.

¹³⁸ FUČÍK, Josef Jan. O vzniku a vývoji našich obcí XIII: Bradlecká. In: *Lomnicko nad Popelkou*. 1922, roč. 3, č. 1, s. 15.

¹³⁹ Tamtéž, s. 15.

¹⁴⁰ SOkA Semily, fond: Archiv obce Bradlecká Lhota. *Obecní kronika (1888–1926)*. s. 90.

¹⁴¹ SOkA Semily, fond: Archiv obce Bradlecká Lhota. *Obecní kronika (1888–1926)*. s. 86.

¹⁴² Tamtéž, s. 88.

¹⁴³ SOkA Semily, fond: Místní školní rada Bradlecká Lhota (1886–1949). *Protokoly o schůzích (1886–1934)*. Protokol z první schůze. + SOkA Semily, fond: Archiv obce Bradlecká Lhota. *Obecní kronika (1888–1926)*. s. 90.

¹⁴⁴ SOkA Semily, fond: Národní škola Bradlecká Lhota. *Pamětní kniha (1889–1918)*. s. 258.

Protože stavba byla velice nákladná, musely se peníze získávat z různých zdrojů. Na stavbu školy povolil okresní výbor 16. června 1886 použít 997 zlatých podílu kontribučenského fondu, roku 1886 vybrána 10% přírážka k přímým daním; od spořitelny v Jičíně vypůjčeno 3000 zlatých a menší částky od některých občanů. Na stavbu obdržela obec roku 1887 první zemské subvence 800 zlatých, roku 1888 druhou subvenci 500 zlatých. Roku 1888 povolena k témuž účelu dávka nápojová, jež vynesla roku 1888–1894 celkem 913 zlatých.¹⁴⁵ Roku 1895 byla stavba školy zcela doplacena.¹⁴⁶

Josef Jan Fučík se stal prvním učitelem a správcem školy. Než nastoupil do bradlecké školy, bydlel a vyučoval v Nové Vsi. Fučík se do Bradlecké Lhoty přestěhoval 3. listopadu 1886.¹⁴⁷ Když toho dne Fučík přijel do Bradlecké Lhoty, byl bradleckými dětmi a občany slavnostně přivítán a dostal od nich klíč od školy. Dne 1. srpna 1887 byl zvolen definitivním učitelem (školní rada vybírala ze tří zájemců – J. J. Fučíka, F. Šimona z Bítouchova u Semil a J. Buřila z Jirkova), jehož plat byl 400 zlatých a funkční přídavek 50 zlatých ročně.¹⁴⁸

Škola měla jen jednu učebnu a zavedlo se v ní celodenní vyučování rozdělené na dopolední a odpolední výuku. Třída byla smíšená, tedy pro chlapce i děvčata. Vyučovalo se v českém jazyce. V budově školy se rovněž nacházel byt učitele. Celý objekt byl vytápěn celkem třemi kamny.

Jednopatrová školní budova měla sedlovou střechu, střešní krytinu tvořily zřejmě eternitové tašky. Od vchodu umístěného uprostřed průčelí byla na obě strany čtyři okna, nad nimiž se nacházela ozdobná římsa. Po pěti kamenných schůdcích se vystoupilo k hlavním vchodovým dveřím. Nad vchodovými dveřmi bylo napsáno „Naší mládeži“. ¹⁴⁹ Po vstupu do budovy byl umístěn na levé straně školní byt a vpravo učebna. Učebna měla rozměry cca 9x7m a celkem sedm oken. Okna učebny byla směřována na jih a na západ. Byly zde 2 řady lavic, vepředu katedra s tabulí, u zdi stála kamna. V pravém i levém předním rohu byly skříňky na školní pomůcky. Na stěnách učebny visely obrazy s významnými osobnostmi a pravděpodobně také mapy. Vzadu na konci dlouhé úzké chodby byly 3 záchody a pisoar. Záchody byly

¹⁴⁵ SOkA Semily, fond: Archiv obce Bradlecká Lhota. *Obecní kronika (1888–1926)*. s. 90.

¹⁴⁶ Tamtéž, s. 91.

¹⁴⁷ Tamtéž, s. 98.

¹⁴⁸ SOkA Semily, fond: Místní školní rada Bradlecká Lhota (1886–1949). *Protokoly o schůzích (1886–1934)*. Protokol ze sedmé schůze.

¹⁴⁹ Viz plán školy - SOkA Semily, fond: Místní školní rada Bradlecká Lhota (1886–1949). *Protokoly o schůzích (1886–1934)*. s. 153.

oddělené zvlášť pro dívky a zvlášť pro chlapce. Dříví do kamen bylo uskladněno u zadní části budovy, v dřevníku. Zvenčí kolem učebny byla zahrada a kolem školního bytu byl prostor pro letní tělocvičnu.

Do školního bytu se přišlo ze středové chodby. Z chodby se dalo vstoupit do kuchyně a do jednoho ze dvou pokojů. V kuchyni stála nejen kamna, ale také chlebová pec. Z chodby vedly schody na půdu, anebo do sklepa. Sklep se nacházel pod kuchyní. V roce 1905–1906 se stavěl kabinet pro školní pomůcky na půdě nad školním bytem, protože skříně byly plné a také se na pomůcky prášilo. Oba pokoje byly přibližně stejně velké a každý pokoj měl svoje kamna.¹⁵⁰

Budova školy stála v centru obce při obecní cestě na trase Lomnice n. P. - Soběraz.¹⁵¹ V současné době je hlavní silniční tah na Jičín veden mimo centrum obce.

Během sledovaných let bylo potřeba několik oprav. Od roku 1888 byla školní budova pojištěna proti požáru a opatřena hromosvodem. O rok později se do třídy pořídila dvojitá stáčecí tabule. Roku 1914 byly zakoupeny do učebny nové záclony. Kvůli doporučení, aby se v učebně často větralo, u dvou oken bylo zabudováno ventilační zařízení. Do zahrady se obstaral včelí úl a také hlohový plot. Během prázdnin se učebna obvykle vymalovala, případně i chodba. Obvykle se natíraly dveře a okna. Roku 1900 byla zřízena studnice a pumpa. Od roku 1905 ve škole byla dvě zdravotní plivátka. V roce 1908 požádal učitel Fučík místní školní radu, aby se mohl postavit u školy chlívek pro kozu. Tentýž rok se muselo koupit nové nářadí letní tělocvičny, protože již nevyhovovalo ke cvičení. Do školního kabinetu byla zakoupena nezasklená skříň pro spisy a dále velká trojdílná zasklená skříň pro učební pomůcky.¹⁵²

V každé škole měla být knihovna působící na výchovu žáků. Knihovna zde byla založena roku 1887.¹⁵³ Podle platného nařízení dohlížel na knihovnu správce školy. Jeho úkolem bylo vybrat knihy, které by se mohly do knihovny pořídit, poté je koupit, uložit, zapsat do seznamu, rovněž půjčoval knihy lidem a vybral za to peníze – vše muselo být zapsáno a řádně vyúčtováno. Místní školní rada měla na starost opatřit vazbu knih. Dalším úkolem učitele bylo knihu přečíst a podle toho rozhodnout, jestli je vhodná pro školní četbu. Pokud byla vhodná, podpisem ji stvrdil

¹⁵⁰ Vnější i vnitřní popis budovy byl proveden dle dostupné projektové dokumentace.

¹⁵¹ Popsáno dle plánu ve Školní kronice ze s. 153-154.

¹⁵² SOkA Semily, fond: Národní škola Bradlecká Lhota. *Pamětní kniha (1889–1918)*. s. 219-480.

¹⁵³ SOkA Semily, fond: Národní škola Bradlecká Lhota. *Obecní kronika (1888–1926)*. s. 233-236.

v seznamu. Nevhodné knihy se vyřadily a měly být prostřednictvím školní rady zaslány zemské školní radě.¹⁵⁴ Jelikož učitel potřeboval peníze na chod knihovny, uspořádal několik divadel a výtěžek putoval na školní knihovnu. Fučík daroval na knihovnu i mnoho svých prostředků a známostí svého jména získal spoustu knih i ve formě darů.¹⁵⁵ Mezi dárce patřili i někteří občané Bradlecké Lhoty a jejího okolí, například Antonín Dlouhý, Mikuláš Knapp či nakladatelé bratři Šimáčkové. Tak již v prvním roce fungování knihovna obsahovala na 320 knih.¹⁵⁶ Školní knihovna byla rozdělena na dvě části – 1. část pro 2. oddělení – 2-4. školní rok a 2. část pro 5.-8. školní rok.¹⁵⁷ Toto rozdělení spočívalo na vhodnosti knih podle věku. Obecní knihovna obsahovala dvě skupiny knih - zábavnou a poučnou literaturu. Knihovní řád schválila místní školní rada a ten se poté přilepil do každé knihy.¹⁵⁸ Učitel Fučík promlouval k žákům, aby hodně četli.

4.1. Učitelé

Učitelský sbor tvořili vždy (po celých 32let) tři učitelé s různým zaměřením. Nejvýraznější osobou ve škole byl jistě učitel Josef Jan Fučík, který vyučoval všechny předměty kromě náboženství a ženských ručních prací. Duchovní do školy docházel na výuku náboženství a ženské ruční práce měla na starost industriální učitelka.

J. J. Fučík se narodil 10. prosince 1859 v Lomnici nad Popelkou v dnešní Palackého ulici v chaloupce čp. 58, rodičům Antonínovi a Anně. Jeho rodiče brzy zemřeli, a proto mu byl stanoven poručník Vít Slavík.¹⁵⁹ Ten svého svěřence podporoval ve vzdělání a umožnil mu pro studium využívat jeho soukromou knihovnu. Po absolvování měšťanské školy v Lomnici nad Popelkou se Josef Jan Fučík rozhodl pro další studium na učitelském ústavu v Jičíně.¹⁶⁰ Po maturitě na jičínském učitelském ústavu v roce 1878 se stal zatímním učitelem

¹⁵⁴ Tamtéž, s. 233-236.

¹⁵⁵ HERCÍK, Jaroslav. *150 let od narození Josefa Jana Fučíka*. Bradlecká Lhota 2009, s. 11.

¹⁵⁶ Tamtéž, s. 11.

¹⁵⁷ SOkA Semily, fond: Národní škola Bradlecká Lhota. *Pamětní kniha (1888–1926)*. s. 233-236.

¹⁵⁸ Tamtéž, s. 233.-236.

¹⁵⁹ HERCÍK, Jaroslav. *150 let od narození Josefa Jana Fučíka*. Bradlecká Lhota 2009, s. 16.

¹⁶⁰ KOBLÍŽEK, Vladimír. Josef Jan Fučík (1859-1930), významný historik Lomnicka. In: *Od Ještěda k Troskám*. 2009, roč. 16, č. 4 s. 311.

v Nové Vsi nad Popelkou.¹⁶¹ Pak krátce působil jako správce školy v Bořkově, avšak za pár měsíců se opět vrátil do Nové Vsi. Zdejší řídící učitel Václav Obešlo se stal jeho celoživotním vzorem. V roce 1882 složil zkoušku učitelské způsobilosti.¹⁶² Po čtyřech letech, v roce 1886, byl přeložen do nově zřízené školy v Bradlecké Lhotě, kde zůstal až do důchodu. Vzorně vedl dva díly školních kronik,¹⁶³ matriku či zápisy ze schůzí.

Neméně významná byla i jeho činnost pro obecní úřad, kterému se staral o úřední účty a administrativu přibližně 40 let. Svůj zájem také soustředil na organizaci a řízení veřejně prospěšných staveb, jako byla například silnice ke Kyjům, ke Lhotecké škole, stavba kaple, mostu, hřbitova a pomníku obětem první světové války.¹⁶⁴

O historii obcí na Lomnicku přednášel pro širokou veřejnost a na učitelských konferencích vystupoval s příspěvky o možnostech zlepšení výuky. Vzhledem k tomu, že se již od mládí zajímal o regionální historii, zhotovil i několik dobových map Lomnicka a okolí, které později využíval i při své výuce. Roku 1929 získal uznání od ministerstva školství a národní osvěty za svoji vlastivědnou činnost.

V roce 1886 byl agilní Fučík zvolen členem výboru Učitelské jednoty Komenský v Lomnici n. Popelkou. Později zastával i funkci předsedy v Podpůrném spolku učitelů okresu semilského.¹⁶⁵ Učitelská jednota vydávala v rozmezí let 1920–1925 sborník Lomnicko nad Popelkou – vlastivědný sborníček pro školu a dům. Záběr periodika byl široký; články se týkaly geografie, geologie, archeologie, historie, literatury, jazykozpytu, osvěty, ale též průmyslu či obchodu.¹⁶⁶ Avšak největší pozornosti se dostalo sběru lidových vyprávění. Vydáváním vlastivědného sborníku chtěl zaujmout mládež, aby si vážila české historie. Sám byl vydatným přispěvatelem a skladba článků nasvědčuje o velké Fučíkově odbornosti.¹⁶⁷ Sborník měl podle Fučíkových představ sloužit i jako základ k jeho chystanému rozsáhlému

¹⁶¹ DRAHOŇOVSKÝ, Jan. Přínos Josefa Jana Fučíka k poznání historie Lomnicka. In: *Z Českého ráje a Podkrkonoší: vlastivědný sborník*. 2008, sv. 21, s. 61.

¹⁶² Tamtéž, s. 62.

¹⁶³ První školní kronika – viz příloha č. 4.

¹⁶⁴ DRAHOŇOVSKÝ, Jan. Přínos Josefa Jana Fučíka k poznání historie Lomnicka. In: *Z Českého ráje a Podkrkonoší: vlastivědný sborník*. 2008, sv. 21, s. 65.

¹⁶⁵ Tamtéž, s. 62.

¹⁶⁶ DRAHOŇOVSKÝ, Jan. „Vlastivědný sborníček pro školu a dům“ J.J. Fučíka zůstává cenným pramenem poznání. *Lomnické noviny*. 2002, roč. 10, č. 11, s. 10.

¹⁶⁷ HERCÍK, Jaroslav. *150 let od narození Josefa Jana Fučíka*. Bradlecká Lhota 2009, s. 14.

celoživotnímu dílu Popis a dějiny okresu Lomnického nad Popelkou.¹⁶⁸ Počet čtenářů sborníčku i přes aktuální témata postupně klesal a Josef Jan Fučík se musel rozhodnout, co dál. A tak na zasedání v lomnickém divadelním sálu u Podlipných v červnu 1925, kde se sešli představitelé kulturního života Semilska, oznámil záměr svůj a jednoty „Komenský“, přerušit vydávání sborníčku na dobu, kdy budou vycházet sešity „Popis a dějiny okresu“.¹⁶⁹ Toto dílo začal vydávat v roce 1927, avšak podklady k němu sbíral od roku 1878. Místopis ukazuje, jak se obce rozrůstaly, které rodiny se zde usadily, kdy a kam se přestěhovaly, čím se zaměstnávaly, dále v nich uvádí, co všechno mělo vliv na jejich osud. Josef Jan Fučík toto dílo označil za částečnou kroniku místních rodin.¹⁷⁰ Dílo bylo rozčleněno do čtyř dílů, ale bohužel jej nestihl dokončit. Zemřel po třech letech vydávání, a proto vyšla jen část z plánovaného rozsahu. Jeho práci opět podporovala Učitelská jednota v Lomnici nad Popelkou. I přes svoji neúplnost zůstává dílo Popis a dějiny okresu Lomnického nad Popelkou zatím nepřekonaným pokusem o komplexní zpracování a sondu do minulosti této části severovýchodních Čech.¹⁷¹

Aby mohl publikovat odborné články, jezdil do archivů, kde sháněl prameny k vytvoření souhrnného popisu dějin Lomnice a jejího okolí. Navštívil archivy například v Lomnici nad Popelkou, Semilech, Sychrově, Jičíně, či dokonce v Praze. Spolupracoval i s ostatními regionálními historiky, třeba s Františkem Mizerou. Dále vydal několik děl kratšího rozsahu. Za všechny například jmenujme alespoň příručku Adresář a krátký popis okresu Lomnického nad Popelkou, tisky Památník hasičské župy Jičínské za léta 1882–1907, Vývoj a dějiny katastrální obce Holenic, Památník jednotřídní školy obecné ve Lhotě Bradlecké, Historii jednotlivých usedlostí lhoteckých, Obrázky z minulosti města Lomnice před válkou třicetiletou, nebo dokonce jednoaktovku Přátelské porovnání při právu městečka Lomnice nad Popelkou hory Tábor r. 1696.¹⁷² Rovněž psal do různých periodik, například do Krakonoše, Jičínského obzoru, Časopisu přátel starožitností českých, Českého hasiče apod.

¹⁶⁸ DRAHOŇOVSKÝ, Jan. Přínos Josefa Jana Fučíka k poznání historie Lomnicka. In: *Z Českého ráje a Podkrkonoší: vlastivědný sborník*. 2008, sv. 21, s. 72.

¹⁶⁹ HERCÍK, Jaroslav. *150 let od narození Josefa Jana Fučíka*. Bradlecká Lhota 2009, s. 16.

¹⁷⁰ FUČÍK, Josef Jan. *Popis a dějiny okresu Lomnického n./P.* sešit 1., díl IV., Lomnice nad Popelkou 1928, s. 1.

¹⁷¹ DRAHOŇOVSKÝ, Jan. Přínos Josefa Jana Fučíka k poznání historie Lomnicka. In: *Z Českého ráje a Podkrkonoší: vlastivědný sborník*. 2008, sv. 21, s. 77.

¹⁷² Tamtéž, s. 79.

V roce 1882 se oženil s Eleonorou Mizerovou, dcerou rolníka Františka Mizery, se kterou měl šest dětí. Bohužel Eleonora Fučíková zemřela v roce 1898 na tuberkulózu plic.¹⁷³ Fučík se rok poté znovu oženil. Jeho manželkou se stala tehdy dvacetiletá Anna Čejková z Bradlecké Lhoty, která byla o dvacet let mladší než Josef Fučík a zajímavostí je, že patřila mezi jeho první žáky v bradlecké škole. S Annou měl dalších jedenáct dětí. V roce 1900 se Anna stala industriální učitelkou v bradlecké škole.¹⁷⁴

Poté, co přestal ve škole učit ve svých 71 letech, zůstal v Bradlecké Lhotě, kde si postavil v roce 1922 domek, a tady strávil zbytek života. I v učitelské výslužbě byl stále zaměstnán a chyběl mu čas na sepsání historie Lomnicka.¹⁷⁵ Josef Jan Fučík zemřel 13. června 1930.¹⁷⁶

Celý svůj život obětoval škole a obci. Přestože se v Bradlecké Lhotě nenarodil, je zcela jasné, že se stal nenahraditelnou postavou pro rozvoj obce. Výjimečná zásluha kronikáře a vlastivědného badatele ovlivňuje občany Bradlecké Lhoty do dnešní doby.

Bradlecká Lhota spadala pod dohled fary v Železnici, která patřila pod patronát města Jičína. Z tohoto důvodu zde vyučovali hodiny náboženství kaplani z kostela ze Železnice.¹⁷⁷ Celkově na škole vyučovalo sedm katechetů či kaplanů. Prvním učitelem náboženství byl Emilián Balcar, který zde působil do 2. listopadu 1890, poté se přestěhoval do Přelouče a vyučoval náboženství na tamních měšťanských školách. V roce 1890 po Emiliánovi Balcarovi nastoupil Antonín Máka. Po pěti letech, konkrétně 23. října 1895, odešel do Polné, kde sepsal několik spisů či Matriku obce Stružince. Další učitel náboženství se jmenoval František Puchmajer. Od listopadu 1893 ho zemská školní rada stanovila katechetou na měšťanských školách v Polné, ale na toto místo po určité době rezignoval. Později se stal kooperátorem v Železnici, a tudíž vyučoval v bradlecké škole. Během roku 1897–1898 pokračoval s výukou náboženství Antonín Zikeš z Tample. V Železnici zastával funkci kooperátora a poté odešel do penze. Antonína Zikeše vystřídal Josef Tuček, který v Železnici přijal místo 1. ledna 1898. O dva roky později se stal šestým

¹⁷³ SOKA Semily, fond: Národní škola Bradlecká Lhota. *Pamětní kniha (1889–1918)*. s. 327.

¹⁷⁴ HERCÍK, Jaroslav. *150 let od narození Josefa Jana Fučíka*. Bradlecká Lhota, 2009, s. 13.

¹⁷⁵ Tamtéž, s. 15.

¹⁷⁶ KOBLÍŽEK, Vladimír. Josef Jan Fučík (1859-1930), významný historik Lomnicka. In: *Od Ještěda k Troskám*. 2009, roč. 16, č. 4, s. 314.

¹⁷⁷ SOKA Semily, fond: Archiv obce Bradlecká Lhota. *Obecní kronika (1888–1926)*. s. 25-26.

učitelem náboženství Bohumil May. Po osmi letech jeho místo v březnu 1908 převzal František Donát, farář ze Železnice. Od 5. října 1913 vedl náboženskou výuku v bradlecké škole Vincenc Macek.¹⁷⁸

Ženské ruční práce, ve sledovaném období, vyučovaly v bradlecké škole dvě industriální učitelky. První se jmenovala Františka Janečková a byla jí ustanovena 1. ledna 1888. Rovněž vyučovala v Cidlině, Košově, Rváčově, Kyjích či Knižnicích. Jelikož Františka Janečková docházela učit do pěti jednotřídních škol najednou, bylo nutné, aby se ve škole v Bradlecké Lhotě posunulo vyučování ženských ručních prací každý druhý rok na dopoledne.¹⁷⁹ Od roku 1900 rezignovala na místo industriální učitelky, protože se provdala a odstěhovala se na Královské Vinohrady ke svému manželovi.

Po Františce Janečkové převzala místo Anna Fučíková (manželka řídícího učitele). Okresní školní rada v Semilech ji stanovila industriální učitelkou v Bradlecké Lhotě od 1. července 1900.¹⁸⁰

Rok 1923 byl posledním rokem, kdy učitel Josef Fučík vyučoval ve zdejší škole. V prvním pololetí mu pomáhal mladý učitel ze Soběrazi Josef Dlouhý. Po prázdninách nastoupil nový učitel Karel Navrátil, rodák z Nové Paky – do Lhoty přišel ze školy Rváčovské.¹⁸¹

Přehled učitelů vyučujících v bradlecké škole od r. 1886–1918¹⁸²

JMÉNO A PŘÍJMENÍ	PŘEDMĚT	DOBA PŮSOBENÍ	MÍSTO PŮVODU
Josef Jan Fučík	Hlavní učitel (správce školy)	1886–1930	Lomnice
Emilián Balcar	Náboženství	1886–1890	Sobotka
Antonín Máka	Náboženství	1890–1895	Stružinec
František Puchmajer	Náboženství	1895–1897	Nové Zámky u Křince
Antonín Zikeš	Náboženství	1897–1898	Tamplé
Josef Tuček	Náboženství	1898–1900	Ronov
Bohumil May	Náboženství	1900–1908	Český Hrálec
František Donát	Náboženství	1908–1913	Železnice

¹⁷⁸ SOkA Semily, fond: Národní škola Bradlecká Lhota. *Pamětní kniha (1889–1918)*. s. 219–480.

¹⁷⁹ FUČÍK, Josef Jan. *Památník jednotřídní školy obecné ve Lhotě Bradlecké*. Bradlecká Lhota 1911, s. 8. + SOkA Semily, fond: Národní škola Bradlecká Lhota. *Pamětní kniha (1889–1918)*.

¹⁸⁰ Tamtéž, s. 338.

¹⁸¹ SOkA Semily, fond: Archiv obce Bradlecká Lhota. *Obecní kronika (1888–1926)*. s. 187.

¹⁸² Tabulka zhotovena na základě informací z prvního dílu školní kroniky a dle „Památníku jednotřídní školy obecné ve Lhotě Bradlecké“.

Vincenc Macek	Náboženství	1913–1918	Mnichovo Hradiště
Františka Janečková	Industriální učitelka	1888-1900	Ježov
Anna Fučíková (roz. Čejková)	Industriální učitelka	1900-1918	Bradlecká Lhota

4.2. Žáci

Nejvíce žáků navštěvovalo školu v roce 1895, kdy do školy chodilo celkem 84 dětí. Naopak nejméně dětí bylo v roce 1918 a to 52. Kdybychom měli podat přehled počtů po pěti letech, tak zjistíme, že v prvním školním roce 1886–1887 bylo přijato 68 dětí (35 chlapců a 33 děvčat). Po pěti letech to bylo již o šest více – 74 dětí (36 chlapců a 38 děvčat). Ve školním roce 1896–1897 počet klesl na 70 dětí (chlapců 32 a 38 děvčat). Počet žáků se v roce 1906–1907 opět snížil na 69 (33 chlapců a 36 děvčat). V jubilejním roce 1911 (25 let od založení školy) ubyli 4 žáci, takže zde zůstalo 65 dětí (25 chlapců a 40 děvčat). Roku 1916 se zde učilo 64 dětí (30 chlapců a 34 děvčat). Během první světové války se počet žáků téměř shodoval, bylo zde kolem 65 dětí, avšak v roce 1918 se zde učilo pouze 52 dětí.¹⁸³ Podle tabulky v přílohách¹⁸⁴ si můžeme povšimnout razantních úbytků žáků, konkrétně v letech 1907–1908 (z 80 na 69), 1911–1912 (z 67–61) či 1917–1918 (z 64 na 52). Velké úbytky žáků mohly souviset s celkovým snižováním počtu obyvatel. V období 1900–1910 došlo k výraznému poklesu počtu obyvatel Bradlecké Lhoty. V roce 1900 bylo napočítáno 405 obyvatel, avšak o 10 let později jen 371 a i v dalších letech se počet obyvatel neustále snižoval.¹⁸⁵

Ve sledovaném období byl průměrný počet žáků 71. Počty žáků během roku byly proměnlivé. Některé děti nastoupily déle než na začátku školního roku nebo také došlo k tomu, že nějaké dítě zemřelo. Proto je velmi obdivuhodné, že ve škole vyučoval pouze Josef Jan Fučík a navíc si našel čas i na mimoškolní činnosti, například práce pro obec či publikační činnost.

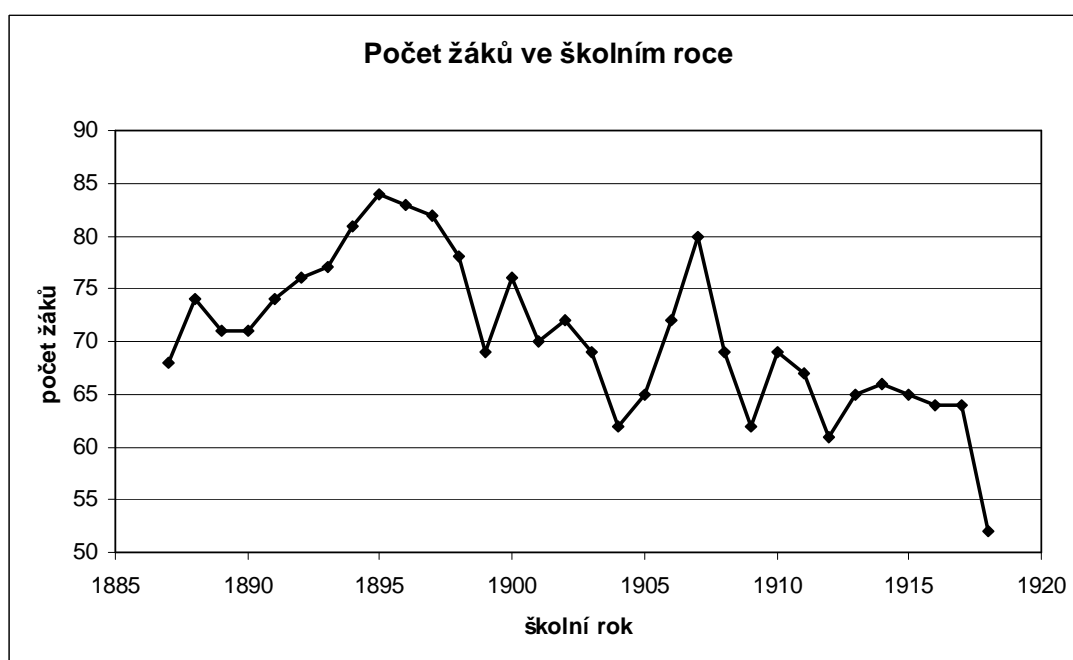
¹⁸³ Počty převzaty z tabulek z prvního dílu školní kroniky.

¹⁸⁴ Viz příloha č. 21.

¹⁸⁵ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005*. Praha 2006, s. 448-449.

Během let 1886–1918 prošlo touto školou celkem 446 dětí, konkrétně 211 chlapců a 235 děvčat.¹⁸⁶ Z matriky můžeme vyčíst například, že nejvíce dětí navštěvujících školu z jedné rodiny, pocházelo právě z rodiny Fučíkových, bylo jich celkem třináct. Dále, že 326 dětí mělo za své rodiště uvedenou Bradleckou Lhotu, 15 dětí Železnici, u 18 žáků nebylo vůbec poznamenáno místo jejich rodiště. V matrice je zaznamenána i domovská obec. Pod domovskou obec Bradlecká Lhota příslušelo 293 žáků. Dále nejčetnější domovskou obcí byla: Nová Ves (7x), Žďár u Kumburku (8x), Stará Lomnice (9x), Kyje (9x), Oujezdce (10x) a další.¹⁸⁷

Graf ukazující počty žáků v rozmezí let 1886–1918¹⁸⁸

Podle údajů z matriky jsem zjistila, že v kolonce rodiče je jmenována jen žijící matka, a to ve 22 případech (otec už zemřel nebo není uveden). Pokud oba rodiče zemřeli, nebo byla známa pouze matka, jsou v matrice zapsáni poručníci. Děti německého původu měly zapsaného svého stravovatele, u kterého bydlely. Celkový počet poručníků a stravovatelů je 72.

Podle sečtených údajů z kroniky a matriky¹⁸⁹ zde bylo přihlášeno 20 žáků německé národnosti během 32 let od založení školy. Tyto děti do bradlecké školy chodily pouze několik let, a poté ze školy vystoupily. Německé děti zde byly „na

¹⁸⁶ Počty spočítány z údajů nacházejících se ve školní matrice

¹⁸⁷ Viz tabulka s přehledem žáků.

¹⁸⁸ Graf zhotoven podle statistických tabulek v prvním díle školní kroniky.

¹⁸⁹ Údaje z kroniky i matriky se přesně shodovaly.

handlu“, aby se naučily dobře česky, vyučování absolvovaly v českém jazyce.¹⁹⁰ Vždy po dvou dětech zde bylo v letech 1887, 1895, 1911 a 1914. V 16ti školních ročnících do školy nechodilo žádné dítě německé národnosti. V matrice se na místě poručníka uvádí jejich stravovatel, u kterého po určitou dobu bydlely. Rovněž mohl být zaznamenán příbuzenský vztah dětí z jiných obcí k někomu, kdo trvale bydlel v Lhotě, například jejich děda či babička.

Děti německé národnosti, pocházely z těchto obcí: Nová Ves u Smržovky, Johannesburg (Janov u Jablonce nad Nisou), 3x Dolení Wittig (Dolní Vítkov), 2x Einsiedel u Frýdlantu (Mníšek), Hoření Wittig (Horní Vítkov), Heřmanovy Sejfy, Haindorf (Hejnice), Lhota Zálesní, Varnsdorf, Bor v Čechách, Růžodol u Liberce, 3x Franzendorf u Liberce (Františkov v Liberci), Dolní Maxdorf (Dolní Maxov), Maffersdorf (Vratislavice nad Nisou), Ebersdorf v Sasku, Voigtsbach (Fojtka).¹⁹¹

Všichni žáci vyznávali katolické náboženství až na dvě žákyně, Bertu Langkamerovou (starokatolické vyznání) a Olgu Bräuerovou (evangelické vyznání).¹⁹²

S žáky úzce souvisí docházka. Učitel Fučík v kronice velmi pečlivě srovnával počty zameškaných hodin s okolními školami. Byl pevně přesvědčen o nutnosti a prospěšnosti pravidelné školní docházky pro všechny děti a svou vzornou učitelskou praxí i bohatou mimoškolní činností se mu dařilo ke stejné myšlence strhnout také většinu svých spoluobčanů.¹⁹³ Nejčastější důvod, proč žáci chyběli ve škole, bylo onemocnění. Mezi nejčastější nemoci patřily plané neštovice, spalničky, souchotiny¹⁹⁴, dusivý kašel a spála. Vyskytly se zde i osypky¹⁹⁵, horkost¹⁹⁶, zánět mozkových blan, záškrt¹⁹⁷, žloutenka, zarděnky¹⁹⁸, bronchiální kašel a zánět průšnic.¹⁹⁹ Šest školních dětí zemřelo na tuberkulózu, 1 na spálu, 1 na žloutenku a 1 na zánět mozkových blan. Začátkem března 1903 propukla infekční nemoc zarděnky, onemocněl jí největší počet dětí, a to 44. O rok později 36 dětí sužoval

¹⁹⁰ SOkA Semily, fond: Archiv obce Bradlecká Lhota. *Obecní kronika (1888–1926)*.

¹⁹¹ Názvy obcí převzaté z matriky.

¹⁹² Všechna uvedená čísla byla zjištěna a vypočítána ze zápisů školní kroniky a matriky.

¹⁹³ DRAHOŇOVSKÝ, Jan. Přínos Josefa Jana Fučíka k poznání historie Lomnicka. In: *Z Českého ráje a Podkrkonoší: vlastivědný sborník*. 2008, sv. 21, s. 63.

¹⁹⁴ Souchotiny = tuberkulóza, název souchotiny používali prostí lidé, tuberkulóza je spíše medicínské označení.

¹⁹⁵ Osypky = nakažlivá nemoc projevující se vyrážkou.

¹⁹⁶ Horkost = horečka.

¹⁹⁷ Záškrt = nemoc postihující krk a hlasivky, lidé umírali na dušení.

¹⁹⁸ Zarděnky = takéž název růžovka, projevující se červenáním kůže, dělají se strupy.

¹⁹⁹ Popis nemocí zhotoven na základě ústního podání pamětnice Květy Kubátové (ročník 1929) z 18.6. 2011.

bronchiální kašel. V roce 1909 byla škola pro nemoc třikrát zavřena, nejdříve se zde objevil zánět průšnic, poté dusivý kašel a následovaly plané neštovice.²⁰⁰ Aby se nemoci tolik nešířily, musela se učebna velmi často větrat. Větrání bylo dokonce přímo nařízeno úředním předpisem. Velká pozornost se kladla na očkování proti nemocem, např. když propukly osypky, musely se nechat všechny děti znovu očkovat. V případě infekčních nemocí byla škola uzavřena, aby se mohla vyčistit a dezinfikovat. Pokud někdo onemocněl v rodině učitele, výuka se musela přerušit.²⁰¹

V období první světové války mohli žáci zažádat o úlevy, při nichž vykonávali polní práce. Tuto úlevu povolovala místní školní rada se souhlasem správy školy.²⁰²

Následující tabulka je zhotovena na základě excerptu z první kroniky (1886–1929) a školní matriky (1886–1929). Oba prameny sepsal Josef Jan Fučík. Díky této tabulce byla vytvořena kapitola o žácích, včetně analýzy sociální skladby rodin a žáků.

Přehled žáků z let 1886–1918

Jméno	Datum narození	Rodiště	Náboženství	Domovská obec	Otec	Matka	Poručník stravovatel	povolání	Číslo domu
Jan Mařátko	28.4. 1873	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Jan	Františka	0	chalupník	34
František Blažek	29.4. 1873	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	Kateřina	0	chalupník	9
František Blažek	16.6. 1873	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	Anna	0	podruh - tkadlec	57
Josef Jiříček	10.7. 1873	Lhota	katolík	Libštát	Josef	Františka	0	podruh - nádeník	11
Marie Braborcová	8.9. 1873	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Jan	Františka	0	domkář - tkadlec	28
Anna Kubínová	8.9. 1873	Lhota	katolička	Brada - Rybníček	Josef	Františka	0	podruh - zedník	52
Emilie Kozáková	12.12. 1873	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Josefa	0	podruh - pekař. pom.	61
Antonie Hanyšová	7.2. 1874	Lhota	katolička	Holenice	František	Barbora	0	podruh - nádeník	39
Josef Novotný	25.2. 1874	Lhota	katolík	Oujezdce	František	Viktorie	0	domkář - tkadlec	20
Žofie Krejčová	15.5. 1874	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Marie	0	rolník	24
Anna Blažková	28.5. 1874	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Anna	0	rolník	42
Anna Rudolfová	5.6. 1874	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Josef	neuv.	0	domkář - tkadlec	4
Marie Babáková	1.7. 1874	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	neuv.	neuv.	0	podruh - nádenice	9
Emilie Víková	10.8. 1874	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František +	Anna	0	Výminkářka	37

²⁰⁰ SOkA Semily, fond: Národní škola Bradlecká Lhota. *Pamětní kniha (1889–1918)*. s. 402.

²⁰¹ Tamtéž, s. 219–480.

²⁰² Tamtéž, s. 451.

Františka Vrabcová	21.9. 1874	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Antonín	Kateřina	0	chalupník - obchodník	2
Josef Jenček	11.1. 1875	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Václav	Anna	0	podruh - tkadlec	7
Bohumil Dlouhý	1.2. 1875	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Antonín	Františka	0	chalupník	12
Emil Buchar	28.2. 1875	Lhota	katolík	Ploušnice	František	+	0	domkář	11
Božena Niederlová	20.4. 1875	Lhota	katolička	Stará Paka	Josef	Marie	0	domkář - kovář	60
Marie Majd. Blažková	27.5. 1875	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Kateřina	0	chalupník	9
Julie Militká	10.9. 1875	Železnice	katolička	Bradlecká Lhota	neuv.	Anna	Václav Luňák	rolník	44
Marie Popprová	18.9. 1875	Železnice	katolička	Bradlecká Lhota	Josef +	Anna	otčím: Emanuel Poppr	hostinský	1
Františka Blažková	28.9. 1875	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Anna	0	podruh - sadař	57
Barbora Kubínová	28.11. 1875	Lhota	katolička	Brada - Rybníček	Josef	Františka	0	podruh - zedník	52
Josef Krejčí	1.4. 1876	Srbsko	katolík	Bradlecká Lhota	Josef +	Anna +	neuv.	neuv.	neuv.
Žofie Hajná	7.4. 1876	Lhota	katolička	Železnice	Antonín	Anna	0	domkář - sadař	51
František Kracík	16.4. 1876	Lhota	katolík	Doubravice	František	Anna	0	domkář - kolář	33
Františka Rudolfová	13.6. 1876	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Josef	Marie	0	domkář - tkadlec	4
Antonie Luňáková	14.6. 1876	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	neuv.	Anežka	Václav Luňák	rolník	44
Jan Sedláček	1.7. 1876	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Josef	neuv.	0	rolník	6
František Vojtišek	5.7. 1876	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	Anna	0	domkář - tkadlec	39
Božena Vrabcová	27.7. 1876	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Antonín	Kateřina	0	chalupník - obchodník	2
Josef Krejčí	30.11. 1876	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	Marie	0	rolník	24
Bedřich Křížek	26.1. 1877	Duchcov	katolík	Peřimov	Josef +	Anna +	Jan Militký	chalupník	10
Františka Podzimková	28.1. 1877	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Jan	Františka	0	chalupník	32
František Braborec	25.2. 1877	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	Barbora	0	domkář - tkadlec	47
František Bažant	26.2. 1877	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Jan	Josefa	0	chalupník	14
Josef Plesar	8.3. 1877	Brada	katolík	Bradlecká Lhota	Josef	Marie	0	domkář - kovář. pom.	52
František Blažek	25.3. 1877	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Josef	Marie +	0	domkář - tkadlec	19
Jan Jenček	10.4. 1877	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Václav	Anna	0	podruh - tkadlec	7
František Blažek	21.5. 1877	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	Anna	0	rolník	42
Josef Kaizler	5.10. 1877	Lhota	katolík	Soběraz	Josef	Marie	0	podruh - strážník	8
Kateřina Luňáková	9.10. 1877	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Václav	Anna	0	rolník	44
Josef Medlík	16.10. 1877	Lhota	katolík	Kyje	neuv.	Františka	0	hospodyně	26
František Kubín	26.2. 1878	Lhota	katolík	Brada - Rybníček	Josef	Františka	0	podruh - zedník	52
Marie Jenčková	22.3. 1878	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Jan +	Marie	0	podruhyň - nádenice	52
Anna Grofová	16.6. 1878	Lhota	katolička	Čistá u Nové Paky	Tadeáš	Eleonora	0	domkář - tkadlec	3
Alois Svoboda	21.7. 1878	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	Anna	0	chalupník	15
Marie Novotná	18.9. 1878	Lhota	katolička	Oujezdce	František	Viktorie	0	domkář - tkadlec	20
Antonín Dlouhý	22.10. 1878	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Antonín	Františka	0	chalupník	12

Anna Křížková	25.11.1878	Lhota	katolička	Peřimov	Josef +	Anna +	Jan Militký	chalupník	10
Anna Krejčová	21.12.1878	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Marie	0	rolník	24
Anna Čejková	10.4.1879	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Anna	0	domkář - krejčí	49
František Matouš	20.4.1879	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	Františka	0	rolník	40
Alois Kozák	17.7.1879	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	Josefa	0	podruh - pekař.tovaryš	61
Antonín Kaizler	25.8.1879	Lhota	katolík	Soběraz	Josef	Marie	0	podruh - strážník	8
Václav Jenček	31.10.1879	Kyje	katolík	Bradlecká Lhota	Václav	+	0	domkář - tkadlec	17
Růžena Niederlová	18.11.1879	Lhota	katolička	Stará Paka	Josef	Marie	0	domkář - kovář	60
Antonín Luňák	19.6.1880	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Václav	Anna	0	podruh - povozník	59
Marie Medlíková	19.6.1880	Lhota	katolička	Kyje	neuv.	Františka	0	hospodyně	26
František Babák	30.6.1880	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Jan	Barbora	0	podruh - nádeník	17
Václav Blažek	8.7.1880	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Václav	Marie	0	domkář - obuvník	50
Jan Doruška	30.8.1880	Vlachovice	katolík	Vlachovice	Jan	Marie	0	podruh - myškař	1
Julie Novotná	25.9.1880	Lhota	katolička	Oujezdce	Antonín	neuv.	0	podruh - tkadlec	20
František Plesar	30.11.1880	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Josef	Marie	0	domkář - kovář. pom.	52
Josef Braborec	30.11.1880	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	neuv.	Anna	Václav Krejčí	nádenice	36
Albína Krejčová	16.12.1880	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Marie	0	rolník	24
Františka Vojtíšková	30.12.1880	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Anna	0	domkář - tkadlec	39
Josef Kaizl (Gaisl)	12.12.1880	Lhota	katolík	Nová Ves u Smržovky	Jan	neuv.	0	domkář - tkadlec	18
Arnošt Kleinert - Němec	4.4.1874	Nová Ves u Smržovky	katolík	Nová Ves u Smržovky	Vilém	neuv.	Antonín Vrabec	chalupník	2
Anna Krejčová	3.2.1881	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Josef +	Barbora	0	cestář	23
Kateřina Blažková	23.5.1881	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Anna	0	rolník	42
Marie Kaizlerová	2.7.1881	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Josef	Marie	0	podruh - strážník	8
Josef Blažek	10.7.1881	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	Kateřina +	0	chalupník	9
Josef Luňák	1.10.1881	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Josef	Františka	0	rolník	5
Anna Kracíková	17.12.1881	Lhota	katolička	Doubravice	František	Anna	0	domkář - kolář	33
František Kraus	23.2.1877	Ploušnice	katolík	Kyje	Josef	neuv.	0	kameník	neuv.
Josef Kraus	21.7.1875	Ploušnice	katolík	Kyje	Josef	neuv.	0	kameník	neuv.
Marie Krausová	9.12.1878	Ploušnice	katolička	Kyje	Josef	neuv.	0	kameník	neuv.
Albína Schaurichová - Němka	5.12.1875	Johannesberg	katolička	Semering u Johannesberku	Štěpán	Johanna	Antonín Vrabec	litec skla	2
Františka Helikarová	16.1.1876	Kost'	katolička	Kost'	neuv.	Marie	0	služka	19
Josef Blažek	29.1.1882	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Václav	Marie	0	domkář - obuvník	50
Jaroslav Dlouhý	27.2.1882	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Antonín	Františka	0	chalupník	12
Františka Sedláčková	26.3.1882	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Josef	Josefa	0	rolník	6
Josef Jenček	8.12.1881	Železnice	katolík	Bradlecká Lhota	Václav	Antonie +	0	domkář - tkadlec	17
Emilie Podzimková	27.6.1882	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Jan +	Františka	Jan Zikmund	chalupník	32

Vincenc Doruška	22.7. 1882	Vlachovice	katolík	Bradlecká Lhota	Jan	Marie	0	podruh - myškař	1
František Václavec	29.7. 1882	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Antonín	Marie	0	podruh - obchodník s dobyt看	59
Alois Luňák	1.8. 1882	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Václav	Anna	0	rolník	44
Františka Ježková	2.9. 1882	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Josef	Františka	0	podruh - dělník v továrně	50
Václav Štěpán Mrázek	2.9. 1883	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Josef	Kateřina	0	hajný	56
Jaroslav Krejčí	16.9. 1882	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	Marie	0	rolník	24
Josef Jenček	1.1. 1883	Soběraz	katolík	Bradlecká Lhota	neuv.	Anna	0	děvečka	27
Anna Marie Babáková	1.1. 1883	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Antonín	Anna +	0	mlynář	41
Antonín Matouš	7.1. 1883	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	Františka	0	rolník	40
Marie Jenčková	22.1. 1883	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Alžběta	0	chalupník	35
Josef Niederle	12.3. 1883	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Josef	Marie	0	domkář - kovář	62
Josef Jenček	17.3. 1883	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Josef	Anežka	0	chalupník	35
Josef Václav Fučík	18.4. 1883	Nová Ves	katolík	Bradlecká Lhota	Josef	Eleonora	0	správce školy	67
Marie Majdalena Svobodová	19.5. 1883	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Václav	Anna	0	podruh - tkadlec	54
Josef Blažek	2.7. 1883	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Josef	Františka	0	domkář - tkadlec	54
Růžena Václavková	11.8. 1883	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Antonín	Marie	0	domkář - obchodník s dobyt看	17
Marie Blažková	23.9. 1883	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Václav	Marie	0	domkář - obuvník	50
Alois Kazda	23.10. 1883	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Alois	Anna	0	chalupník	38
František Luňák	29.10. 1883	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	Františka	0	chalupník	36
Františka Julie Trojanová	8.1. 1883	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Petr	Františka	0	domkář - tkadlec	26
Marie Hrochová	1.5. 1878	Březina	katolička	Bradlecká Lhota	František	neuv.	0	nájemce hostince	1
František Svoboda	29.2. 1884	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	Anna	0	chalupník	15
Marie Luňáková	1.4. 1884	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Václav	Anna +	0	podruh - povozník	59
Marie Ludmila Fučíková	26.4. 1884	Nová Ves	katolička	Bradlecká Lhota	Josef	Eleonora	0	správce školy	67
Marie Braborcová	12.5. 1884	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Barbora	0	domkář - tkadlec, cestář	47
Marie Mrázková	28.5. 1884	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Josef	Kateřina	0	hajný	56
Marie Krejčova	6.6. 1884	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Marie	0	rolník	24
Františka Bažantová	19.6. 1884	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Jan	Josefa	0	chalupník	14
Josef Černata	2.7. 1884	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Josef	Kateřina	0	podruh - dělník	36
Marie Sucharová	16.7. 1884	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Marie	0	chalupník	11
Marie Babáková	7.7. 1884	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Antonín	Anna	0	mlynář	41
Žofie Rudolfová	27.7. 1884	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Josef	Marie	0	domkář - tkadlec	4
Božena Jenčková	11.8. 1884	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Jan +	Marie	0	podruhyně, dělnice	52
Josef Jenček	6.11. 1884	Doubravice	katolík	Bradlecká Lhota	Josef	Františka	0	dělník	39

Marie Kozáková	18.11. 1884	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Josefa	0	podruh, pekař	61
Františka Jenčková	2.12. 1884	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Alžběta	0	chalupník	35
Anna Dlouhá	20.12. 1884	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Antonín	Františka	0	chalupník, pekař	12
Josef Luňák	30.12. 1884	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	Františka	0	chalupník	31
Anna Rudolfová	7.6. 1877	Železnice	katolička	Bradlecká Lhota	Václav	neuv.	0	podruh - tkadlec	27
Kristina Rudolfová	17.7. 1880	Železnice	katolička	Bradlecká Lhota	Václav	neuv.	0	podruh - tkadlec	27
Františka Prokopová	15.8. 1879	Střížav u Chotěboře	katolička	Bradlecká Lhota	neuv.	Kateřina	0	podruhyně, podomní obchodn.	64
Marie Prokopová	? .8. 1884	Bílý Podol u Čáslavi	katolička	Bradlecká Lhota	neuv.	Kateřina	0	podruhyně, podomní obchodn.	64
Julie Trojanová	12.11. 1884	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Petr	Františka	0	domkář - tkadlec	26
František Niederle	18.3. 1885	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Josef	Marie	0	domkář - kovář, tkadlec	60
Anna Václavková	5.6. 1885	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Antonín	Marie	0	domkář, obchodník s dobyt看em	17
Františka Šmídová	22.6. 1885	Lhota	katolička	Žďár u Kumburku	Antonín	Františka	Václav Luňák (déd)	rolník	44
Petr Babák	29.6. 1885	Tample	katolík	Bradlecká Lhota	Antonín	neuv.	0	podruh - dělník	54
Marie Teresie Fučíková	14.10. 1885	Nová Ves	katolička	Bradlecká Lhota	Josef	Eleonora	0	správce školy	67
Jan Nedvídek	5.11. 1878	Oulibice	katolík	Bradlecká Lhota	neuv.	neuv.	František Matouš	rolník	40
Františka Halířová	31.3. 1879	Žďár u Kumburku	katolička	Žďár u Kumburku	Jan	neuv.	0	chalupník	neuv.
Františka Krejčová	20.1. 1886	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Jan	Antonie	0	domkář	25
Anna Nožicková	5.2. 1886	Lhota	katolička	Železnice	Josef	Anna	0	domkář - truhlář	45
Františka Krejčová	10.2. 1886	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Marie	0	rolník	24
Anna Mrázková	25.3. 1886	Lhota	katolička	Žehrov - Srbsko	Josef	Kateřina	0	hajný	56
Jan Luňák	4.5. 1886	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	Františka	0	chalupník	31
Jan Hradecký	12.5. 1886	Lhota	katolík	Tample	Josef	Františka	0	domkář - dělník	48
Anna Blažková	5.6. 1886	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Kateřina	0	chalupník	9
Anna Luňáková	9.7. 1886	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Václav	Anna +	0	podruh - povozník	59
Anna Jenčková	11.8. 1886	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Alžběta	0	chalupník	35
Josef Matouš	2.10. 1886	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	Františka	0	rolník	40
Emilie Luňáková	14.10. 1886	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Josef	Františka	0	chalupník	5
Božena Sedláčková	24.10. 1886	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Josef	Vilemína +	0	chalupník	6
Anna Svobodová	10.11. 1886	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Anna	0	chalupník	15
Jan Bažant	15.1. 1887	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Jan	Josefa	0	chalupník	14
Josef Kozák	20.1. 1887	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	Josefa	0	podruh - pekař	61
Antonín Babák	23.1. 1887	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Antonín	Anna	0	mlynář	41
Antonín Václavec	25.4. 1887	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Antonín	Anna	0	domkář - dělník	17
Anna Šmídová	7.5. 1887	Žďár u Kumburku	katolička	Žďár u Kumburku	Antonín	Marie	0	chalupník	30

Františka Skalská	31.5. 1887	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Antonie	0	hostinský	59
Antonín Svoboda	7.6. 1887	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Václav	Anna	0	podruh - dělník	27
František Borg. Krejčí	16.7. 1887	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Václav +	Anna +	Josef Braborec (děd)	tkadlec, výminkář	36
Emilie Niederlová	18.7. 1887	Lhota	katolička	Stará Paka	Josef	Marie	0	domkář, kovář, tkadlec	60
Barbora Koudelková	4.12. 1881	Kyje	katolička	Kyje	Václav	neuv.	0	podruh - tesař	33
Marie Přohlová - Němka	neuv.	Dolení Wittig (Liberec)	katolička	Dolení Wittig	František	Marie	Antonín Vrabec	chalupník	2
Růžena Ježková	12.5. 1882	Lomnice	katolička	Stará Lomnice	Jan	neuv.	0	podruh - tkadlec	39
Pavčina Ježková	21.7. 1886	Verneřice u Děčína	katolička	Stará Lomnice	Jan	neuv.	0	podruh - tkadlec	39
Jan Novotný	12.1. 1884	Oujezdnice u Bradlce	katolík	Oujezdce u Bradlce	Antonín	neuv.	0	domkář - tkadlec	33
Emilie Luňáková	23.10. 1887	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Františka	0	chalupník	31
Františka Dlouhá	26.11. 1887	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Antonín	Františka	0	chalupník, pekař	12
Božena Mrázková	5.1. 1888	Lhota	katolička	Srbsko u Mn. Hradiště	Josef	Kateřina	0	hajný	56
Alois Sedláček	29.3. 1888	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Josef	Vilemína +	0	rolník	6
Julie Krejčová	18.4. 1888	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Marie	0	rolník	24
František Blažek	12.5. 1888	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Josef	Františka	0	domkář - tkadlec	54
František Jan Jenček	13.5. 1888	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	Alžběta	0	chalupník	35
František Jenček	7.6. 1888	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	neuv.	Antonie	0	podruhyně, služka	33
Anna Bucharová	14.6. 1888	Lhota	katolička	Ploušnice	František	Marie	0	domkář - tkadlec	11
Václav Rudolf	1.9. 1888	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Josef	Marie	0	domkář - tkadlec	4
Marie Braborcová	19.9. 1888	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	neuv.	Františka	Jan Braborec (děd)	dcera domkáře	28
Václav Buchar	10.3. 1889	Lhota	katolík	Žďár u Kumburku	František	Anna	0	domkář - tkadlec	55
Josef Šmíd	28.3. 1889	Žďár u Kumburku	katolík	Žďár u Kumburku	Antonín	Františka	0	chalupník	30
Václav Mařátko	1.4. 1889	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	neuv.	Františka	Jan Mařátko (děd)	dcera chalupníka	34
Františka Hradecká	11.4. 1889	Lhota	katolička	Tamplé	Josef	Františka	0	domkář - tkadlec	48
Františka Antonie Matoušová	11.5. 1889	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Františka	0	rolník	40
Jan Václavec	17.5. 1889	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Antonín	Marie +	0	domkář - tkadlec	17
Magdalena Svobodová	2.6. 1889	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Anna	0	chalupník	15
František Babák	20.6. 1889	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Antonín	Anna	0	mlynář	41
František Effenberger - Němec	20.6. 1882	Einsiedel u Frýdlandu	katolík	Einsiedel u Friedlandu	Antonín	neuv.	František Krejčí	rolník	24
František Přohl - Němec	20.6. 1883	Dolení Wittig	katolík	Dolení Wittig	František	neuv.	Antonín Vrabec	rolník	2
František Skalský	9.9. 1889	Lhota	katolík	Kundratice	František	Antonie	0	hostinský	59
Františka Lacinová	18.11. 1889	Lhota	katolička	Lomnice n. P.	Josef	Marie	0	domkář - tkadlec	64
Žofie Mrázková	9.12. 1889	Lhota	katolička	Srbsko u Mn. Hradiště	Josef	Kateřina	0	hajný	56

Vilemína Sedláčková	26.5. 1890	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Josef	Vilemína	0	rolník	6
František Norbert Buchar	6.6. 1890	Lhota	katolík	Ploušnice	František	Marie	0	domkář - tkadlec	11
Marie Mizerová	5.7. 1890	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Albina	0	mlynář	22
Josef Rudolf	25.8. 1890	Železnice	katolík	Bradlecká Lhota	Václav	neuv.	0	podruh - tkadlec	36
Ludmila Fučíková	29.11. 1890	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Josef	Eleonora	0	správce školy	67
František Trojan	29.5. 1888	Radim	katolík	Kundratice	Petr	Františka	0	domkář - tkadlec	26
Václav Podzimek	27.9. 1884	Žďár u Kumburku	katolík	Žďár u Kumburku	Jan	neuv.	Alois Klikar	chalupník	26
František Mazánek	23.5. 1884	Čimyšl	katolík	Čimyšl	František	neuv.	0	podruh - kovář	60
Josef Mazánek	28.1. 1886	Čimyšl	katolík	Čimyšl	František	neuv.	0	podruh - kovář	60
Františka Kozáková	14.2. 1891	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Josefa	0	domkář - tkadlec	61
Růžena Mazánková	13.3. 1891	Čimyšl	katolička	Čimyšl	František	neuv.	0	podruh - kovář	60
Marie Lacinová	19.3. 1891	Lhota	katolička	Stará Lomnice	Josef	Marie	0	domkář - tkadlec	64
Anna Krejčová	6.5. 1891	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Jan	Antonie	0	domkář - tkadlec	25
František Jan Mizera	23.7. 1891	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	Albina	0	mlynář	22
Josef Smolík	29.7. 1891	Lhota	katolík	Kamenice u Jičína	Václav	Anna	0	truhlář	1
Antonín Šmíd	29.8. 1891	Žďár u Bradlce	katolík	Žďár u Kumburku	Antonín	Františka	0	chalupník	30
Ludmila Emilie Mrázková	31.10. 1891	Lhota	katolička	Srbsko u Mn. Hradiště	Josef	Kateřina	0	hajný	56
František Luňák	7.11. 1891	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Václav	Františka	0	podruh - povozník	59
Václav Luňák	5.12. 1891	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	Františka	0	chalupník	31
Marie Charouzková	5.3. 1889	Oujezd u Trosek	katolička	Oujezd u Trosek	Václav	Kateřina	Antonín Vrabec (děd)	chalupník	2
Františka Jenčková	31.1. 1890	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Václav	Anna	0	domkář	42
Františka Kateřina Luňáková	29.2. 1892	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Josef	Františka	0	chalupník	5
Anna Jenčková	4.3. 1892	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Václav	Anna	0	domkář	42
Josef Buchar	28.4. 1892	Lhota	katolík	Ploušnice	František	Marie	0	domkář - tkadlec	11
Josef Lacina	30.6. 1892	Lhota	katolík	Lomnice n. P.	Josef	Marie	0	domkář - tkadlec	64
Františka Morávková	8.7. 1892	Ploušnice	katolička	Ploušnice	Josef	neuv.	0	domkář - tkadlec	58
Bohumil Rudolf	30.7. 1892	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Václav	Antonie	0	podruh - tkadlec	48
Jaroslav Mizera	23.9. 1892	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	Albina	0	mlynář	22
Václav Josef Fučík	18.10. 1892	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Josef	Eleonora	0	správce školy	67
Marie Václavková	4.12. 1892	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Antonín	Marie	0	domkář	17
Josef Blažek	22.12. 1892	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Josef	Františka	0	domkář - tkadlec	19
Anna Alžběta Kazdová	12.1. 1893	Lhota	katolička	Náchodsko	Alois	Anna	0	rolník	38
František Ježek	23.1. 1893	Lhota	katolík	Stará Lomnice	Josef	Františka	0	domkář - tkadlec	36
Františka Horčíčková	2.3. 1893	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Antonín	Františka	0	domkář, krejčí	58
Marie Jenčková	11.3. 1893	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Josef	Cecilie	0	domkář - tkadlec	8

Emilie Václavcová	10.4. 1893	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Karel	Marie	0	krejčí	63
Marie Jenčková	2.7. 1893	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Antonín	Marie	0	domkář - tkadlec	3
Václav Smolík	5.8. 1893	Lhota	katolík	Kamenice	Václav	Anna	0	podruh - truhlář	1
Anna Čejková	17.8. 1893	Železnice	katolička	Bradlecká Lhota	Vincenc	Anna	Jan Braborec (děd)	dělník	28
František Josef Vík	15.9. 1893	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Josef	Anna	0	rolník	37
Anna Lacinová	14.9. 1893	Lhota	katolička	Lomnice n. P.	Josef	Marie	0	domkář - dělník	64
Jan Josef Slavík	28.10. 1893	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Jan	Marie	0	chalupník	46
František Hillebrand - Němec	23.12. 1886	Hoření Wittig	katolík	Hoření Wittig	Josef	neuv.	Antonín Vrabec	chalupník	2
Lidmila Luňáková	30.1. 1892	Trutnov	katolička	Bradlecká Lhota	Jan	neuv.	obec Bradlecká Lhota	obuvník ve světě	neuv.
Josef Morávek	18.1. 1894	Lhota	katolík	Ploušnice	Josef	Františka	0	domkář - tkadlec	58
Antonie Maťátková	30.5. 1894	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	neuv.	Františka	0	dcera chalupníka	34
Marie Skalská	16.7. 1894	Lhota	katolička	Kundratice	František	Antonie	0	hostinský	59
Anna Gaislová	23.7. 1894	Lhota	katolička	Chloumek - Zboží	Jan	Františka	0	podruh - nádeník	27
František Radimský	6.9. 1894	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	Anna	0	domkář - obuvník	24
Josef Kazda	3.10. 1894	Lhota	katolík	Náchodsko	Alois	Anna	0	rolník	38
František Braborec	1.12. 1894	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Václav	Anna	0	chalupník	29
Anna Cvrčková	3.12. 1887	Loučky u Železného Brodu	katolička	Loučky u ŽB	neuv.	neuv.	Fratišek Matouš	rolník	40
František Horčíčka	1.11. 1894	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Antonín	Františka	0	domkář - krejčí	15
Božena Lacinová	9.12. 1894	Lhota	katolička	Lomnice n. P.	Josef	Marie	0	domkář - dělník	64
Kateřina Mrázková	14.12. 1894	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Josef	Kateřina	0	hajný	56
Antonie Jenčková	7.2. 1895	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Václav	Anna	0	podruh - dělník	43
Anna Anežka Čejková	28.2. 1895	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Anna	0	domkář - truhlář	49
Marie Blažková	5.4. 1895	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Josef	Františka	0	domkář - truhlář	19
Anna Blažková	11.4. 1895	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Václav	Marie	0	domkář - obuvník	50
Zdeňka Luňáková	20.4. 1895	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Antonín	Marie	0	chalupník	62
Běla Julie Mizerová	22.5. 1895	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Albina	0	mlynář	22
Anna Marta Víková	29.7. 1895	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Josef	Anna	0	rolník	37
Jan Nepom. Smolík	13.9. 1895	Lhota	katolík	Kamenice	Václav	Anna	0	podruh - truhlář	36
Antonín Novotný	29.10. 1893	Neustadt	katolík	Oujezdce	Antonín	neuv.	Antonín Novotný	obuvník	33
Josef Ježek	25.10. 1888	Černý	katolík	Stará Lomnice	František	neuv.	0	domkář - tkadlec	50
Marie Ježková	19.8. 1893	Černý	katolička	Stará Lomnice	František	neuv.	0	domkář - tkadlec	50
Františka Luňáková	14.11. 1894	Kyje	katolička	Bradlecká Lhota	Jan	neuv.	0	kantinský	36
Růžena Krausová	2.3. 1889	Kyje	katolička	Kyje	Jan Luňák	neuv.	0	kantinský	36
František Pfohl - Němec	11.1. 1890	Dolení Wittig	katolík	Dolení Wittig	Josef	neuv.	Antonín Vrabec	chalupník	2
Alois Luňák	30.1.	Lhota	katolík	Bradlecká	František	Františka	0	chalupník	31

	1896			Lhota					
Emilie Lacinová	1.2. 1896	Lhota	katolička	Stará Lomnice	Josef	Marie	0	domkář	64
Jaroslav Prokop Fučík	2.2. 1896	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Josef	Eleonora +	0	správce školy	67
Julie Braborcová	21.5. 1896	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Václav	Anna	0	chalupník	29
Anastázie Anna Mrázková	14.6. 1896	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Kateřina	0	chalupník	10
Marie Pekárková	13.7. 1896	Lhota	katolička	Stará Lomnice	František	Marie	0	chalupník	10
Josef Jan Mizera	29.7. 1896	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	Albina	0	mlynář	22
Antonín Jenček	1.8. 1896	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Antonín	Marie	0	domkář	3
Marie Václavková	23.8. 1896	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Karel	Marie	0	domkář - krejčí	63
Rosa Limana Beranová	4.10. 1896	Lhota	katolík	Kyje	Josef	Antonie	0	podruh	36
Alois Josef Grof	23.10. 1896	Lhota	katolík	Nová Ves	Alois	Anna	František Jenček	domkář	57
Marie Vratislavská	13.8. 1894	Oužice u Velvar	katolička	Lipnice	Josef	Josefa	0	dělník na dráze	27
Marie Horčíčková	24.10. 1896	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Antonín	Františka	0	domkář - krejčí	18
Marie Novotná	23.12. 1896	Lhota	katolička	Oujezdce	František	Marie	0	domkář	7
Marie Jenčková	30.11. 1896	Železnice u Jičína	katolička	Bradlecká Lhota	Václav	Anna	0	podruh	43
Lidmila Víková	28.4. 1897	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Josef	Anna	0	rolník	37
Ladislav Mizera	10.10. 1897	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	Albina	0	mlynář	22
Milada Vondrová	16.9. 1896	Netečnice u Žatce	katolička	Hlinsko	neuv.	Anna	Alois Profous	dělnice	48
Josef Kútek	7.12. 1897	Lhota	katolík	Knížnice	Josef	Barbora	0	dělník	28
Václav Braborec	2.1. 1898	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Václav	Anna	0	chalupník	29
Františka Blažková	4.1. 1898	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Františka	0	domkář	52
Jaroslav Lacina	19.3. 1898	Lhota	katolík	Lomnice n. P.	Josef	Marie	0	domkář	64
František Blažek	25.4. 1898	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	Marie	0	chalupník	9
Anna Václavková	7.7. 1898	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Karel	Marie	0	domkář - krejčí	63
Lidmila Sucharová	17.7. 1898	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Marie	0	domkář	11
Anna Suchardová	4.9. 1898	Kyje	katolička	Syřenov	Antonín	Anna	0	tkadlec	33
Žofie Podzímková	26.10. 1898	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Žofie	0	chalupník	32
Josef Charousek	25.3. 1895	Oujezd u Trospek	katolík	Újezd u Trospek	Václav +	Kateřina	Antonín Vrabec	chalupník	2
Františka Beranová	30.9. 1898	Lhota	katolička	Kyje	Josef	Antonie	0	podruh	42
Josef Pokorný	10.10. 1898	Lhota	katolík	Nová Ves	Jan	Anna	0	domkář	26
Anna Horčíčková	12.1. 1899	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Antonín	Františka	0	domkář	18
Lidmila Novotná	29.1. 1899	Lhota	katolička	Oujezdce	František	Marie	0	domkář	7
Antonín Blažek	19.4. 1899	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Josef	Františka	0	domkář	19
Anna Luňáková	26.4. 1899	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Josef	Františka	0	chalupník	5
Karel Kazda	30.5. 1899	Praha	katolík	Bradlecká Lhota	neuv.	Anna	Josef Nožička	služka	45
Anna Jenčková	13.7. 1899	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Antonín	Marie	0	domkář	3
František	30.7. 1899	Lhota	katolík	Bradlecká	František	Anna	0	domkář	39

Vojtišek	1899			Lhota					
Antonín Luňák	10.8. 1899	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Antonín	Marie	0	domkář	62
František Smolík	29.11. 1899	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Václav	Anna	0	domkář	23
Josef Čejka	23.12. 1896	Železnice	katolík	Železnice	Vincenc	neuv.	Jan Braborec	tovární dělník	28
Jan Nepom. Blažek	12.10. 1899	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Václav	Marie	0	domkář	50
Josef Blažek	12.12. 1899	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	Marie	0	chalupník	9
Vojtěch Antonín Grof	8.1. 1900	Lhota	katolík	Nová Ves	Alois	Anna	0	domkář	57
Julie Václavcová	24.1. 1900	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Antonín	Anna	0	domkář	17
Josef Braborec	12.2. 1900	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Václav	Anna	0	chalupník	29
Bedřich Jan Mizera	12.3. 1900	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	Albina	0	mlynář	22
Vlasta Patricia Mrázková	18.3. 1900	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Josef	Kateřina	0	hajný	1
Marie Jenčková	30.5. 1900	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Jan	Aloisie	0	domkář	51
Jan Prokop Fučík	20.6. 1900	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Josef	Anna	0	správce školy	67
Josef Fischer - Němec	17.1. 1893	Karlsberg	katolík	Dolní Maxdorf	Augustin	neuv.	František Mizera	povozní	22
Julie Novotná	20.4. 1895	Oujezdnice	katolička	Oujezdce	Antonín	neuv.	František Braborec	obuvník	47
Jaroslav Janoušek	16.2. 1899	Držkov	katolík	Kruh	Josef	neuv.	0	podruh - kovář	60
Josef Janoušek	31.3. 1897	Držkov	katolík	Kruh	Josef	neuv.	0	podruh - kovář	60
Eleonora Janoušková	14.4. 1895	Držkov	katolička	Kruh	Josef	neuv.	0	podruh - kovář	60
Hedvika Janoušková	13.5. 1893	Držkov	katolička	Kruh	Josef	neuv.	0	podruh - kovář	60
Anna Kutíková	14.7. 1900	Kovaň	katolička	Bradlecká Lhota	Josef	neuv.	Františka Hradecká	domkářka	48
Marie Linková	4.2. 1900	Turnov	katolička	Hrubá Skála	Karel	Emilie	František Kozák (déd)	kočí	66
Emilie Horčíčková	14.12. 1900	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Antonín	Františka	0	domkář - krejčí	18
Marie Anna Slavíková	24.1. 1901	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Jan	Marie	0	domkář - rolník	46
Julie Jenčková	27.2. 1901	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Václav +	Anna	0	poruhyně	43
Františka Viková	20.3. 1901	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Josef	Anna	0	rolník	37
Antonín Václav Luňák	16.6. 1901	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Antonín	Anna	0	rolník	43
Františka Blažková	8.8. 1901	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Václav	Marie	0	domkář	50
František Novotný	16.8. 1901	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	Marie	0	domkář - tkadlec	7
Anna Braborcová	28.9. 1901	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Václav	Anna	0	chalupník	29
Anežka Svobodová	4.12. 1901	Příchvoj, Markvartice	katolička	Bradlecká Lhota	Alois	Marie	František Svoboda (déd)	dělník	15
Oldřich Prokop Fučík	28.12. 1901	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Josef	Anna	0	správce školy	67
Richard Gärtner - Němec	18.6. 1895	Luxdorf	katolík	Luxdorf	Josef	neuv.	0	truhlář	neuv.
Josef Otmar	18.2. 1897	Skuhrov	katolík	Stará Lomnice	František	neuv.	0	dělník	neuv.
Marie Grofová	10.9. 1901	Nová Ves	katolička	Nová Ves	Alois	Anna	0	domkář	57
Lidmila Karolina Václavková	10.1. 1902	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Karel	Marie	0	domkář	63

Julie Smolíková	15.2.1902	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Václav	Anna	0	domkář	23
Ludmila Václavková	20.3.1902	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Antonín	Anna	0	domkář	7
Anna Mizerová	23.3.1902	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Albina	0	mlynář	22
Karel Linka	10.5.1902	Turnov	katolík	Hrubá Skála	Karel	Emilie	0	kočí	neuv.
Marie Luňáková	14.11.1902	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Václav	Františka	0	podruh - dělník	42
František Svoboda	9.8.1897	Železnice lázně	katolík	Bradlecká Lhota	Antonín	neuv.	Antonín Šmíd	žebrák	neuv.
Rudolf Morche	23.8.1898	Buschullersdorf	katolík	Buschullersdorf	Jindřich	neuv.	František Mizera	kameník	neuv.
Anna Luksová	23.12.1899	Dřevěnice	katolička	Lhota Kacáková	František	neuv.	František Luňák	chalupník	neuv.
Jaroslav Josef Blažek	14.3.1903	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	Marie	0	chalupník	9
Anežka Blažková	20.3.1903	Černý	katolička	Bradlecká Lhota	Václav	neuv.	0	domkář	50
Jan Nep. Braborec	12.5.1903	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Václav	Anna	0	chalupník	29
Václav Havlík	16.6.1903	Lhota	katolík	Běchary	Antonín	Albina	0	rolník	24
Božena Anna Fučíková	15.7.1903	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Josef	Anna	0	správce školy	67
Anna Marie Mag. Vojtíšková	18.7.1903	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Anna	0	domkář - tkadlec	39
František Grof	24.7.1903	Nová Ves	katolík	Nová Ves	Alois	Anna	0	domkář	57
Antonín Kracík	31.8.1903	Žďár u Bradlce	katolík	Žďár u Bradlce	Antonín	Anna	0	podruh - dělník	42
Lidmila Jenčková	19.9.1903	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Jan	Aloisie	0	domkář - tkadlec	51
Jan Pokorný	27.9.1903	Lhota	katolík	Nová Ves	Jan	Marie	0	domkář - tkadlec	26
František Luňák	12.10.1903	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Antonín	Marie	0	chalupník	62
Josef Frant. Kracík	22.11.1903	Lhota	katolík	Žďár u Bradlce	František	neuv.	0	chalupník	9
Jan Ulrich - Němec	13.9.1898	Heřmanovy Sejfy	katolík	Lanov	Karel	neuv.	František Mizera	strojník v továrně	22
František Smejkal	8.3.1897	Nová ves n./P	katolík	Nová Ves	Josef	neuv.	0	domkář - tkadlec	21
Josef Gaisl	2.1.1904	Železnice lázně	katolík	Bradlecká Lhota	Josef	Františka	0	podruh - dělník	43
Ludmila Mizerová	30.4.1904	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Albina	0	mlynář	22
Ludmila Horčíková	5.6.1904	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Antonín	Františka	0	domkář, krejčí	18
Jaroslav Fr. Václavec	28.8.1904	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Karel	Marie	0	domkář, krejčí	63
Václav Luňák	23.8.1904	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Václav	Marie	0	podruh, dělník	11
Eliška Fučíková	18.11.1904	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Josef	Anna	0	správce školy	67
Marie Mukařovská	8.12.1902	Počáply	katolička	Jičín	Václav	neuv.	Josef Jenček	čeledín	42.-26
Rudolf Simon	23.5.1899	Kunersdorf	katolík	St. Harzdorf	Václav	neuv.	Václav Braborec	rolník	29
Gizela Felsmanová - Němka	30.8.1899	Haindorf	katolička	Chrastava	Josef	neuv.	František Mizera	zámečník	32
Jindřich Blažek	7.1.1905	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	neuv.	0	chalupník	9
Lidmila Braborcová	16.2.1905	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	neuv.	0	domkář, cestář	47
Jan Fišera	6.3.1905	Lhota	katolík	Zboží	Jan	neuv.	0	domkář - tkadlec	33
Albina Havlíková	18.3.1905	Lhota	katolička	Běchary	Antonín	neuv.	0	rolník	24
Marie	21.7.	Železnice	katolička	Bradlecká	Josef	neuv.	0	podruh -	43

Gaislová	1905			Lhota				dělník	
Anna Kracíková	16.9. 1905	Lhota	katolička	Žďár u Bradlce	Antonín	neuv.	0	podruh - dělník	42
Marie Smolíková	17.9. 1905	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Václav	neuv.	0	domkář, truhlář	23
Marie Kloboučková	28.4. 1902	Lomnice n./P.	katolička	Bradlecká Lhota	Prokop +	neuv.	František Pekárek	chalupník	10
Anna Havlová	28.11. 1904	Lhota u Semil	katolička	N. Benátky	Josef	neuv.	0	domkář, tesař	65
Emilie Havlová	30.1. 1906	Kuchelna	katolička	Bradlecká Lhota	Josef	neuv.	0	domkář, tesař	65
Viktorie Mizerová	16.10. 1905	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	neuv.	0	mlynář	22
Václav Luňák	6.11. 1905	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	neuv.	0	rolník	43
Anna Lacinová	9.4. 1906	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Josef	neuv.	0	domkář, dělník	64
Lidmila Lacinová	9.4. 1906	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Josef	neuv.	0	domkář, dělník	64
Jaroslav Černý	26.4. 1906	Lhota	katolík	Příhráz	František	neuv.	0	hajný	56
Rudolf Linka	30.5. 1906	Nová Paka	katolík	Hrubá Skála	Karel	neuv.	František Kozák	kočí	66
Adolf Pecák	11.1. 1903	Lhota	katolík	Kyje u Trutnova	Adolf	Františka	Barbora Krejčová (babička)	truhlář	23
Ladislav Frant. Fučík	16.6. 1906	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Josef	Anna	0	správce školy	67
Antonín Horčíčka	29.7. 1906	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Antonín	neuv.	0	domkář, krejčí	18
Josef Ignác Novotný	31.7. 1906	Lhota	katolík	Oujezdce	Josef	neuv.	0	chalupník	20
Božena Růž. Novotná	29.8. 1906	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	neuv.	0	domkář - tkadlec	7
Anna Brücknerová	2.12. 1900	Ratschendorf u Liberce	katolička	Ratschendorf u Liberce	František	neuv.	František Mizera	tesař, hrobník	22
Marie Mag. Havlíková	8.1. 1907	Lhota	katolička	Běchary u Libáně	Antonín	Albina	0	rolník	24
Josef Blažek	20.1. 1907	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Václav	Marie	0	domkář, obuvník	50
Josef Luňák	21.2. 1907	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Václav	Františka	0	podruh - dělník	11
Božena Fr. Kracíková	7.6. 1907	Lhota	katolička	Žďár u Kumburku	Petr	Marie	0	podruh, tovární tkadlec	50
Božena Blažková	9.6. 1907	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Marie	0	chalupník	9
Karel Bor. Braborec	7.7. 1907	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Václav	Marie	0	chalupník	29
Ludmila Vojtíšková	5.9. 1907	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Anna	0	domkář - tkadlec	39
Marie (Ludmila) Černá	7.9. 1907	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Marie	0	lesní hajný	56
Václav Rudolf	21.9. 1907	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Josef	Marie	0	domkář - tkadlec	4
Marie Braborcová	10.10. 1907	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František +	Julie	Jan Fišera	domkář, cestář	47
František Weber	16.12. 1909	Neustadt u Frýdlantu	katolík	Neustadt	František	neuv.	Josef Novotný	tovární tkadlec	20
Emilie Dědečková	1.9. 1902	Železnice	katolička	Železnice	Josef	neuv.	Jan Luňák	rolník	27
Ladislav Pokorný	14.3. 1908	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Jan	Marie	0	domkář	26
Vincenc Smolík	30.4. 1908	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Václav	Anna	0	domkář, truhlář	23
Josef Fišera	neuv.	neuv.	neuv.	neuv.	neuv.	neuv.	neuv.	neuv.	neuv.
František Gaisl	30.5. 1908	Železnice	katolík	Bradlecká Lhota	Josef	Františka	0	domkář, dělník	69
Josef Jenček	13.7. 1908	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Jan	Františka	0	domkář, dělník	51
Lidmila (Žofie) Podzinková	2.9. 1908	Železnice	katolička	Bradlecká Lhota	František	Josefa	Josef Matoušek	řezník	61

							(děd)		
Anna Havlíková	15.10.1908	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Antonín	Albina	0	rolník	24
Josef (Oldřich) Niederle	15.4.1908	Lhota	katolík	Stará Paka	Josef	Aloisie	František Niederle	podruh - pekař	60
Anna Novotná	28.9.1908	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Marie	0	domkář - tkadlec	7
František Václavec	2.12.1908	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Antonín	Anna	0	domkář, dělník	17
Růžena Blažková	2.3.1909	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Václav	Marie	0	domkář - obuvník	50
Josef Čurda	18.7.1909	Lhota	katolík	Stružinec	Josef	Františka	0	podruh, dělník	48
Svatopluk Fučík	17.11.1909	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Josef	Anna	0	správce školy	67
Jaroslav Hořejší	1.12.1909	Bubeneč - Praha	katolík	Dolní Bousov	Jan	neuv.	0	ve válce, truhlář	neuv.
František Lindner	12.10.1901	Maffersdorf	katolík	Lhota Zálesní	Antonín	neuv.	František Mizera	tovární dělník	22
Růžena Tauchmanová - Němka	17.3.1904	Lhota Zálesní	katolička	Bradlecká Lhota	Jan	neuv.	Anna Jeriová	rolnice	31
Josefa Podzimeková	2.1.1906	Železnice	katolička	Železnice	František	Josefa	0	domkář, řezník	11
Jan Podzimek	16.4.1907	Železnice	katolík	Železnice	František	Josefa	0	domkář, řezník	11
Anna Novotná	16.12.1909	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Josef	Anna	0	chalupník	20
Anna Luňáková	22.1.1910	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Anna	0	rolník	43
Jaroslav Vojtíšek	10.2.1910	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	Anna	0	domkář, tkadlec	39
Bohumil Podzimek	13.3.1910	Valdice u Jičína	katolík	Železnice	František	Anna	0	domkář, řezník	11
Anna Friedeová	24.7.1910	Valdice u Jičína	katolička	Valdice u Jičína	Rudolf	Anna	Anna Nožičková (babička)	strážník v trestnici	45
František Havlík	9.8.1910	Lhota	katolík	Běchary	Antonín	Albina	0	rolník	24
Josef Blažek	11.2.1911	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	Anna	0	domkář, zedník	52
Emilie Blažková	7.4.1911	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Václav	Marie	0	domkář, obuvník	50
Rudolf Sojka	21.6.1911	Bubeneč u Prahy	katolík	Osek u Hořovic	Rudolf	neuv.	0	ve válce, slévač	neuv.
Oldřich Václavec	1.8.1911	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Antonín	Anna	0	domkář, dělník	17
Vlasta Dědková	9.11.1911	Lhota	katolička	Chlum. u L.	Petr	Anna	0	domkář, tovární dělník	25
Josef Gürth - Němec	19.7.1903	Varnsdorf	katolík	Varnsdorf	Josef	neuv.	František Mizera	výpravčí v továrně	22
Ida Webrová	18.3.1904	Neustat u Frydlandu	katolička	Neustadt u Frýdlandu	František	neuv.	Jan Fišera	tovární mistr	33
Josef Wittnoer	12.5.1905	Poříčí u Trutnova	katolík	Poříčí	Josef	neuv.	Františka Šmídová	tovární dělník	30
Otto Beutel	2.8.1905	Maffersdorf	katolík	Maffersdorf	Josef	neuv.	František Mizera	tovární dělník	22
Jan Langhamr	3.4.1907	Paseky u Jilemnice	katolík	Paseky n. Jizerou	František	neuv.	Františka Šmídová	kočí	30
Zikmund Sieber	26.7.1907	Prošvice	katolík	Prošvice	neuv.	Amalie	František Mizera	neuv.	22
František Luňák	25.9.1911	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	František	Anna	0	rolník	43
Vlasta Fučíková	12.1.1912	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Josef	Anna	0	správce školy	67
Vlasta Novotná	20.2.1912	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	František	Marie	0	domkář - tkadlec	7
Božena Morávková	11.4.1912	Lhota	katolička	Bradlecká Lhota	Josef	Františka	0	domkář - tkadlec	58
Antonín Havlík	19.6.1912	Lhota	katolík	Bradlecká Lhota	Antonín	Albina	0	rolník	24
Marie Tůmová	21.2.1906	Dolení Rokyta	katolička	Bradlecká Lhota	Josef	neuv.	Kateřina Mrázková	rolník	1

Gertruda Studánková - Němka	15.5. 1907	Bor v Čechách	katolička	Bor v Čechách	Rudolf	neuv.	Antonín Dlouhý	zámečník	42
Eliška Appltová - Němka	2.9. 1907	Růžodol u Liberce	katolička	Růžodol	neuv.	Anna	František Luňák	kavárnice	43
Eliška Lichtnerová - Němka	8.9. 1909	Franzendorf u Liberce	katolička	Chrastava	Jindřich	neuv.	Jan Mařátko	tovární dělník	34
Marie Möllerová - Němka	12.5. 1905	Franzendorf u Liberce	katolička	Franzendorf	Josef	neuv.	František Jenček	tovární dělník	35
Jan Grimm - Němec	14.6. 1907	Einsiedel	katolík	Liberec	Alois	neuv.	František Podzimek	poštovní oficiál	32
Herbert Effenberger	9.11. 1909	Maffersdorf	katolík	Maffersdorf	Vilém	neuv.	František Čejka	dílovedoucí v továrně	133
Vlasta Pospíšilová	7.6. 1912	Kundratice		Bradlecká Lhota	neuv.	Anna	Josef Zajíc	truhlář	12
Josef Kozák	3.11. 1912	Jílové u Železného Brodu	katolík	Bradlecká Lhota	Josef	neuv.	0	tovární mistr	neuv.
Berta Langkamerová - Němka	19.7. 1907	Maffersdorf	Starokatolička	Dessendorf	Antonín	neuv.	František Mizera	soustružník železa	neuv.
Olga Bräuerová - Němka	1.4. 1908	Františkov u Liberce	Evangelická	Mühltnoff v Sasku	Martin	neuv.	Jan Mařátko	tiskař v továrně	neuv.
Kurt Holomoucký - Němec	30.1. 1909	Ebersdorf v Sasku	katolík	Ratschendorf u Liberce	Jindřich	neuv.	František Čejka	truhlář	34
Otto Lange - Němec	3.9. 1907	Voigtsbach	katolík	Ruppersdorf u Liberce	Josef	neuv.	František Mizera	sochař	49
František Gahler	10.9. 1907	Buschullersdorf u Liberce	katolík	Buschullersdorf	František	neuv.	neuv.	kameník	neuv.

4.3. Skladba povolání rodičů bradleckých žáků během let 1886–1918

Nejdůležitější textilní surovinou pro oblast Podkrkonoší byl od středověku len, který se v místních příznivých klimatických podmínkách úspěšně pěstoval a také zpracovával.²⁰³ Len se pěstoval zejména v horách a podhůří.²⁰⁴ Výrobou plátna a tkaním se ve sledovaném období zabývalo 28 obyvatel Bradlecké Lhoty, většinou to byli muži. Na 33 stavech (někteří tkalci měli více stavů) zde vyráběli textilní zboží, například: „sotyše“, „ozford“, „štráfy“, „barchety“, „bílou bavlnu“ a na 4 stavech tkali plátno.²⁰⁵ Dříve se podomácku vyrobený materiál bělil, v kádích s barvou obarvil, usušil a potom odvezl k obchodníkům, kteří látku prodali. Ještě v polovině 20. století také někdy výrobci prodávali utkané zboží sami na jarmarcích nebo jako podomní obchodníci. Po zavedení tovární velkovýroby byla domácí produkce potlačena, přestože byla kvalitnější.²⁰⁶

²⁰³ ANDĚL, Petr a kol. *Krkonoše: Příroda, historie, život*. Praha 2007, s. 503.

²⁰⁴ JILEMnický, Alois. *Podhorští tkalci*. Hořice 1970, s. 11-12.

²⁰⁵ SOKA Semily, fond: Archiv obce Bradlecká Lhota. *Obecní kronika (1888–1926)*. s. 31.

²⁰⁶ Informace získané od pamětnice Květy Kubátové (bývalé tkadleny) z 18.6. 2011.

Dalšími hojně zastoupenými skupinami povolání byli rolníci (13 rodičů) a dělníci (12 rodičů). Ve Lhotě v roce 1893 podle záznamu byli tito řemeslníci či živnostníci: 2 pekaři chleba, 1 pekař sucharů, 3 obuvníci, 3 krejčí, 2 truhláři, 1 tkadlec byl zároveň cestářem, 1 tkadlec v létě zedničil, do roku 1892 zde byl 1 kolář, 1 kovář, 3 hospody a 1 prodejna tabáku.²⁰⁷

Nedaleko Bradlecké Lhoty leží obec Valdice, ve které se nachází věznice a v ní pracoval jako strážník jeden rodič. Rovněž můžeme objevit povolání jako je kočí či žebrák.

Za nejméně obvyklé povolání se dá považovat myškař, náplň jeho práce není nikde popsána, a proto se můžeme pouze domnívat, že chytal myši. V matrice je zaznamenán 1 myškař, konkrétně Jan Doruška z Vlachovic.

Podle údajů z matriky bylo zjištěno, že 6 rodičů bylo továrními dělníky nebo vykonávali nějakou práci v továrně, například strojník v továrně, výpravčí v továrně, tiskař v továrně, soustružník apod. Dále byli napočítáni 2 tovární mistři a 2 tovární tkalci. Povolání související s továrnami se objevovalo především u rodičů německých žáků pocházejících z okolí Liberce. Z této oblasti je znám také 1 poštovní oficiál, 1 hrobník, 1 kavárnice, 1 zámečník či sochař.

Protože jedna matka žákyně se živila jako podomní obchodnice, rozhodla jsem se toto povolání podrobněji popsat. Podomní obchodníci prodávali čističe na nádobí, cukrín, uzenky, kořen zeměžluč, nitě, jehly, knoflíky, pentle, třeba šátky, látky na zástěry nebo perník. Většinou to byly takové výrobky, které měly dlouhou trvanlivost. Toto povolání přetrvalo téměř do poloviny 20. století.²⁰⁸

Díky dobrým klimatickým podmínkám se v Bradlecké Lhotě dařilo ovocným stromům. Rostly zde jabloně, hrušně, třešně, slívy či ořechy.²⁰⁹ Místní obyvatelé dozrálé ovoce sušili v sušárnách, které stály nedaleko stavení. Pro některé z nich bylo sušení a prodávání ovoce jediným zdrojem obživy. Chudí obyvatelé se snažili uživit tím, že usušené ovoce roznášeli na trhy v podhorských vesnicích. Sušit ovoce se přestalo okolo roku 1930. Poté, co se sušárny nevyužívaly, jejich majitelé je přeměnili na kůlny nebo chaty. V souvislosti s ovocnářstvím se tu rozšířilo včelařství, takřka v každém hospodářství měli včelí úly.²¹⁰

²⁰⁷ SOkA Semily, fond: Archiv obce Bradlecká Lhota. *Obecní kronika (1888–1926)*. s. 24.

²⁰⁸ Informace získané od pamětnice Květy Kubátové z 18.6. 2011.

²⁰⁹ Uvedeno výše – viz kapitola „Obec Bradlecká Lhota“.

²¹⁰ HERCÍK, Jaroslav. Ovocnářství ve Lhotě. *Bradlecký list (příloha)*. 2002, č. 1, s. 4.

4.4. *Struktura a proměna školní výuky*

Školní rok byl zahájen téměř vždy v polovině září svatou mší a vzýváním Ducha svatého *Veni sancte spiritus* v železnickém kostele, od roku 1904 také v kapli sv. Ludmily v Bradlecké Lhotě.²¹¹ Výjimkou byl pouze první rok, kdy výuka začala až od 4. listopadu z důvodu špatného odhadu, kdy škola měla být dostavěna.²¹² Školní rok na veřejných školách obecných trval 46 neděl, jeho začátek a konec určila okresní školní rada dle místních poměrů.²¹³ Děti chodily do školy 6 dnů v týdnu (od pondělí do soboty). Výuka byla rozdělena do tří hodin dopoledních a tří hodin odpoledních. Obě výuky byly rozčleněny na 3 bloky po 60 minutách. Často byla hodina půlena podle druhu předmětu. Hodina mohla být strukturovaná na tři části podle tří oddělení. Dopolední vyučování bylo od půl deváté do půl dvanácté a odpolední od jedné do čtyř hodin. Mezi tím měli žáci hodinu a půl polední přestávku, při níž obědovali.²¹⁴

Pro všechna oddělení probíhala v prvním ranním bloku hodina náboženství v pondělí a ve čtvrtek a v ostatních dnech byly počty. Dále se věnovaly děti českému jazyku, kdy procvičovaly čtení, opisování, sloh, mluvnici či pravopis. V posledním dopoledním bloku se během týdne střídaly tyto předměty: zpěv, psaní, zeměpis-dějepis, počty pro chlapce, kreslení či přírodopis (dnes fyzika). V prvních dvou blocích odpoledních, v pondělí a úterý, se vyučoval český jazyk a kreslení. Čtvrtek a pátek byl zaměřen na přírodní vědy (přírodopis, zeměpis-dějepis) a také se kladla pozornost na čtení a opisování. Vyučování končilo tělocvikem, kde cvičilo pouze II. a III. oddělení. Výjimkou bylo I. oddělení, které mělo výuku nejdéle do půl třetí. Celé střeďní odpoledne bylo vyhrazeno pouze pro dívky z II. a III. oddělení, kde se učily ručním pracím a chlapci měli polodenní volno. V sobotu odpoledne se již výuka nekonala.²¹⁵

Nejdůležitější předměty se vyučovaly hned ráno. Mezi ně patří počty a hodiny českého jazyka. Počty byly rozděleny do 2-3 skupin, aby výuka byla efektivnější. Počty byly 4x týdně a zbylé dva dny zaplňovaly hodiny náboženství.

²¹¹ SOkA Semily, fond: Národní škola Bradlecká Lhota. *Pamětní kniha (1889–1918)*. s. 219-480.

²¹² Tamtéž, s. 18.

²¹³ ŠAFRÁNEK, Jan. *Školy české: obraz jejich vývoje a osudů (1848-1913)*. 2. sv., Praha 1918, s. 265.

²¹⁴ Popis dle školního rozvrhu

²¹⁵ (Popsáno dle školního rozvrhu z roku 1886, který se nachází ve Školní kronice.)

Velice se dbalo na výuku českého jazyka, která zabrala nejvíce hodin. V ranních hodinách probíhala každý všední den 2. blok, čili 6x a odpoledne 4x. Rozdělovala se na několik částí, například opisování, čtení, mluvnici, sloh a pravopis. V I. odd. se nejvíce procvičovalo opisování, které se ještě mohlo v druhé půlhodině rozdělit na čtení, ve II. odd. se kladla pozornost na mluvnici a na opisování. Ve III. odd. už to bylo různorodé, téměř každý den probírali žáci něco jiného, například sloh, mluvnici, pravopis, opisování či čtení. Ostatní předměty se vyučovaly jednou až dvakrát týdně, např. zpěv, zeměpis-dějepis, přírodopis, psaní aj. Zajímavostí je, že na škole probíhala ½ hod. vyučování kreslení pouze pro chlapce pro III. odd. Proto si musíme klást otázku, co v té době dělala děvčata a co se v hodinách kreslilo. Nikde o tom není žádná zmínka, proto se můžeme jen domnívat, jestli nešlo o technické kreslení.

Probíraná látka se rozvrhla podle jednotlivých ročníků. Rozvrh hodin na jednotřídní škole vypracoval správce školy. Školní rozvrhy byly odsouhlaseny na okresní konferenci školním inspektorem.²¹⁶ Josef Jan Fučík často zastával na těchto konferencích funkci referenta za jednotřídní školy. Pokud situace dovolila, snažil se učitel vyučovat podle novějších směrů.²¹⁷

V prvním školním roce 1886–1887 došlo k rozdělení žáků bradlecké školy do tří oddělení. Roztřídění do oddělení mělo vypadat takto: „1. oddělení – 1. ročník, 2. oddělení – 2.-4. ročník, 3. oddělení – 5.-8. ročník.“²¹⁸ Do jednotlivých oddělení se žáci zařazovali nejen na základě věku, ale také museli prokázat určitou znalost, proto učitel vyzkoušel děti ze čtení a počítání. Oddělení slučovala děti do jedné skupiny, ve které byli žáci příslušných ročníků. Do prvního oddělení bylo vybráno 12 dětí, což souhlasilo, do druhého odd. mělo přijít 23, ale dáno 30 dětí a do třetího odd. 26 dětí.²¹⁹ Rozřazení se lišilo od předpokladu, protože žáci třetího oddělení neprokázali dostatečné znalosti, dokonce jeden žák 8. ročníku procvičoval čtení s prvním oddělením. V roce 1916 došlo k novému rozdělení žáků. Na jednotřídních školách byly zavedeny čtyři oddělení. Do 1. odd. – 1. ročník, 2. odd. – 2. a 3. ročník, 3. odd. – 4. – 5. ročník a 4. odd. 6. až 8. ročník.²²⁰ Jestliže nastoupil žák do školy

²¹⁶ ŠAFRÁNEK, Jan. *Školy české: obraz jejich vývoje a osudů (1848-1913)*. 2. sv., Praha 1918, s. 265.

²¹⁷ SOKA Semily, fond: Národní škola Bradlecká Lhota. *Pamětní kniha (1889–1918)*. 219–480.

²¹⁸ VALENTA, Josef – RÝDL, Karel – VÁŇOVÁ, Růžena. *Výchova a vzdělávání v českých dějinách*. Praha 1992, s. 39.

²¹⁹ SOKA Semily, fond: Národní škola Bradlecká Lhota. *Pamětní kniha (1889–1918)*. s. 219.

²²⁰ Tamtéž, s. 458.

během školního roku, správce školy ho přezkoušel a určil, do kterého oddělení podle věku a vědomostí patří.²²¹

Vyučovací hodina se dělila na dvě části: přímé vyučování a samostatnou práci. Podstatou přímé výuky byla práce učitele s dětmi. Jedno oddělení učitel vyučoval přímo a zbylá dvě pracovala písemně. Látka výuky se prolínala ve všech odděleních. Učitel se více věnoval oddělení, ve kterém byli věkově mladší žáci. Vyučování v této malotřídní škole bylo velmi těžké, a proto žáci museli většinu času pracovat samostatně. Také docházelo k tomu, že se učivo častokrát opakovalo a děti se tutéž věc učily 3-4x. Problémy nastaly i s nepřiměřeným obsahem učiva. První školní rok začal později, ze začátku se hodně opakovalo, a tudíž se látka nestihla probrat v předepsaném rozsahu.²²²

Ve škole v Bradlecké Lhotě se uskutečnily dvě hospitace. První byla 27. června 1911, při níž hospitovalo při vyučování 37 kandidátů ze třetího ročníku učitelského ústavu v Jičíně. Dohlíželi na ně učitelé August Šindelář a František Dědic. Podruhé ji navštěvoval během května a června roku 1915 Josef Slavík ze Soběrazi, aby pro něj bylo jednodušší vykonat doplňovací zkoušku dospělosti učitelské na učitelském ústavě v Jičíně.²²³

Každý rok se konala náboženská zkouška v železnické škole nebo kostele na konci školního roku (od konce dubna do června). V letech 1888–1918 na zkoušku dohlíželi Jan Sehnal (správce vikariátu v Jičíně), F. Dittrich (jičínský děkan), nebo A. Láš (farář v Lomnici). Taktéž děti chodily 2x – 3x ročně ke svaté zpovědi a svatému přijímání.²²⁴

Na konci školního roku probíhaly inspekce. V letech 1887–1905 prováděl inspekci okresní školní dohlížitel Jan Kamenický.²²⁵ Jeho práce spočívala v tom, že vyzkoušel všechny žáky ze čtení a počtů, poté se zaměřil na jednotlivá oddělení zvlášť, kdy ověřoval znalosti například z mluvnice, zeměpisu či zpěvu. Inspektor nahlédl do žákovských sešitů a zkontroloval úřední knihy. V roce 1906 inspekce nebyla, protože Jan Kamenický odstoupil ze své funkce a do prázdnin se za něj nenašla náhrada. Od r. 1907 do r. 1918 docházel na školní inspekci Josef Porteš.²²⁶

²²¹ ŠAFRÁNEK, Jan. *Školy české: obraz jejich vývoje a osudů (1848-1913)*. 2. sv., Praha 1918, s. 263.

²²² VALENTA, Josef – RÝDL, Karel – VÁŇOVÁ, Růžena. *Výchova a vzdělávání v českých dějinách*. Praha 1992, s. 39.

²²³ SOkA Semily, fond: Národní škola Bradlecká Lhota. *Pamětní kniha (1889–1918)*. s. 452.

²²⁴ Tamtéž, s. 219-480.

²²⁵ Tamtéž, s. 219-376.

²²⁶ Tamtéž, s. 219-480.

Školní okresní rada dávala škole pomůcky a také jí každoročně přispívala 5 zlatými.²²⁷ Na opatření pomůcek se podílela rovněž místní školní rada nebo i dárci, jimiž byli občané z Bradlecké Lhoty a okolí. Fučíkovým úkolem bylo najít další dárce, kteří by pomohli k rozvoji školy. To se podařilo a mezi takové patřili, např. J. Jandourek, B. Tompský, J. Brož, J. Vondrák, A. Máka, B. Malý, S. Hybler či dokonce František Ladislav Rieger ze Semil a další.²²⁸ Fučík se snažil také získat peníze tím, že hrál s žáky divadelní představení pro veřejnost. Dokonce sám financoval některé školní výlohy a pro názornou výuku zeměpisu zhotovil několik map.²²⁹ Podle zápisů v kronice škola získala od dárců například tyto pomůcky: mapy, globus, vycpaná zvířata (krahujec, chrástal, kvíčala, křeček, ťuhýk), teploměr, ruské počítadlo, magnet, kahan, lupu, učebnice, čítanky, početnice, knihy, obrazy, váhy, model kladkostrojů a další. Povoláním od okresní školní rady ze dne 9. ledna 1907 mohla správa školy obstarávat pomůcky hromadně.²³⁰

Chudé žáky podporovala okresní školní rada, která jim většinou věnovala učebnice, katechismy nebo čítanky, místní školní rada jim přispívala každý rok 1 zlatým 50 krejcarů.²³¹ Někdy příspěvky nebyly dostatečné, a proto potřebné pomůcky sociálně slabším žákům poskytl učitel Josef Jan Fučík například z výtěžku hromadného nákupu.²³² Každý rok se jim kupovaly učebnice, psací a kreslicí potřeby. Od roku 1903 usilovalo okresní hejtmanství o zřízení polévkových ústavů ve školách, které by vydávaly chudým dětem v poledne polévky. Některé tyto ústavy poskytovaly stravu chudým dětem v jiných školách semilského okresu již od školního roku 1904–1905 (konkrétně v 37 školách).²³³ V Bradlecké Lhotě ještě roku 1906 nebyl zřízen polévkový ústav, protože zde nebylo tolik chudých dětí. Až od školního roku 1906–1907 bylo vydáno 3 dětem 130 porcí polévky.²³⁴ Tento ústav byl podporován učitelem Fučíkem a polévky vařila jeho manželka Anna. V roce 1913 vznikla ve Stružinci nadace Antonína Máky (bývalého kaplana v Železnici a katechety této školy) s názvem „Mákovy lípy“, která měla pobočku i v Bradlecké Lhotě a jejím cílem byla dobročinná činnost, vzdělávání a podpora chudých žáků.²³⁵

²²⁷ SOkA Semily, fond: Národní škola Bradlecká Lhota. *Pamětní kniha (1889–1918)*. s. 219–480.

²²⁸ Tamtéž, s. 219–480.

²²⁹ Tamtéž, s. 219–480.

²³⁰ Tamtéž, s. 219–480.

²³¹ Tamtéž, s. 219–480.

²³² Tamtéž, s. 402.

²³³ Tamtéž, s. 379–380.

²³⁴ Tamtéž, s. 388.

²³⁵ Tamtéž, s. 434–435.

Josef Jan Fučík pořádal se školními dětmi výlety. Chodilo se na divadelní hry do Lomnice nad Popelkou nebo Železnice. Rovněž se zúčastňovali okolních výstav. V roce 1903 navštívil učitel s žáky výstavu odborné tkalcovské školy v Lomnici nad Popelkou a krajinou výstavu v Hořicích. Roku 1911 byli na výstavě obrazů v městském muzeu v Lomnici nad Popelkou. Podnikli exkurze do lomnické továrny, jičínské městské plynárny a knihtiskárny. Několikrát se byli podívat na stavbě nádraží v Železnici. Nejvíce výletů se konalo po okolí Bradlecké Lhoty, například do Jičina, na Bradlec a Kumburk, do Staré Paky a Bílé Třemešné, do Prachovských skal, na hrad Pařez, do Libuně či na Kozákov. V roce 1915 se neuskutečnil žádný výlet, protože na něj nebyly peníze ani nálada kvůli válce.²³⁶

Každoročně se oslavoval svátek císaře Františka Josefa I. a jeho manželky Alžběty. Při této příležitosti se konal proslov k žákům a svatá mše v Železnici. Dále se slavilo 40., 50., 60. a 65leté výročí panování císaře Františka Josefa I. Byla pořádána oslava k výročí narozenin slavných osobností, například v roce 1892 oslava 300. narozenin Jana Ámose Komenského nebo 100 let od narození Františka Palackého v roce 1898.²³⁷ Nezapomnělo se na 10. a 25. výročí od založení školy, při kterých se poděkovalo učiteli Fučíkovi za jeho vytrvalou práci pro školu. Od roku 1908 se organizovaly tzv. stromkové slavnosti, kdy se na místním hřbitově na památku zesnulým zasázely sazenice akátů apod. O dva roky později se uskutečnil první „dětský den“.²³⁸

Nevyučovalo se kvůli pohřbu příbuzného v rodině Fučíka, učitele z okolní obce, katechety nebo když se školní děti účastnily zádušní mše. Rovněž se výuka nekonala z důvodu svatby v učitelově rodině nebo jiných oslav. V roce 1898 se dlouho nevyučovaly ženské ruční práce, neboť industriální učitelka byla popálena při požáru a rozsah zranění jí nedovolil vykonávat své povolání.²³⁹ Výuka byla zrušena také z těchto důvodů: úklidu a oprav ve škole, učitelovy cesty do Prahy, pro učitelovu nemoc nebo jeho dětí apod. K velkému zameškání výuky docházelo v období první světové války, například při soupisu obilí a mouky, jenž vykonával sám učitel Fučík, děti prováděly sběr vlněných a lněných odpadků pro válečné

²³⁶ SOkA Semily, fond: Národní škola Bradlecká Lhota. *Pamětní kniha (1889–1918)*. s. 452.

²³⁷ Tamtéž, s. 278. a 331.

²³⁸ Tamtéž, s. 400. a 416.

²³⁹ Tamtéž, s. 327.

potřeby, vybíraly příspěvky pro Červený kříž nebo trhaly ostružinové listí vojákům na čaj, nevyučovalo se také při oslavách válečných úspěchů aj.²⁴⁰

Dalšími volnými dny byly prázdniny. Ctily se svátky křesťanské (Vánoce, Velikonoce, památka zesnulých) a nebo státní (jmeniny císaře Františka Josefa I. a jeho manželky). Od roku 1906 byly letní prázdniny prodlouženy na 2 měsíce, do té doby trvaly měsíc a půl.²⁴¹

Rozloučení se školním rokem proběhlo svatou mší a chvalozpěvem „Bože, chválíme Tebe“ v železnickém kostele, převážně v polovině nebo až na konci července.²⁴²

²⁴⁰ Tamtéž, s. 439-480.

²⁴¹ SOkA Semily, fond: Národní škola Bradlecká Lhota. *Pamětní kniha (1889–1918)*. s. 385.

²⁴² Tamtéž, s. 219-480.

5. ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo popsat vznik a vývoj školy v Bradlecké Lhotě. Práce obsahuje také informace, co všechno předcházelo tomu, než se škola začala stavět. Z dostupných pramenů je patrné, že Lhotečtí si několikrát našli důvod, aby zřízení školy oddálili. Zlom nastal, až když byla stavba přímo nezbytná a ani po schválení stavby nebyl její osud jistý. Vzniku školy bránil odpor školy Železnice, která se snažila udělat vše proto, aby děti z Bradlecké Lhoty zůstaly přiškoleny k tamní škole. Velké zásluhy na povolení stavby a odškolení od Železnice měl učitel Josef Jan Fučík. Kdyby Fučík nevynaložil tolik snahy a úsilí, ke stavbě školy nemuselo dojít vůbec nebo by se na povolení čekalo mnohem déle.

Učitel J. J. Fučík to neměl jednoduché. Ve svých 27 letech nastoupil do jednotřídní školy v Bradlecké Lhotě, kterou v první školní rok navštěvovalo téměř 70 žáků a byla zcela bez pomůcek, což je v porovnání s dnešní dobou naprosto nepředstavitelné. Těžko si dnes můžeme představit, jak probíhala výuka s tolika žáky různého věku v jedné učebně. Učitel kladl důraz na dobré školní výsledky a rovněž dbal na mravy svých žáků, protože i to byla vizitka učitele v dané době. Nabádal rodiče, aby pravidelně posílali děti do školy. Nejenže byl skvělým pedagogem, ale také se věnoval mnoha mimoškolním aktivitám.

Škola, která byla předmětem mého zájmu, byla v roce 1976 uzavřena z důvodu nedostatku žáků. Dnes bydlí v obci 10 dětí, které jsou školou povinné. Tyto děti musejí dojíždět do škol v okolních obcích, především do Železnice, Valdic nebo Lomnice nad Popelkou. Školu dětem často vybírají rodiče s ohledem na místo svého zaměstnání. Obecní úřad v Bradlecké Lhotě platí každoročně přibližně šest tisíc korun za každé školou povinné dítě, a to zřizovateli školy, kterou dítě navštěvuje. Po uzavření školy nebyla budova využívána, a protože by chátrala, rozhodla se obec požádat o dotace ze SFŽP (Státní fond životního prostředí) a MMR (Ministerstvo pro místní rozvoj). Po schválení dotace ve výši 1,5 milionu korun, byla budova přestavěna na 4 byty, z toho dva sociální. I po rekonstrukci zůstala zachována původní podoba budovy bývalé školy.²⁴³

K práci je přidán graf s povoláním rodičů místních žáků, díky kterému můžeme zjistit, jaký byl nejčastější způsob obživy. Ve tabulkové formě je

²⁴³ Ústní informace poskytla paní starostka Drahuše Hercíková 2.6. 2011.

zaznamenán jmenný přehled všech žáků ve sledovaném období, také přehled jednotlivých školních let s konkrétními počty žáků. Je zde uveden všeobecný přehled o podobě školního roku a průběhu výuky. Podle školního rozvrhu byl vytvořen popis výuky. V neposlední řadě se práce zabývala i složením učitelského sboru a popsala dobu působení konkrétních učitelů ve škole. Je pozoruhodné, že učitel Fučík vyučoval všechny předměty, kromě náboženství a ženských ručních prací, po celých 44 let.

Zásluhou pečlivých zápisů učitele Josefa Jana Fučíka bylo možné utvořit tento ucelený přehled informací o škole v Bradlecké Lhotě, jejích žácích a učitelích.

6. PRAMENY A LITERATURA

6.1. *Prameny*

1. Státní okresní archiv Semily, FOND Národní škola Bradlecká Lhota

Tento fond obsahuje:

2 Fučíkovy kroniky – 1. díl: *Kronika školy ve Lhotě Bradlecké*, autorem je Josef Jan Fučík, Bradlecká Lhota, 1886-1918

Třídní výkazy od roku 1887 (46)

Podací protokol 1886-1946 (5)

Inventář školní knihovny 1886-1925 (1)

Seznam půjčených knih 1887-1894 (1)

Korespondence a plány školy 1886-1953 (4 kart.)

Archivní pomůcky: Inventář: BLAŽKOVÁ, Marie – MENŠÍKOVÁ, Michaela: *Národní škola Bradlecká Lhota, 1886-1953*. 1999, s. 9, ev.č. 209.

2. Státní okresní archiv Semily, FOND Místní školní rada Bradlecká Lhota

Tento fond obsahuje:

Protokoly o schůzích 1886-1934 (1)

Matrika dětí 1886-1951 (2)

Soupis dětí školou povinných 1916-1935 (1)

Archivní pomůcky: Inventář: ČINOVCOVÁ, Ilona – MENŠÍKOVÁ, Michaela: *Místní školní rada Bradlecká Lhota, 1886-1949 (1951)*. Inventář, 2000, s. 4, ev.č. 382.

3. Státní okresní archiv Semily, FOND Archiv obce Bradlecká Lhota

Tento fond obsahuje:

Zápisy ze schůzí zastupitelstva rady

Správní a finanční komise 1919-1946 (1)

Knih památná (mj. příjem a vydání) 1734-1865 (1)

Čelednice 1850-1872 (1)

Knih domovských příslušníků 1891-1945 (1)

Knih vydaných pracovních knížek 1851-1948 (2)

Knih narozených 1851-1919 (2)

Knih zemřelých 1851-1919 (2)

Seznam trestaných 1882-1946 (1)

Parcelní protokol 1888 (2)

Podací protokol 1909-1945 (8)

Knih obecních účtů 1819-1886 (1)

Hlavní knih 1888-1938 (3)

Deník chudinského ústavu 1888-1930 (2)

Pokladní deník 1930-1949 (2)

Knih nedoplatků 1938-1947 (1)

Účetní závěrky a inventáře 1888-1945 (2)

Archivní pomůcky: Inventář: MENŠÍKOVÁ, Michaela - ŘÍMKOVÁ, Soňa: *Archiv obce Bradlecká Lhota, 1734-1945 (1949)*. Inventář, 2001, s. 15, ev.č. 474.

VDANÉ PRAMENY

1. KOLEKTIV AUTORŮ. *Lomnicko nad Popelkou – vlastivědný sborníček pro školu a dům*. Lomnice nad Popelkou 1920-1925.

FUČÍK, Josef Jan. Národnost, pohlaví a náboženské vyznání obyvatelstva na Lomnicku r. 1921. In: *Lomnicko nad Popelkou*. 1924-1925, roč. 5, s. 4-6, 17-18.

FUČÍK, Josef Jan. Poddanství a robota v Čechách vůbec a na Lomnicku zvlášť. In: *Lomnicko nad Popelkou*. 1923-1924, roč. 4, s. 27-29, 33-36, 55-57, 70-73, 90-92, 97-101, 116-117.

FUČÍK, Josef Jan. O vzniku a vývoji našich obcí XIII: Bradlecká. In: *Lomnicko nad Popelkou*. 1922, roč. 3, č. 1, s. 12-15.

PETRÁK, Josef. Letopisy divadel na Lomnicku. In: *Lomnicko nad Popelkou*. 1922, roč. 3, č. 1, s. 20.

2. FUČÍK, Josef Jan. *Popis a dějiny okresu Lomnického n./P.* sešit 1., sv. 1., díl IV., Lomnice nad Popelkou 1928, 32 s.

3. FUČÍK, Josef Jan. *Památník jednotřídní školy obecné ve Lhotě Bradlecké*. Bradlecká Lhota 1911.

6.2. Literatura

1. ANDĚL, Petr a kol. *Krkonoše: Příroda, historie, život*. Praha 2007, 863 s.
2. DRAHOŇOVSKÝ, Jan. Přínos Josefa Jana Fučíka k poznání historie Lomnicka. In: *Z Českého ráje a Podkrkonoší: vlastivědný sborník*. 2008, sv. 21, s. 61-84.
3. DRAHOŇOVSKÝ, Jan. „Vlastivědný sborníček pro školu a dům“ J.J. Fučíka zůstává cenným pramenem poznání. *Lomnické noviny*. 2002, roč. 10, č. 11, s. 10.
4. DRAHOŇOVSKÝ, Jan. Vzpomínka na Josefa Jana Fučíka. *Lomnické noviny*. Lomnice nad Popelkou, květen 2009, s. 11.
5. DRAHOŇOVSKÝ, Jan. *Přínos vlastivědného pracovníka Josefa Jana Fučíka k poznání historie Lomnicka*. Diplomová práce, Masarykova univerzita v Brně 2006.
6. HERCÍK, Jaroslav. *150 let od narození Josefa Jana Fučíka*. Bradlecká Lhota 2009, 16 s.
7. HERCÍK, Jaroslav. Bradlecká Lhota: Dřevěné obytné stavby a jejich vývoj. *Bradlecký list (příloha)*. 2002, č. 3, s. 1-4.
8. HERCÍK, Jaroslav. J. J. Fučík a J. Seliger: Dva různé životní příběhy protkané stejnou nití. *Bradlecký list (příloha)*. 1999, č. 3, s. 1-4.
9. HERCÍK, Jaroslav. Len a tkalcovství. *Bradlecký list (příloha)*. 2003, č. 1, s. 1-4.
10. HERCÍK, Jaroslav. Lhotecká ohlédnutí. *Bradlecký list (příloha)*. 2003, č. 4, s. 1 - 4.
11. HERCÍK, Jaroslav. Ovocnářství ve Lhotě. *Bradlecký list (příloha)*. 2002, č. 1, s. 1-4.
12. JILEMNICKÝ, Alois. *Podhorští tkalci*. Hořice 1970, 191 s.
13. KÁDNER, Otakar. *Pedagogika, školství a jejich dějiny*. Praha 1981, 197 s.
14. KASPER, Tomáš – KASPEROVÁ, Dana. *Vybrané kapitoly z dějin pedagogiky*. Liberec 2006, 129 s.
15. KASPER, Tomáš – KASPEROVÁ, Dana. *Dějiny pedagogiky*. Praha 2008, 224 s.
16. KESNER, Tomáš – HEDVIČÁK, Roman. *Kulturní památky Semilska*. Semily 2008, 117 s.

17. KESNER, Tomáš a kol. *Lomnice nad Popelkou*. Lomnice nad Popelkou 2010, 126 s.
18. KOBLÍŽEK, Vladimír. Josef Jan Fučík (1859-1930), významný historik Lomnicka. In: *Od Ještěda k Troskám*. 2009, roč. 16, č. 4, s. 311-314.
19. LENDEROVÁ, Milena – RÝDL, Karel. *Radostné dětství? Dítě v Čechách devatenáctého století*. Litomyšl 2006, 376 s.
20. MIKULOVÁ, Jana. Lhotecká škola. *Bradlecký list (příloha)*. 2001, č. 3, s. 1-4.
21. MIKULE, Vladimír. Kdo je kdo v dějinách Lomnicka: PhDr. Eliška Fučíková, CSc. *Lomnické noviny*. 2006, roč. 14, č. 4, s. 16.
22. MOHAUPT, Jiří. Bradlecká Lhota se dobře rozběhla. *Deník Pojizeří (příloha)*. 2005, roč. 13, č. 253, s. 15.
23. *Ottův slovník naučný: Příruční kniha všeobecných znalostí*. díl II. (L-Ž), Praha 1904.
24. PROFOUS, Antonín. *Místní jména v Čechách: jejich vznik, původní význam a změny*. díl II. (CH-L), Praha 1949, 705 s.
25. SEDLÁČEK, August. *Hrady, zámky a tvrze Království Českého*. díl V., Podkrkonoší, Praha 1877, s. 194-8.
26. SOMR, Miroslav a kol. *Dějiny školství a pedagogiky*. Praha 1987, 359 s.
27. ŠAFRÁNEK, Jan. *Školy české: obraz jejich vývoje a osudů (1848-1913)*. 2. sv., Praha 1918, 452 s.
28. ŠTVERÁK, Vladimír. *Stručné dějiny pedagogiky*. Praha 1983, 380 s.
29. VALENTA, Josef – RÝDL, Karel – VÁŇOVÁ, Růžena. *Výchova a vzdělávání v českých dějinách. Problematika vzdělávacích institucí a školských reforem: (obecné školství 1848-1939)*. díl 4., 1. sv., Praha 1992, 311 s.
30. VOTOČEK, Václav. *Pohled do minulosti školství v Semilech*. Semily 2002, 50 s.
31. Kolektiv autorů Federálního statistického úřadu v Praze. *Retrospektivní lexikon obcí ČSSR 1850-1970*. Praha 1978, 633 s.
32. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005*. Praha 2006, 623 s.

6.3. Internetové zdroje

<<http://bradleckalhota.cz/index.aspx>>

<<http://www.obce-mesta.info/obec.php?id=Bradlecka-Lhota-577014>>

<<http://aplikace.mvcr.cz/archivni-fondy-cr/default.aspx>>

7. SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 J. J. Fučík v pozdějším věku

Příloha č. 2 Mladý J. J. Fučík

Příloha č. 3 Jaroslav Seliger - kronikář

Příloha č. 4 Kronika školy z let 1889-1918

Příloha č. 5 Titulní strana školní kroniky

Příloha č. 6 Kresba Jaroslava Seligera v obecní kronice

Příloha č. 7 Současná podoba školy

Příloha č. 8 Škola na přelomu 19. a 20. století

Příloha č. 9 Výkres průčelí školy z projektové dokumentace

Příloha č. 10 Půdorys budovy školy z projektové dokumentace

Příloha č. 11 Příčný řez budovou školy

Příloha č. 12 Mapa Bradlecké Lhoty r. 1683

Příloha č. 13 Třídní fotografie z 23.8. 1896

Příloha č. 14 Druhá třídní fotografie z 26.8. 1896

Příloha č. 15 Pohled na hrad Bradlec a okolí Bradlecké Lhoty

Příloha č. 16 Bývalý mlýn čp. 41

Příloha č. 17 Socha „Panny Marie neposkvrněného početí“

Příloha č. 18 Pamětní deska na budově bývalé školy

Příloha č. 19 Mapa okresu semilského zhotovena J. J. Fučíkem roku 1912

Příloha č. 20 Graf znázorňující četnost povolání rodičů žáků v letech 1886-1918

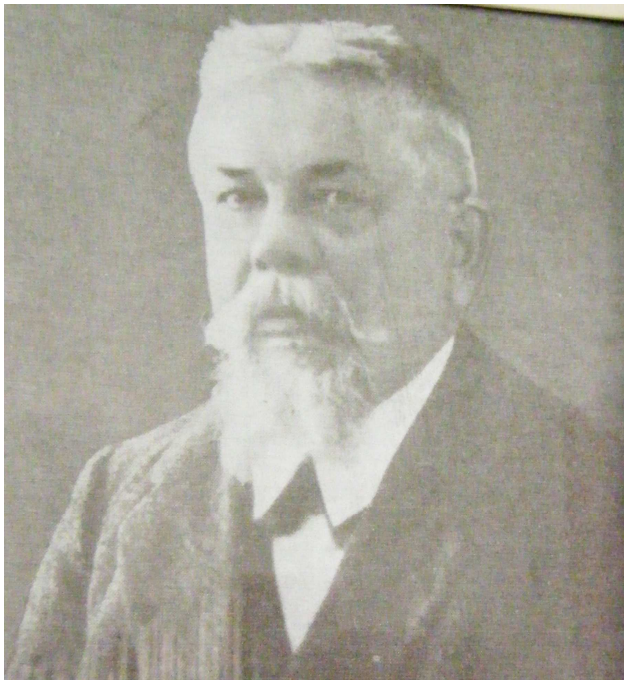
Příloha č. 21 Přehled jednotlivých školních let s konkrétními počty žáků

Příloha č. 22 Rozvrh hodin z roku 1886

8. PŘÍLOHY

Příloha č. 1

J. J. Fučík v pozdějším věku²⁴⁴

Příloha č. 2

Mladý J. J. Fučík²⁴⁵

Příloha č. 3

Jaroslav Seliger - kronikář²⁴⁶

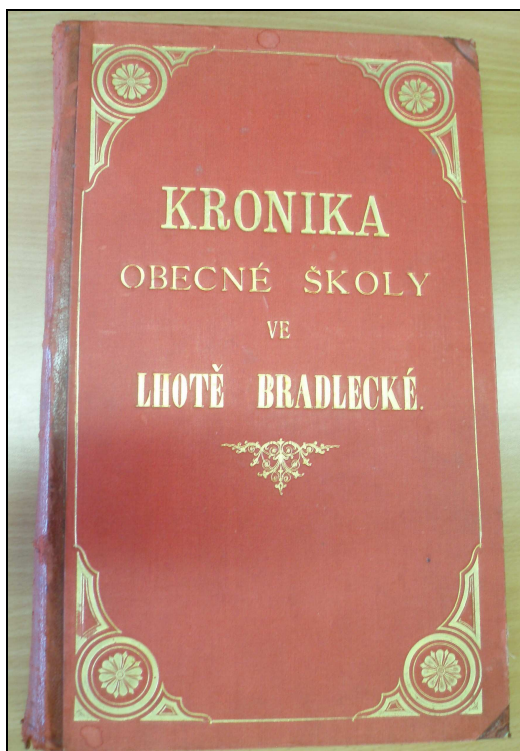
²⁴⁴ Kopie zarámované fotografie v obecní knihovně z 2.6. 2011.

²⁴⁵ Kopie fotografie, která je přilepena na zadních deskách obecní kroniky z 1.6. 2011.

²⁴⁶ Kopie fotografie, která je přilepena na zadních deskách obecní kroniky z 1.6. 2011.

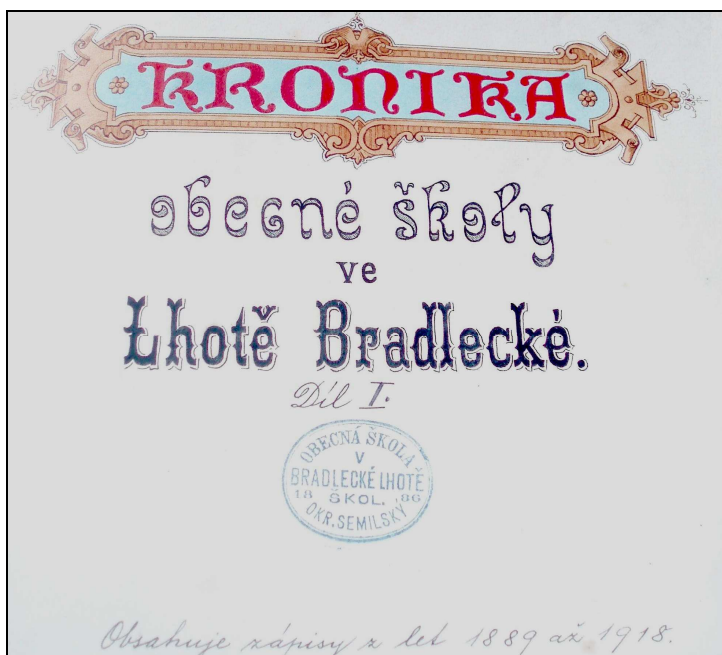
Příloha č. 4

Kronika školy z let 1889-1918²⁴⁷

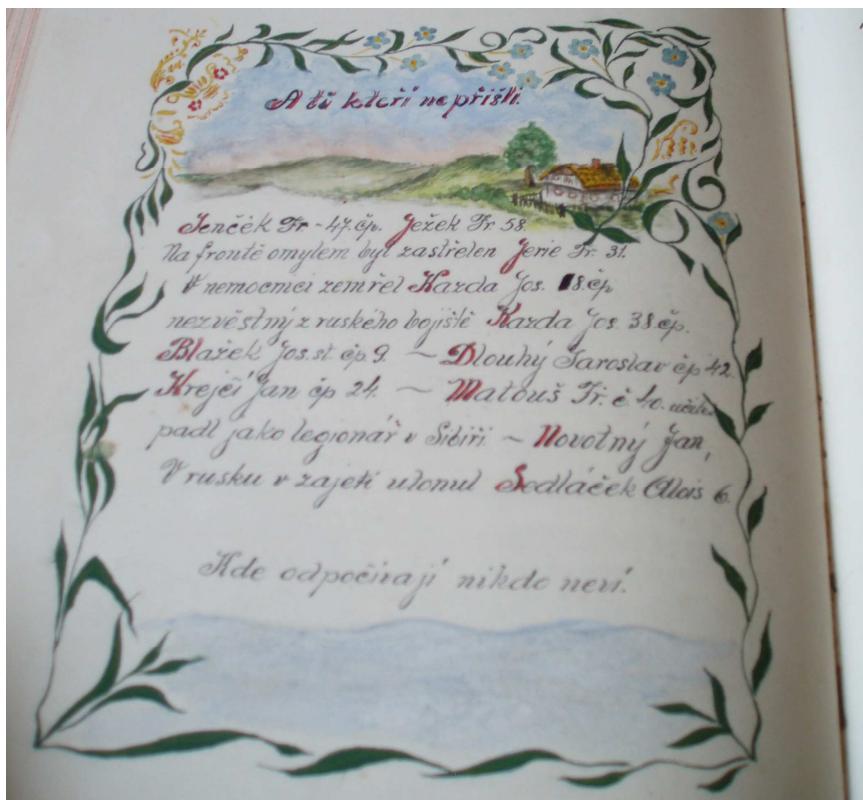
Příloha č. 5

Titulní strana školní kroniky²⁴⁸

²⁴⁷ Vlastní fotografie prvního dílu školní kroniky ze SOkA Semily z 25.6. 2010.

²⁴⁸ Vlastní fotografie titulní strany v první školní kronice na straně 2. z 25.6. 2010.

²⁴⁹ Vlastní fotografie malované strany v obecní kronice na straně 160. z 1.6. 2011.

²⁵⁰ Vlastní fotografie z 2. 6. 2011.

Příloha č. 8
Škola na přelomu 19. a 20. století²⁵¹

Příloha č. 9
Výkres průčelí školy z projektové dokumentace²⁵²

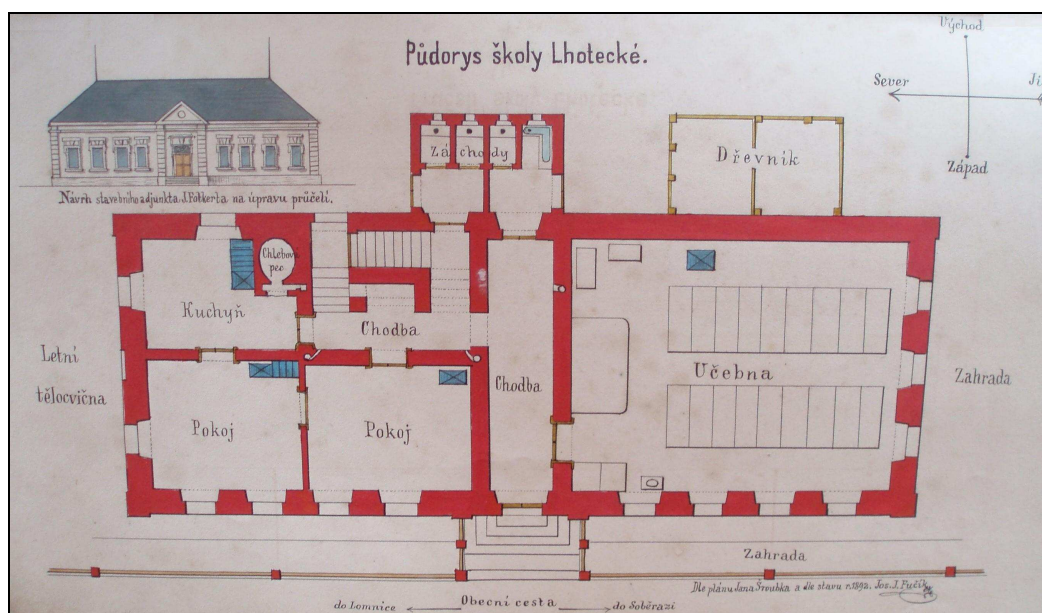

²⁵¹ FUČÍK, Josef: Památník jednotřídní školy obecné ve Lhotě Bradlecké. Bradlecká Lhota, 1911, str. 6.

²⁵² FUČÍK, Josef: *Kronika školy ve Lhotě Bradlecké*, Bradlecká Lhota, 1889-1918, str. 153.

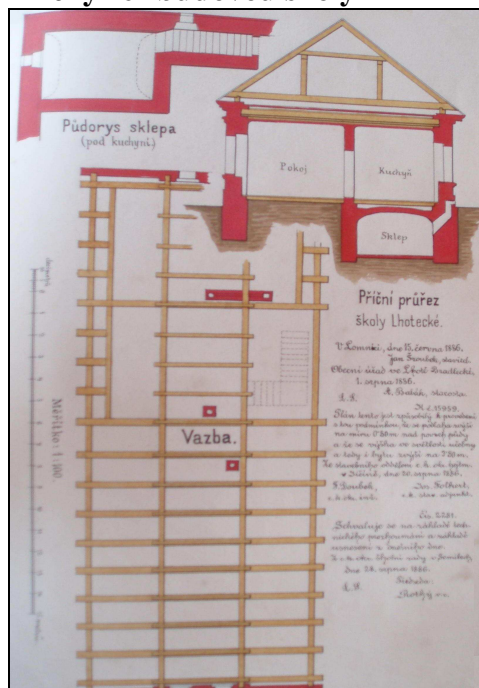
Příloha č. 10

Půdorys budovy školy z projektové dokumentace²⁵³

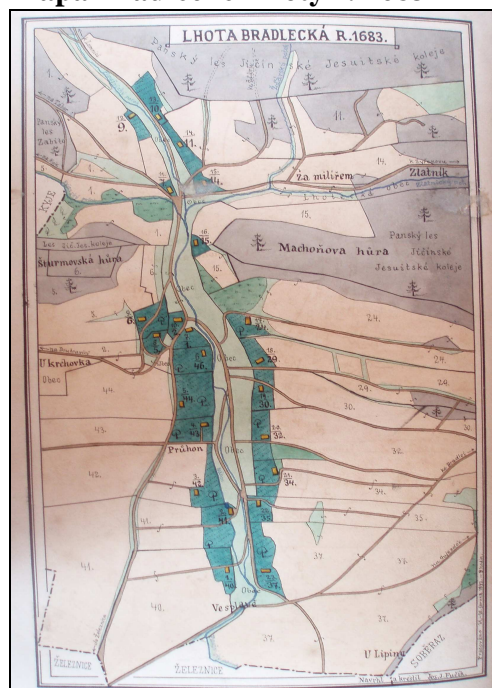
Příloha č. 11

Příčný řez budovou školy²⁵⁴

Příloha č. 12

Mapa Bradlecké Lhoty r. 1683²⁵⁵

²⁵³ FUČÍK, Josef: *Kronika školy ve Lhotě Bradlecké*, Bradlecká Lhota, 1889-1918, str. 154. - nakreslil dle plánu Jan Šroubka Josef Jan Fučík.

²⁵⁴ FUČÍK, Josef: *Kronika školy ve Lhotě Bradlecké*, Bradlecká Lhota, 1889-1918, str. 154 b.

²⁵⁵ FUČÍK, Josef: *Kronika školy ve Lhotě Bradlecké*, Bradlecká Lhota, 1889-1918, str. 71.

Příloha č. 13
Třídní fotografie z 23.8. 1896²⁵⁶

Příloha č. 14
Druhá třídní fotografie z 26.8. 1896²⁵⁷

²⁵⁶ FUČÍK, Josef: *Kronika školy ve Lhotě Bradlecké*, Bradlecká Lhota, 1889-1918, str. 315.

²⁵⁷ Třídní fotka 2 z 26/8 1896 (FUČÍK, Josef: *Kronika školy ve Lhotě Bradlecké*, Bradlecká Lhota, 1886-1918, str. 315.

Příloha č. 15

Pohled na hrad Bradlec a okolí Bradlecké Lhoty²⁵⁸

Příloha č. 16

Bývalý mlýn čp. 41²⁵⁹

²⁵⁸ SEDLÁČEK, August: *Hrady, zámky a tvrze Království Českého*. díl V., Podkrkonoší, Praha 1877, s. 196.

²⁵⁹ Vlastní fotografie z 2.6. 2011.

Příloha č. 17

Socha „Panny Marie neposkvrněného početí“²⁶⁰

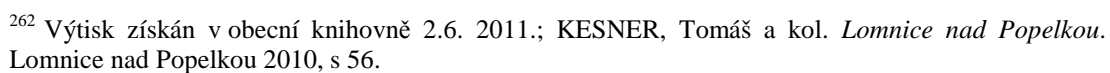
Příloha č. 18

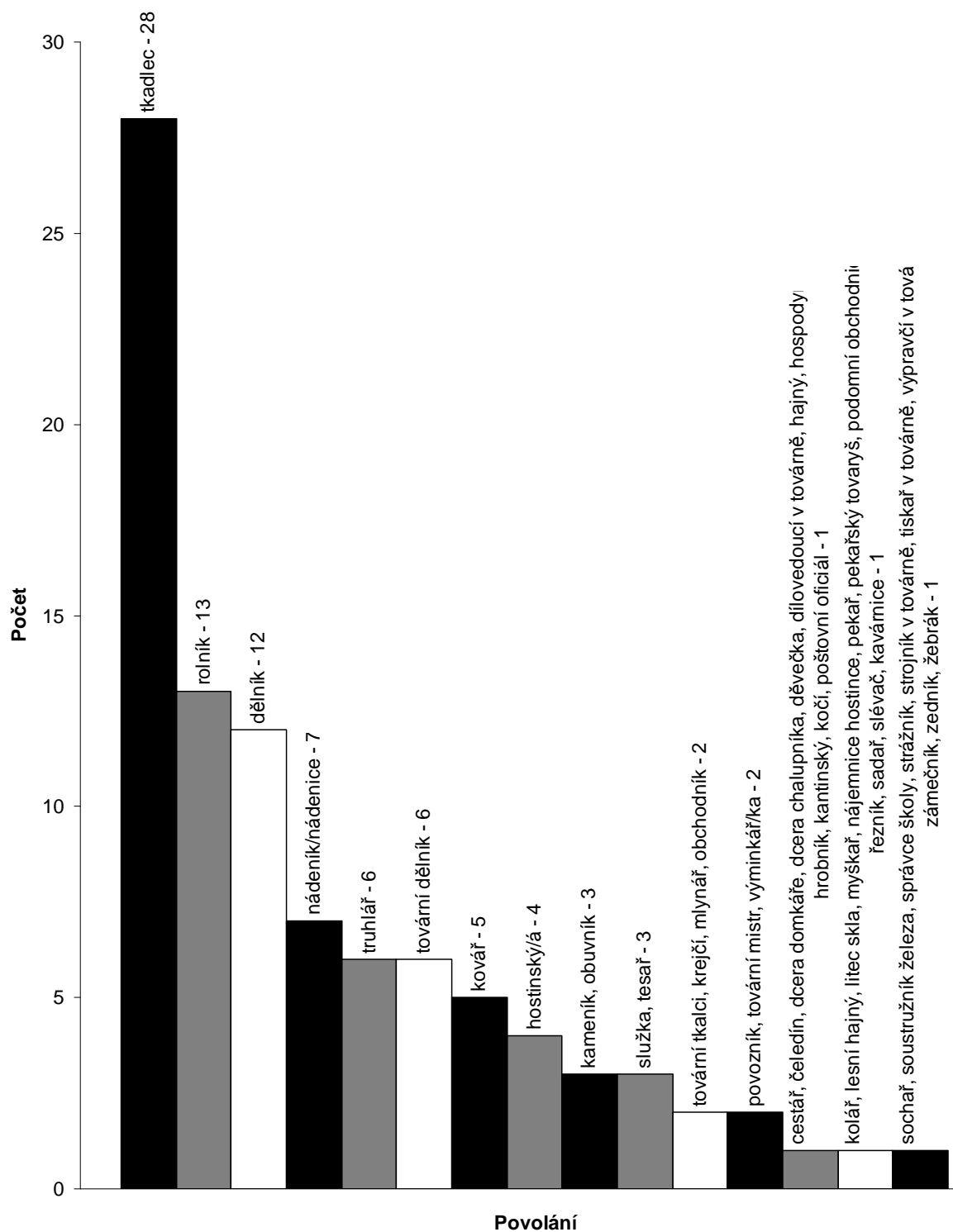
Pamětní deska na budově bývalé školy²⁶¹

²⁶⁰ Vlastní fotografie z 2.6. 2011.

²⁶¹ Vlastní fotografie z 2.6. 2011.

²⁶³ Graf byl zhotoven na základě informací z první matriky dětí z let 1886–1929.

Příloha č. 21

Přehled jednotlivých školních let s konkrétními počty žáků²⁶⁴

Rok	Oddělení			Během roku		Němci	Dívky	Chlapci	Celkem	
	I.	II.	III.	Přibylo	Ubylo					
1886-1887	12	30	26	0	5	0	33	35	68	
1887-1888	8	25	35	6	9	2	37	37	74	
1888-1889	11	27	33	0	11	0	32	39	71	
1889-1890	13	27	29	2	14	0	30	41	71	
1890-1891	18	29	24	3	7	0	38	36	74	
1891-1892	6	45	23	2	11	0	43	33	76	
1892-1893	12	39	25	1	5	0	45	32	76	
1893-1894	10	37	33	1	8	1	46	35	81	
1894-1895	15	30	36	3	10	1	50	34	84	
1895-1896	8	35	39	1	6	2	47	36	83	
1896-1897	7	31	41	3	12	0	46	36	82	
1897-1898	11	33	33	1	13	0	47	31	78	
1898-1899	9	29	30	1	4	0	36	33	69	
1899-1900	13	28	33	2	13	1	40	36	76	
1900-1901	10	29	29	2	8	0	38	32	70	
1901-1902	11	29	29	3	13	0	44	28	72	
1902-1903	12	30	26	1	8	1	42	27	69	
1903-1904	5	30	26	1	4	0	39	23	62	
1904-1905	9	28	26	2	7	0	40	25	65	
1905-1906	12	29	27	4	5	0	41	31	72	
1906-1907	11	27	37	5	9	1	44	36	80	
1907-1908	13	26	30	0	4	0	38	31	69	
1908-1909	9	30	22	1	6	1	36	26	62	
1909-1910	13	29	27	0	6	1	36	33	69	
1910-1911	9	27	29	2	5	1	33	34	67	
1911-1912	8	27	25	1	5	2	37	24	61	
1912-1913	13	24	24	4	5	0	38	27	65	
1913-1914	10	27	28	0	5	1	38	27	65	
1914-1915	10	27	29	0	4	2	40	26	66	
Rok	Oddělení				Během roku		Němci	Dívky	Chlapci	Celkem
	I.	II.	III.	IV.	Přibylo	Ubylo				
1915-1916	8	19	16	19	2	7	1	34	30	64
1916-1917	6	17	18	23	0	11	1	32	32	64
1917-1918	5	15	17	14	1	4	1	26	26	52

²⁶⁴ Tabulka zhotovena na základě tabulek ve školní kronice.

Příloha č. 22

Rozvrh hodin z roku 1886²⁶⁵

Rozvrh hodin jednotřídí školy (nedílné) obecné ve Lhotě Bradlecké													
Dne	Od- děl.	Dopoledne						Odpoledne					
		8:30-9	9-9:30	9:30-10	10-10:30	10:30-11	11-11:30	1-1:30	1:30-2	2-2:30	2:30-3	3-3:30	3:30-4
Pondělí	I.	Náboženství		Opisování	Čtení	Zpěv	-	Věc. uč.	Opisování	Kreslení	-	-	Tělocvik (v zimě jen 1/2 hodiny)
	II.			Opisování s cviř. ml.			Psaní	Opisování	Čtení		Kreslení		
	III.			Sloh	Sloh			Opisování s cviř. ml.			Kreslení	Kreslení	
Úterý	I.	Počty	Počty	Opisování		-	Čtení	Opisování		-	-		
	II.	Počty		Opisování	Mluvnice		Mluvnice cviření		Psaní	Psaní	v zimě: 1/2 ho. Tělocvik	-	
	III.	Počty	Počty	Mluvnice		Země - dějepis	Opisování	Čtení	Psaní	Psaní	-	-	
Středa	I.	Počty		Čtení	Opisování	-	-						
	II.	Počty	Počty	Mluvnice cviření			Ženské ruční práce						
	III.	Počty	Počty	Mluvnice cviření	Mluvnice	Počty (pro chlapce)							
Čtvrtek	I.	Náboženství		Čtení	Opisování	Zpěv	Psaní	Kreslení	Opisování	Věc. Uč.	-	-	
	II.			Mluvnice cviření	Mluvnice			Přírodopzt	Přírodopzt	Opisování s cviř. ml.		Tělocvik (v zimě jen 1/2 hodiny)	
	III.			Slohové cv.				Přírodopzt	Přírodopzt	Opisování	Čtení		
Pátek	I.	Počty	Počty	Čtení	Opisování	-		Opisování		Věc. Uč.	-	-	
	II.	Počty	Počty	Mluvnice cviření		Kreslení	Kreslení	Zem. - děj.	Zem. - děj.	Opisování	Čtení	V zimě: 1/2 hod. Tělocvik	-
	III.	Počty		Mluvnice cviření	Mluvnice	Kreslení (pro chlapce)	Kreslení	Zem. - děj.	Zem. - děj.	Opisování			
Sobota	I.	Počty		Čtení	Opisování	-		-					
	II.	Počty	Počty	Pravop. Cv.	Pravop.								
	III.	Počty	Počty	Pravop. Cv.		Přírodopzt							

²⁶⁵ Rozvrh byl převzat z prvního dílu školní kroniky ze strany 221.